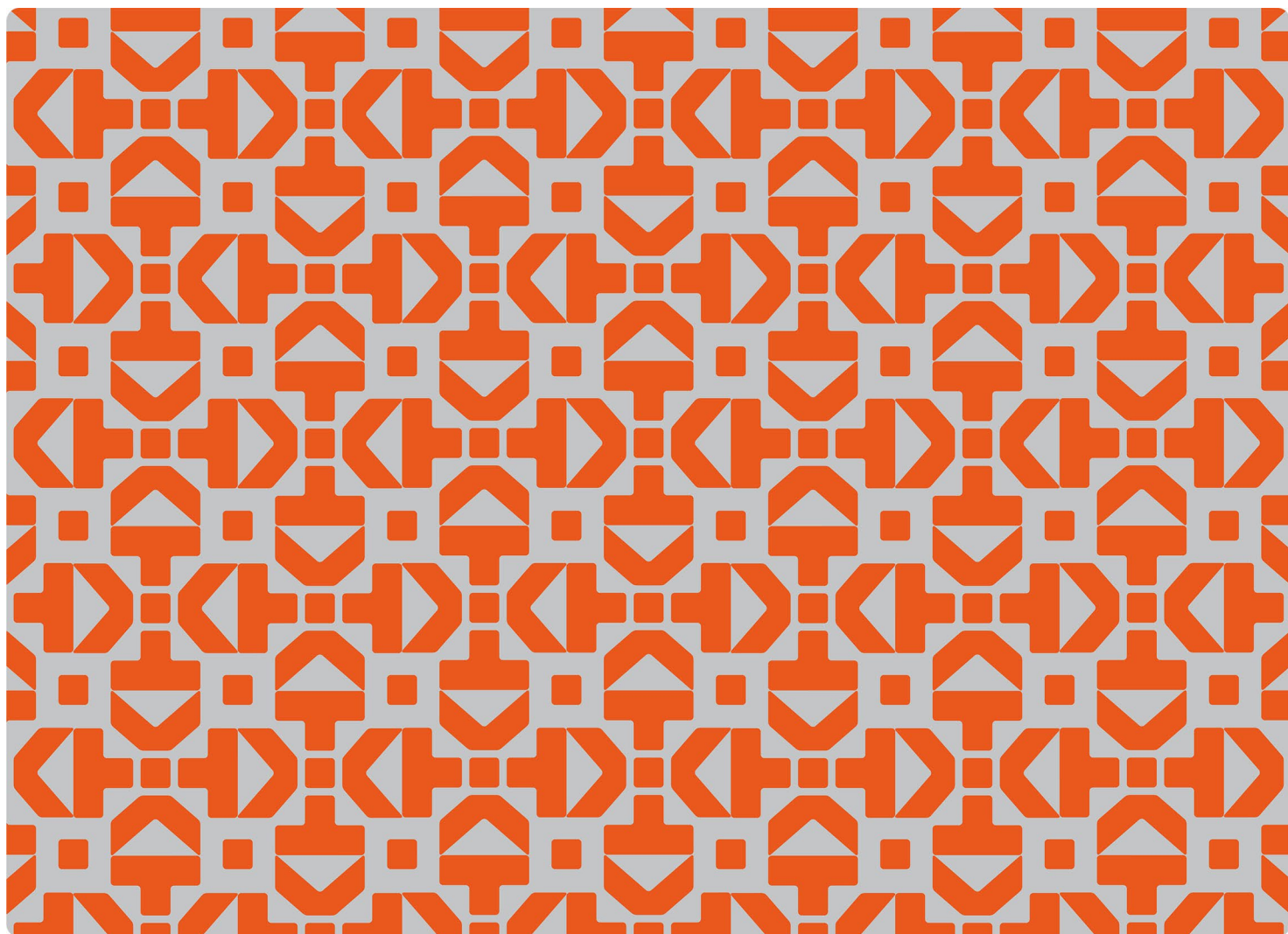

Undersøkelse blant elever på utenlandsopphold i videregående opplæring

Status for skoleåret 2022–2023

Undersøkelse blant elever på utenlandsopphold i videregående opplæring

Status for skoleåret 2022–2023

Redaktør:

Magnus Fodstad Larsen

Forfattere:

Tone Skollingsberg Katralen

Pia Ianke

Aud Trohaug

Innhold

Sammendrag.....	4
1. Innledning.....	7
1.1 Hovedtendenser fra de tidligere rapportene.....	8
1.2 Datainnsamling, metode og utvalg.....	9
1.2.1 Begreper	9
1.2.2 Analyser.....	10
1.3 Oppbygging av notatet.....	10
2. Utvekslingselever og utvekslingsordninger	13
2.1 Utvikling i antall studenter og elever på utveksling	13
2.2 Hvordan reiser elevene – avtale eller organisasjon?	15
2.3 Kjennetegn ved elevene	16
2.3.1 Kjønn	16
2.3.2 Hjemfylke	17
2.4 Hvor reiser elevene?	19
2.5 Oppsummering	21
3. Tiden før avreise.....	23
3.1 Informasjon om utvekslingsopphold i utlandet.....	23
3.2 Motivasjon for å dra på utveksling.....	25
3.3 Valg av utvekslingsorganisasjon	27
3.4 Forberedende informasjon og aktiviteter	29
3.5 Tidspunkt for informasjon om skole og bosted.....	33
3.6 Oppsummering	34
4. Under utenlandsoppholdet.....	37
4.1 Bosted under utenlandsoppholdet	37
4.1.1 Vertsfamilie.....	38
4.1.2 Internat.....	41
4.2 Vertsskolen	43
4.3 Støtte under utenlandsoppholdet.....	46
4.3.1 Støtte til avtaleelever	46
4.3.2 Støtte til organisasjonselever	49
4.4 Elever som har avbrutt utenlandsoppholdet.....	52

4.5	Oppsummering	52
5.	Anbefalinger fra elever	55
5.1	Uttekslingselevers anbefalinger.....	55
5.1.1	Anbefalinger fra organisasjonselever.....	56
5.1.2	Anbefalinger fra avtaleelever.....	59
5.2	Oppsummering	61
6.	Veien videre.....	63
	Referanser	64
	Figurliste	66
	Tabelliste	69
	Vedlegg 1 Utdypende om datainnsamling, metode og utvalg.....	70
	Datainnsamlingen.....	70
	Utvalget	70
	Svarprosent	71
	Respondentene	71
	Spørreundersøkelsen	73
	Vedlegg 2 Spørreskjema 2023	76

Sammendrag

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) forvalter ordningen med godkjenning av utvekslingsorganisasjoner og utvekslingssamarbeid for utdanningsstøtte fra Lånekassen.

For å bidra til å sikre kvaliteten på norske utvekslingsordninger og få mer kunnskap om hvem som velger å reise på utveksling, sendte HK-dir våren 2023 en undersøkelse til elever i videregående opplæring som hadde fått støtte fra Lånekassen til utenlandsopphold for skoleåret 2022–23. Dette notatet er basert på bakgrunnsinformasjon om de 992 elevene som reiste på utveksling med støtte fra Lånekassen skoleåret 2022–23, og svarene fra de 412 respondentene på undersøkelsen våren 2023.

Utvekslings elever og utvekslingsordninger

Antallet elever som reiser på utveksling i videregående opplæring er halvert i perioden fra skoleåret 2013–14 til 2022–23. Det er særlig antallet elever som reiser med utvekslingsorganisasjon som synker. Antallet elever som reiser gjennom et utvekslingssamarbeid (videre kalt avtaleelever) er stort sett uforandret i samme periode. Det er likevel fortsatt flest elever som reiser med en utvekslingsorganisasjon.

Andelen elever som velger å dra på utveksling er liten – kun 1,6 prosent av den totale elevmassen på Vg2 fikk støtte til utveksling skoleåret 2022–23. Oslo var det fylket der flest elever valgte å dra på utveksling, mens Innlandet og Rogaland er der færrest elever var på utveksling. Oslo og Vestland skiller seg ut som de eneste fylkene med flere avtaleelever enn organisasjonselever. Kvinner reiser på utveksling i større grad enn menn, og utgjør 71 prosent av alle utvekslingselevne.

Europa og Nord-Amerika er, som tidligere, de klart mest populære destinasjonene – 79 prosent av utvekslingselevne reiste hit, med USA og Storbritannia som de mest ettertraktede landene å reise til. En lavere andel reiser imidlertid til USA enn før.

Tiden før avreise

Sosiale medier, familie og venner er de tre kildene størst andel av elevene svarer at de har fått informasjon fra. Disse tre var også mest brukt i 2016 og 2019. Avtaleelevene har i mye større grad enn organisasjonselevne fått informasjon fra lærere eller rådgivere på skolen. Organisasjonselevne har, sammenliknet med avtaleelevene, i større grad brukt sosiale medier og brosjyrer/annonser for å finne informasjon.

De aller fleste elevene reiser på utveksling for å oppleve en annen kultur eller andre deler av verden. Personlig utvikling og lære/forbedre språk er også grunner svært mange av elevene oppgir som viktig motivasjon for å reise på utveksling. Flertallet har noen i sin nære familie eller krets som har vært på utveksling.

Organisasjonselevnes valg av utvekslingsorganisasjon styres i størst grad av at organisasjonen gir et godt inntrykk. Reisemål, verdigrunnlag og faglig tilbud er også viktig.

Rundt 7 av 10 elever fikk skriftlig informasjon og tilbud om å delta på felles orienteringsmøte før de reiste på utveksling. Elevene har også fått tilbud om andre forberedende aktiviteter. De fleste elevene var fornøyd eller svært fornøyd med informasjonen de fikk, eller aktivitetene de deltok på.

Over halvparten av organisasjonselevne fikk vite hvilken skole de skulle gå på mer enn to måneder før avreise. 11 prosent av elevene fikk først vite hvilken skole de skulle gå på under en uke før avreise eller etter ankomst i utvekslingslandet. Når det gjelder bosted, hadde 42 prosent av organisasjonselevne fått vite hvor de skulle bo mer enn to måneder før avreise, mens det samme gjaldt 30 prosent av avtaleelevene.

Under utenlandsoppholdet

De fleste utvekslingselevne bor i vertsfamilie og er i stor grad fornøyd med boforholdene der. 3 av 4 elever ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien, og andelen er høyere blant organisasjonselever enn blant avtaleelever.

Et flertall av elevene er tilfreds med vertsskolen, både når det gjelder trygghet, fagtilbudet, undervisningen, det sosiale miljøet og kommunikasjonen med lærerne. Avtaleelever føler seg oftere trygge på skolen og er i noe større grad enn organisasjonselever fornøyd med fagtilbudet. Organisasjonselever er mer fornøyde med det sosiale miljøet på skolen, kontakt og kommunikasjon med lærere og undervisningen.

Mange utvekslingselever har hatt behov for hjelp og støtte under utenlandsoppholdet, og ikke alle opplever at de har fått god nok oppfølging. Organisasjonselevne ser ut til å være mindre fornøyd enn avtaleelevene.

Noen få elever har avbrutt utvekslingsoppholdet før tiden. Trivsel og boforhold er hovedårsakene.

Anbefaling fra elever

De fleste utvekslingselevne ser ut til å ha hatt en positiv helhetsopplevelse med utvekslingsoppholdet. Hele 94 prosent av utvekslingselevne anbefaler andre å dra på utveksling, og 86 prosent anbefaler utveksling til vertslandet de selv har vært i.

Det er en større andel av avtaleelevene enn av organisasjonselevne som vil anbefale utveksling generelt og utveksling til vertslandet de selv har vært i. Mens andelen av avtaleelever som anbefaler utveksling har gått noe opp siden 2016, har andelen av organisasjonselever som anbefaler utveksling gått noe ned.

De elevene som har et godt forhold til vertsfamilien og er fornøyde med boforholdene i vertsfamilien, anbefaler utveksling oftere enn de som ikke har et godt forhold til dem eller ikke er fornøyd med boforholdene. Anbefalinger om å dra på utveksling ser også ut til å henge sammen med elevenes vurderinger av ulike forhold ved vertsskolen.

1

1. Innledning

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) forvalter ordningen med godkjenning av utvekslingsorganisasjoner og utvekslingssamarbeid for utdanningsstøtte fra Lånekassen (heretter kalt godkjenningsordningen).

Elever som reiser på utvekslingsopphold i videregående opplæring, kan få støtte fra Lånekassen hvis de reiser med en godkjent utvekslingsorganisasjon eller et godkjent utvekslingssamarbeid. Et utvekslingssamarbeid er en avtale mellom en norsk videregående skole og en videregående skole i utlandet om at norske elever kan ha et studieopphold ved den utenlandske skolen. Hensikten med godkjenningsordningen er å sikre at elevene som reiser på utveksling i videregående opplæring får et godt faglig og sosialt opphold.

Som en del av kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av godkjenningsordningen, gjennomfører HK-dir regelmessige brukerundersøkelser blant elever som er på utenlandsopphold i andre året på videregående skole (Vg2), og som har fått støtte fra Lånekassen.

Formålet med undersøkelsen er å bidra til å sikre kvaliteten på norske utvekslingsordninger og gi kunnskap om hva som kjennetegner elever som velger å reise på utveksling. Undersøkelsen gir økt kunnskap om elevenes opplevelse av utenlandsoppholdet, både faglig og sosialt, og gir informasjon som HK-dir bruker for å vurdere om vilkårene for godkjenning av utvekslingsorganisasjoner og utvekslingssamarbeid er oppfylt. I tillegg gir undersøkelsen en oversikt til offentligheten og er et viktig grunnlag for utvekslingstilbydere i deres utvikling av tilbudet. Kunnskapsdepartementet bruker resultatene fra undersøkelsene til å følge opp forvaltningen av ordningen i HK-dir.

Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjoner og utvekslingssamarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole (2019) legger rammene for hvilke vilkår en utvekslingsorganisasjon eller et utvekslingssamarbeid må oppfylle for å bli godkjent. Blant annet har organisasjonen og skoleeier plikt til å informere eleven og foresatte om gitte forhold knyttet til utvekslingsoppholdet, ansvar for å gi råd og veiledning ved behov og ansvar for å ivareta elevens sikkerhet under oppholdet. Vi vil omtale kravene nærmere når vi presenterer funnene fra undersøkelsen. Godkjenningen av en utvekslingsorganisasjon eller et utvekslingssamarbeid kan trekkes tilbake ved vesentlige eller gjentakende brudd på vilkårene for godkjenning. Resultatene fra undersøkelsen til utvekslingselever er en del av kunnskapsgrunnlaget HK-dir bruker i oppfølgingen av utvekslingsorganisasjonene og -avtalene.

Spørreundersøkelsen blant utvekslingselever har blitt gjennomført to ganger tidligere, i 2016 og i 2019. Hovedtendensene fra disse undersøkelsene beskrives i neste delkapittel, og trekkes inn for sammenlikning underveis i notatet. I de åpne svarene i de tidligere undersøkelsene, beskrev elevene til dels alvorlige forhold, i hovedsak knyttet til vertsfamilie. De alvorlige forholdene er en viktig årsak til at HK-dir har innført flere nye tiltak overfor utvekslingsorganisasjonene de siste årene, for å sikre at vilkårene i forskriften blir fulgt og

at elevene blir ivaretatt. Årlige brukerundersøkelser er ett av tiltakene, for å ha hyppigere innsyn i elevenes opplevelse av å reise på utveksling. Fra og med 2023 planlegger derfor HK-dir å gjennomføre en undersøkelse hvert år, men med noe mindre omfang enn tidligere. Notatet er ment å være en status for skoleåret og skal vise overordnet hvordan utviklingen har vært over tid. Det er derfor mer avgrenset enn rapportene som ble publisert i etterkant av undersøkelsene i 2016 og 2019.

Omkring hvert femte år vil vi lage større rapporter med dypere analyser. Da vil vi også inkludere tidligere årskull med utvekslings elever, og vi vil se på langtidseffekter og hvilken verdi utveksling har for videre studier og karriere. Slike langtidseffekter er også gjennomgått i rapporten fra 2019-undersøkelsen.

Årets notat dekker elever som var på utenlandsopphold i videregående opplæring med støtte fra Lånekassen skoleåret 2022–23. Spørreskjemaet for årets undersøkelse er basert på spørreskjemaet som ble brukt i undersøkelsen i 2019, men antallet spørsmål er redusert. Spørsmålene som ikke er inkludert i årets undersøkelse omhandler skolemotivasjon, hvordan elevene blir vurdert på vertsskolen (karakterer eller bestått/ikke bestått), egenvurdering av utbytte, og framtidige planer. Nytt i årets undersøkelse er at det stilles egne spørsmål til elever som har avbrutt oppholdet tidligere enn planlagt. Det er også tatt inn spørsmål om opplevd trygghet i nærmiljøet og på vertsskolen, siden elevenes personlige sikkerhet og trygghet har vært et prioritert tema i ordningen de siste årene.

1.1 Hovedtendenser fra de tidligere rapportene

Dette delkapittelet er en oppsummering av hovedtendensene fra de to tidligere undersøkelsene, som ble gjennomført i 2016 og 2019. Funnene er presentert i de to rapportene *«Det beste året i mitt liv»*. *Brugerundersøkelse av norske elever på utenlandsopphold i Vg2* (Ryssevik, Dahle & Høgestøl, 2016) og *Utfordrende og utbytterikt. Norske elevers utenlandsopphold i Vg2* (Høgestøl, 2019). Når vi senere i notatet refererer til disse undersøkelsene, henviser vi kun til årstallet for undersøkelsen og bruker ikke full referanse.

Rapportene fra 2016 og 2019 viser at elevene som har vært på utveksling i hovedsak er tilfredse med utvekslingsoppholdet. Godt over 90 prosent av respondentene svarte at de trolig eller absolutt vil anbefale andre å dra på utveksling (95 prosent i 2016, 94 prosent i 2019). I 2019 ble det i tillegg gjennomført en undersøkelse til tidligere elever som hadde vært på utveksling i 2008–09 og 2012–13. Også elevene som hadde vært på utveksling flere år tilbake i tid svarte at de trolig eller absolutt anbefaler utveksling (93 prosent).

Rapportene fra 2016 og 2019 viser at et mindretall på 5–6 prosent er misfornøyde og er usikre eller vil absolutt ikke anbefale utveksling. De åpne svarene i undersøkelsene beskrev til dels alvorlige forhold, i hovedsak knyttet til vertsfamilie.

Selv om de tidligere organisasjonselevene i hovedsak er fornøyde med utvekslingsoppholdet sitt, er de generelt mindre villige til å anbefale utvekslingsorganisasjonen de selv har reist med. I 2016 svarte 25 prosent at de er usikre

eller absolutt ikke ville anbefalt utvekslingsorganisasjonene de har reist med. I 2019 var denne andelen økt til 30 prosent.

Bosituasjonen til elevene er et svært viktig aspekt ved utvekslingsoppholdet, og rapportene viser at elevenes opplevelse av bosituasjonen i stor grad påvirker hvordan eleven vurderer hele utvekslingsoppholdet. Elever med dårlige boforhold og dårlig forhold til vertsfamilien, er i større grad negative i sin vurdering av utenlandsoppholdet i sin helhet.

I de tidligere rapportene kommer det frem at elevene som dro på utveksling stort sett opplevde å bli ivaretatt på en god måte. Informasjon fra rapportene er blitt brukt av utvekslingsorganisasjonene og fylker/skoler med utvekslingssamarbeid for å forbedre arbeidet med rekruttering, informasjon i forkant av utenlandsoppholdet og oppfølging av elevene underveis.

For å kunne reise på utveksling, må elevene først få vite at dette er en mulighet. Elevene oppgir at de viktigste kildene til informasjon om utveksling er familie og/eller venner (68 prosent begge årene) og sosiale medier (34 prosent i 2016, 37 prosent i 2019). Elevene som reiste på utveksling med en utvekslingsorganisasjon, fikk i liten grad informasjon om muligheten til å reise på utveksling fra skole/rådgiver (16 prosent i 2016 og 12 prosent i 2019).

1.2 Datainnsamling, metode og utvalg

Dette notatet er basert på en spørreundersøkelse blant de 992 elevene i videregående opplæring som fikk støtte fra Lånekassen for å reise på utveksling skoleåret 2022–23. Elevene har reist på utveksling enten gjennom en godkjent utvekslingsorganisasjon eller et godkjent utvekslingssamarbeid. Elevene går stort sett i Vg2, med unntak av 15 elever som går i Vg3. Disse 15 elevene er inkludert i analysene i notatet fordi de er på utveksling på lik linje med de andre elevene.

Spørreundersøkelsen var anonym og ble gjennomført digitalt. Elevene kunne svare på undersøkelsen i perioden 15. mars til 26. april 2023. Spørreundersøkelsen har en svarprosent på 42 prosent.

En mer detaljert beskrivelse av datainnsamlingen, utvalget, svarprosent og spørreundersøkelsen er samlet i Vedlegg 1 Utdypende om datainnsamling, metode og utvalg, bakerst i notatet. Spørreskjemaet er i Vedlegg 2.

1.2.1 Begreper

I notatet skiller vi mellom elever som har reist på utenlandsopphold gjennom en utvekslingsorganisasjon (organisasjonselever) og elever som har reist gjennom et utvekslingssamarbeid i regi av skolen eller fylkeskommunen (avtaleelever).

I de to tidligere rapportene ble begrepet «utvekslingselever» brukt om elever som reiser med en utvekslingsorganisasjon. Alle elever som reiser på et utenlandsopphold i Vg2,

både gjennom en organisasjon og et utvekslingssamarbeid, er imidlertid på utveksling. For å unngå forveksling og for å gjøre det tydeligere hvilke elever vi omtaler, har vi i dette notatet valgt å omtale gruppen som reiser med en utvekslingsorganisasjon for «organisasjonselever».

Når vi omtaler utvekslingssamarbeid forvaltet av skolen eller fylkeskommunen veksler vi mellom begrepene «utvekslingssamarbeid» og «utvekslingsavtale» eller kun «avtale» som kortform.

1.2.2 Analyser

Av hensyn til personvern og kvaliteten på analysene, unngår vi å presentere tall i tilfeller der antallet respondenter er under 30.

Av samme grunn, men også av konkurransehensyn, har vi heller ikke gjort analyser brutt ned på hvilken utvekslingsorganisasjon elevene har reist med. I de to tidligere rapportene har resultater vært brutt ned på utvekslingsorganisasjoner. I denne undersøkelsen er det imidlertid lavere svarprosent (42 prosent) og det er 280 respondenter som har svart på spørsmålet om hvilken organisasjon de har reist med¹. Det er kun 4 av de 14 organisasjoner som har mer enn 30 respondenter. En fremstilling av resultater for kun fire av organisasjonene vil raskt kunne gi et skjevt bilde av virkeligheten, og dermed heller ikke kunne gi et godt grunnlag for fremtidige utvekslingselever til å velge organisasjon. Dersom det i senere undersøkelser er flere respondenter som har reist på utveksling med organisasjon, vil vi vurdere å igjen vise resultater for hver utvekslingsorganisasjon.

1.3 Oppbygging av notatet

Notatet er strukturert som følger:

I kapittel 2 beskriver vi populasjonen av utvekslingselever mer generelt, med tanke på hvem som reiser, hvor de reiser og hvordan de reiser – om det er med en organisasjon eller et utvekslingssamarbeid i regi av skolen eller fylkeskommunen. Dette er et bakgrunnskapittel basert på data fra Lånekassen om alle som har dratt på utvekslingsopphold med lånekassestøtte skoleåret 2022–23, og fra andre åpne datakilder.

Resultatene fra årets undersøkelse presenteres i kapittel 3, 4 og 5. Kapittel 3 handler om tiden før avreise, og tar for seg hvor elevene har funnet informasjon om utveksling, hva slags informasjon og forberedende aktiviteter elevene har fått tilbud om, innholdet i dem og hvor tilfredse de var med aktivitetene. Kapittelet handler også om elevenes motivasjon for å dra på utveksling og valget av utvekslingsorganisasjon.

¹ Som omtalt i Vedlegg 1 Utdypende om datainnsamling, metode og utvalg, har 33 av de 313 organisasjonselevne fulgt feil sti i spørreundersøkelsen fordi de har svart feil på spørsmål 1 (de har svart at de har reist gjennom utvekslingsavtale og ikke med utvekslingsorganisasjon). Disse 33 organisasjonselevne har derfor ikke fått spørsmålet om hvilken organisasjon de har reist med. Se detaljert forklaring i Vedlegg 1.

Kapittel 4 handler om tiden under utenlandsoppholdet og handler i hovedsak om elevenes bosted under utenlandsoppholdet, vurdering av bosituasjonen hos vertsfamilie og på internat, vurdering av vertsskolen og om hjelp og støtte elevene har fått under utenlandsoppholdet.

I kapittel 5 ser vi på elevenes overordnede vurdering, og viser hvorvidt de vil anbefale andre å dra på utveksling generelt, utveksling til deres vertsland, utveksling til deres vertsskole og eventuelt å reise med deres utvekslingsorganisasjon.

Til sist, i kapittel 6, oppsummerer vi kort veien videre.

2

2. Utvekslingselever og utvekslingsordninger

For å få et bilde av hvem utvekslingselevne er og hva som er status for utvekslingsordningene, begynner vi med dette bakgrunnskapittelet om historisk utvikling i antallet som drar på utveksling, hvem som reiser, hvordan de reiser og hvor de drar. Kapittelet er i stor grad basert på data vi har fått fra Lånekassen (bruttoutvalget til undersøkelsen) eller andre åpne datakilder. Det er med andre ord ikke vår undersøkelse til elevene som danner grunnlaget for dette kapittelet.

Vi starter med å beskrive trendene i antallet elever i videregående opplæring som reiser på utveksling. Disse sammenlikner vi med studenter på utveksling innen høyere utdanning, for å få et bilde av hvor attraktivt det er å dra på utenlandsopphold i løpet av studier eller skolegang. Videre ser vi på hvordan elevene reiser – om det er gjennom et utvekslingssamarbeid via skolen/fylkeskommunen, eller om de reiser gjennom en utvekslingsorganisasjon. Vi tar så for oss kjennetegn ved elevene som reiser, som kjønn og fylkestilhørighet, før vi avslutter med å se nærmere på hvor elevene reiser.

2.1 Utvikling i antall studenter og elever på utveksling

Antall elever totalt i Vg2 skoleåret 2022–23 er ifølge statistikk fra Utdanningsdirektoratet (2023) 62 843.² Av disse har 977 Vg2-elever³ fått støtte fra Lånekassen til utenlandsopphold skoleåret 2022–23. Det er altså 1,6 prosent av den totale elevmassen på Vg2 som har fått støtte til utveksling skoleåret 2022–23. Skoleåret 2018–19 utgjorde utvekslingselevne 2,5 prosent av alle elevene i Vg2, mens de i 2016–17 utgjorde 2,9 prosent.

Statistikken viser at det stadig er færre og en lavere andel elever som velger å reise på utveksling i videregående opplæring. Vi har valgt å sammenlikne studenter i høyere utdanning med elever i videregående opplæring, for å få et bilde av utviklingen i hvor attraktivt det er å reise på utveksling.

Statistikken viser en relativt jevn utvikling de siste ti årene i antall studenter og elever som reiser på utveksling, men med en klar nedgang i «koronaårene», 2020–21 og 2021–22, se Figur 2-1 under. Elever og studenter skiller seg imidlertid fra hverandre ved at det er en nedadgående trend i antall elever som reiser på utveksling i videregående opplæring, mens man for studenter ser en svak oppadgående trend.

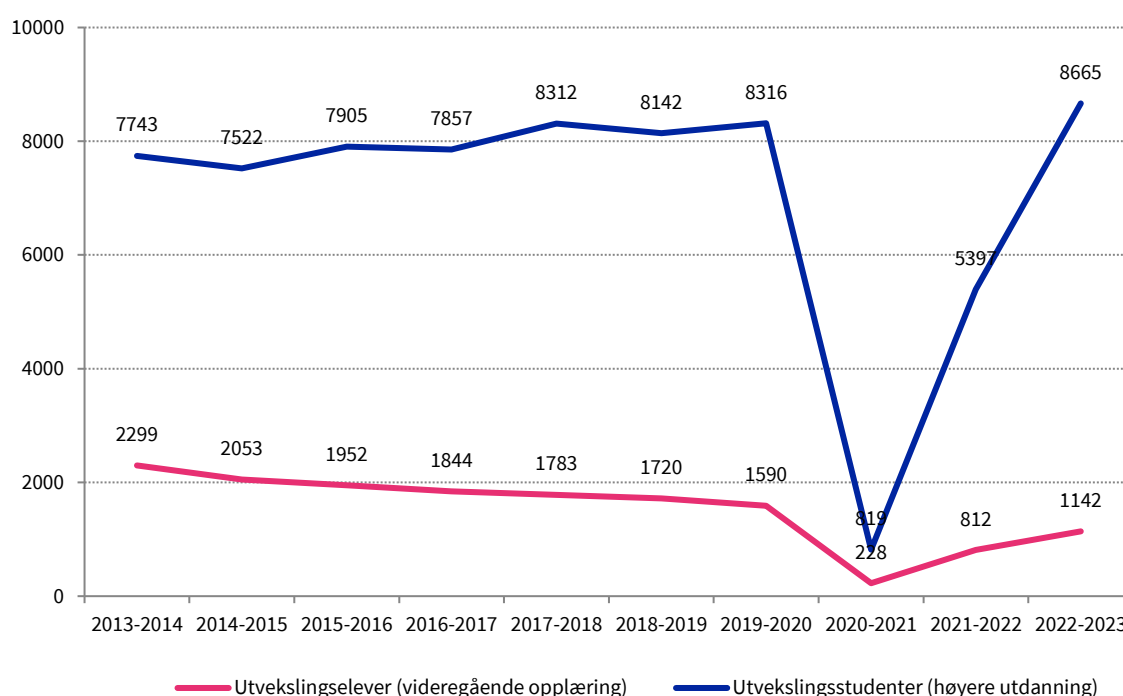
Det var halvparten så mange elever som reiste på utveksling i videregående skoleåret 2022–23, sammenliknet med skoleåret 2013–14. Ser vi på tallene for før pandemien, er nedgangen på 31 prosent fra 2013–14 til 2019–20. For studenter i høyere utdanning har antallet på utveksling økt med 12 prosent fra skoleåret 2013–14 til i dag.

² Tall per 1. oktober 2022.

³ De 15 Vg3-elevne er ekskludert fra disse tallene.

Antallet utvekslingsstudenter i høyere utdanning ligger for skoleåret 2022–23 på et høyere nivå enn før pandemien. Utveksling i videregående opplæring ligger derimot lavere enn nivået var før pandemien, og er i tråd med den nedadgående trenden vi har sett de siste ti årene. Det er for tidlig å si noe om hvorvidt pandemien har hatt noen langsiktige effekter på hvor attraktivt det er for elever i videregående å reise på utveksling, særlig når vi ser at studentene allerede er tilbake på et nivå som er høyere enn før pandemien.

Figur 2-1 Historisk utvikling i antall utvekslingselever⁴ og utvekslingsstudenter. Skoleårene 2013–14 til 2022–23. Antall.

Kilder: Lånekassen, 2023a; Lånekassen, 2023b.

Det er vanskelig å si noe sikkert om hva som er årsakene til at antallet utvekslingselever stadig går nedover. Kontakt som HK-dir har med organisasjoner og skoler/fylker viser at globale utfordringer, med usikker politisk og økonomisk situasjon, kan spille inn på elevenes valg om å dra på utveksling, men også at helt lokale og individuelle problemstillinger kan ha betydning. Det er tilsynelatende et større behov blant dagens elever å være sikret at et år i utlandet ikke fører til noen forsinkelse i utdanningsløpet. En brukerundersøkelse gjennomført for Senter for internasjonalisering av utdanning i 2018 (Rambøll, 2018), viser også at elevene gjerne ønsker å gjennomføre videregående skole sammen med sin klasse, og uten å måtte ta opp fag på ny. Det kan også ha betydning at

⁴ Antallet utvekslingselever i denne figuren for 2022–23, 1 142, avviker noe fra dataene vi har fått fra Lånekassen til bruk i denne undersøkelsen, som er 992 elever. Lånekassen har ikke spesifisert på sine statistikkssider hvem som er inkludert i tallene, men antagelig er elever på utveksling med Erasmus+ også inkludert i tallene i figuren – de har utgjort mellom 88 og 175 elever i perioden 2012–2019. Erasmus+-elever er ikke en del av utvalget til vår undersøkelse.

de voksne på skolen ofte ikke anbefaler elevene å reise på utveksling. Tallene kan også være påvirket av at det i årene før covid-19-pandemien var flere nyhetsoppslag om elever som hadde hatt svært negative opplevelser på sine utvekslingsopphold (se eksempelvis TV2, 2017a; TV2, 2017b; TV2, 2017c; Aftenposten, 2012).

2.2 Hvordan reiser elevene – avtale eller organisasjon?

Elevene i målgruppen for denne undersøkelsen har reist på utveksling enten gjennom en godkjent utvekslingsorganisasjon eller gjennom et godkjent utvekslingssamarbeid. Et utvekslingssamarbeid er en avtale mellom en norsk videregående skole og en videregående skole i utlandet om at norske elever kan ha et studieopphold ved den utenlandske skolen.

Elever som reiser på utveksling gjennom en utvekslingsorganisasjon må reise i Vg2, og utvekslingen må vare et helt skoleår for at eleven skal kunne få Lånekassen-støtte under oppholdet. Elevene må dokumentere gjennom et forhåndstilsagn at utvekslingsoppholdet vil kunne erstatte Vg2, og selv søke om å få utvekslingsoppholdet godkjent som Vg2 når de kommer hjem.

Når eleven reiser gjennom et utvekslingssamarbeid, er det skoleeier (fylkeskommunen) i Norge som sikrer at utvekslingsoppholdet erstatter en del av elevenes videregående opplæring. Varigheten på oppholdet avhenger av avtalen mellom skolene. De fleste elevene er ute hele Vg2, men avtalene kan også innebære kortere opphold på bare noen måneder eller uker. Enkelte avtaler gjelder også utveksling i Vg3. I årets undersøkelse oppgir 61 prosent av avtaleelevene at oppholdet deres hadde en planlagt varighet på 10–12 måneder. 22 prosent av avtaleelevene hadde en planlagt varighet på 7–9 måneder, 13 prosent 4–6 måneder, mens de øvrige avtaleelevene (4 prosent) reiste på opplegg som hadde kortere varighet enn fire måneder.

7 av 10 elever på utenlandsopphold har valgt å reise med en utvekslingsorganisasjon, mens 3 av 10 har reist på avtale gjennom skolen/fylkeskommunen. Organisasjonselevene utgjør 692 personer, mens avtaleelevene utgjør 300 personer.

Andelen som reiser på utveksling gjennom et utvekslingssamarbeid i regi av skolen eller fylkeskommunen er økende. Både skoleåret 2008–09 og 2012–13 var det rundt 20 prosent av elevene som reiste som avtaleelev, mens andelen hadde økt til 27 prosent skoleårene 2015–16 og 2018–19. For skoleåret 2022–23 var andelen på 30 prosent. Rapporteringer til HK-dir fra Lånekassen og utvekslingsorganisasjonene viser at antallet elever som reiser på utveksling gjennom en avtale er relativt stabilt, mens antallet elever som reiser på utenlandsopphold gjennom en utvekslingsorganisasjon synker.

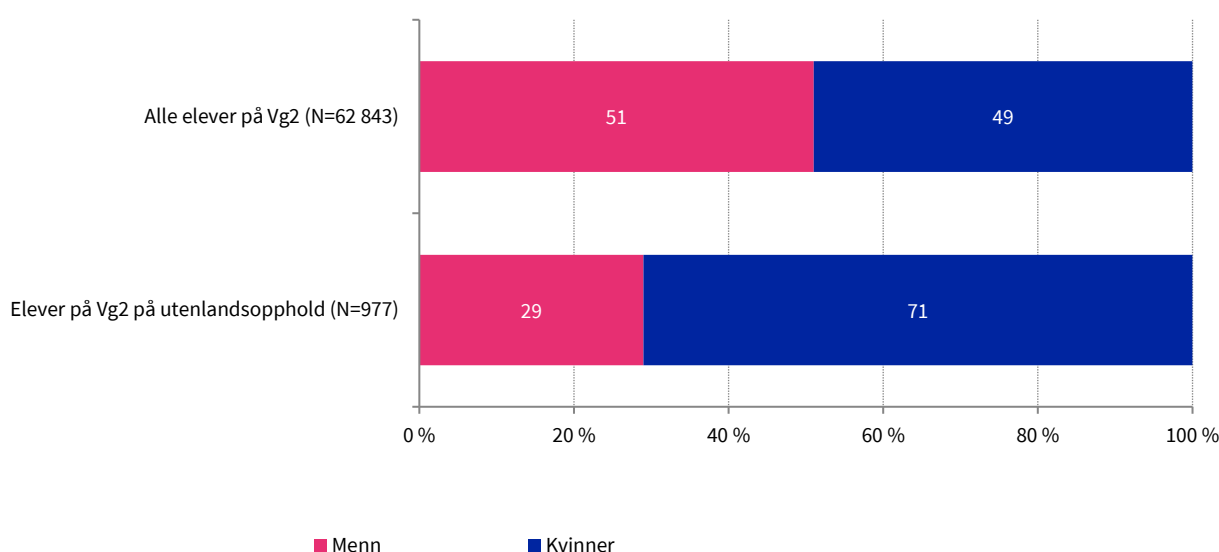
Gjennom notatet vil vi se nærmere på hva som er likt og hva som skiller utveksling gjennom organisasjon fra utveksling gjennom avtale. Vi sammenlikner blant annet hvor elevene reiser, motivasjon for å reise på utveksling og tilfredshet med ulike deler av tilbudet.

2.3 Kjennetegn ved elevene

2.3.1 Kjønn

Menn utgjorde 51 prosent av elevmassen i Vg2 skoleåret 2022–23, mens kvinner utgjorde 49 prosent, se Figur 2–2. Det var altså 32 197 menn og 30 646 kvinner som gikk på Vg2 skoleåret 2022–23 (Utdanningsdirektoratet, 2023). Av dem reiste 284 menn og 693 kvinner på utveksling⁵. Cirka 1 prosent av mennene og 2 prosent av kvinnene reiste altså på utveksling dette skoleåret.

Figur 2–2 Andel menn og kvinner i videregående opplæring på Vg2 skoleåret 2022–23 og andel menn og kvinner i Vg2 på utenlandsopphold skoleåret 2022–23. Prosent.⁶

Kilder: Utdanningsdirektoratet (2023) og Lånekassen.

Figur 2–2 viser at 71 prosent av elevene som reiste på utveksling i videregående skoleåret 2022–23 var kvinner. For skoleåret 2018–19 utgjorde kvinner 72 prosent av elevene på utenlandsopphold, mens de for skoleåret 2015–16 utgjorde 74 prosent. Tallene viser at andelen menn som drar på utveksling har økt marginalt, men kvinner er fortsatt i et klart flertall.

Gjennom dialog med utvekslingsorganisasjonene, vet vi at studieforbereende er det vanligste utdanningsprogrammet blant elever som reiser på utveksling gjennom en organisasjon. Nasjonale tall fra Utdanningsdirektoratet (2023) viser at det er en overvekt av kvinner i studieforbereende program, med 56 prosent kvinner og 44 prosent menn. Dette kan forklare noe av skjevheten, men ikke alt.

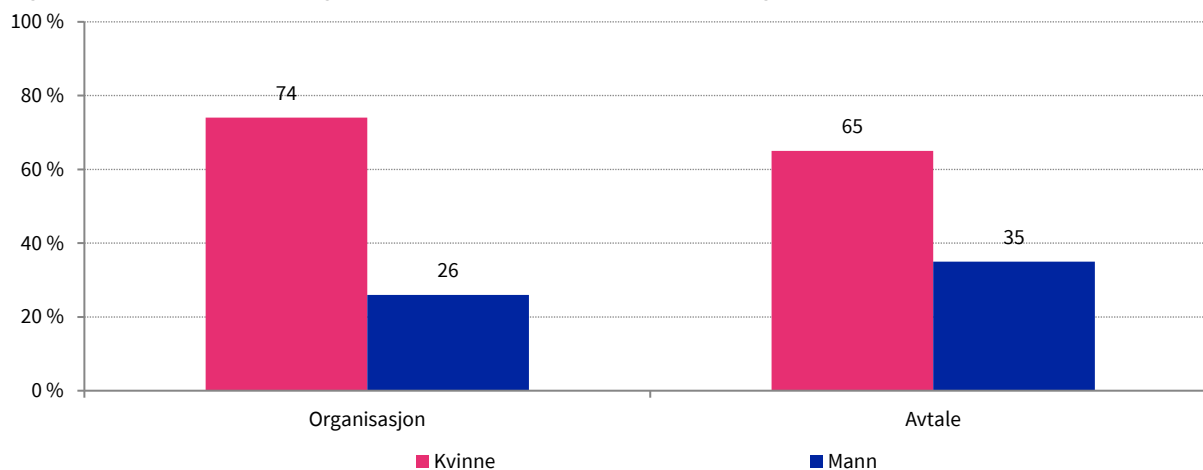
Når vi ser på kjønnsfordelingen innen de to utvekslingstypene, ser vi at kvinner er i flertall, både blant organisasjonselevne og avtaleelevene. Med tanke på at 71 prosent av

⁵ Dette er fraregnet 15 elever som reiste på utveksling i Vg3 (se nærmere beskrivelse i vedlegg).

⁶ De 15 Vg3-elevne er ekskludert fra figuren.

utvekslingselevene er kvinner, er ikke det så overraskende. Menn utgjør imidlertid en større andel av elevene som reiser på avtale, enn av elevene som reiser med organisasjon, se Figur 2-3.

Figur 2-3 Andel menn og kvinner innen de ulike utvekslingstypene. N=992. Prosent.

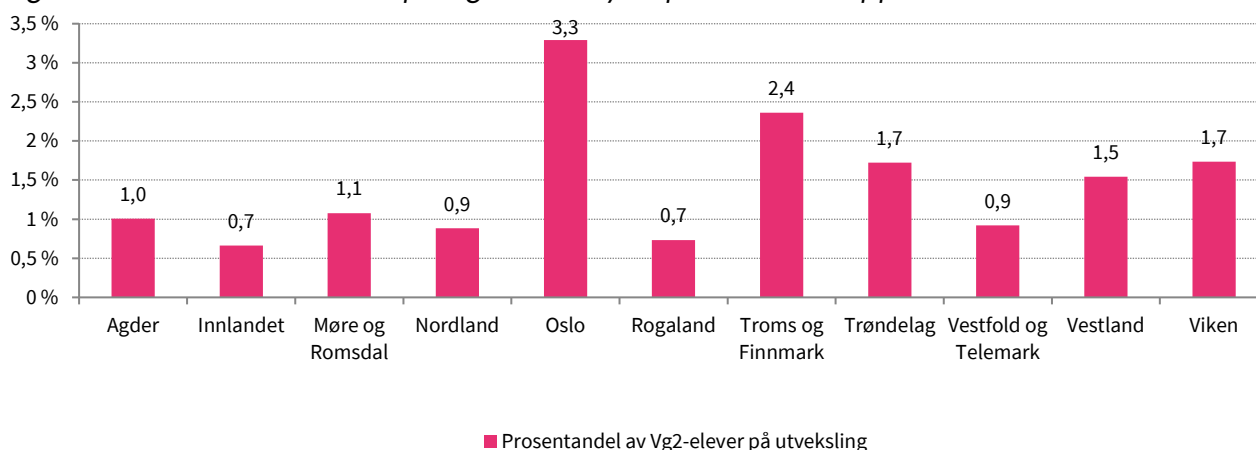

Kilde: Lånekassen

2.3.2 Hjemfylke

Elever fra alle fylker reiste på utveksling skoleåret 2022–23. Oslo er det fylket der størst andel av elevene på Vg2 velger å reise på utenlandsopphold, etterfulgt av Troms og Finnmark. Innlandet og Rogaland er de fylkene der færrest av elevene velger å reise på utenlandsopphold på Vg2.

Figur 2-4 Andel av alle elever på Vg2 i hvert fylke på utenlandsopphold. N=977⁷. Prosent*

* Merk at venstre akse i figuren ikke går til 100 prosent.

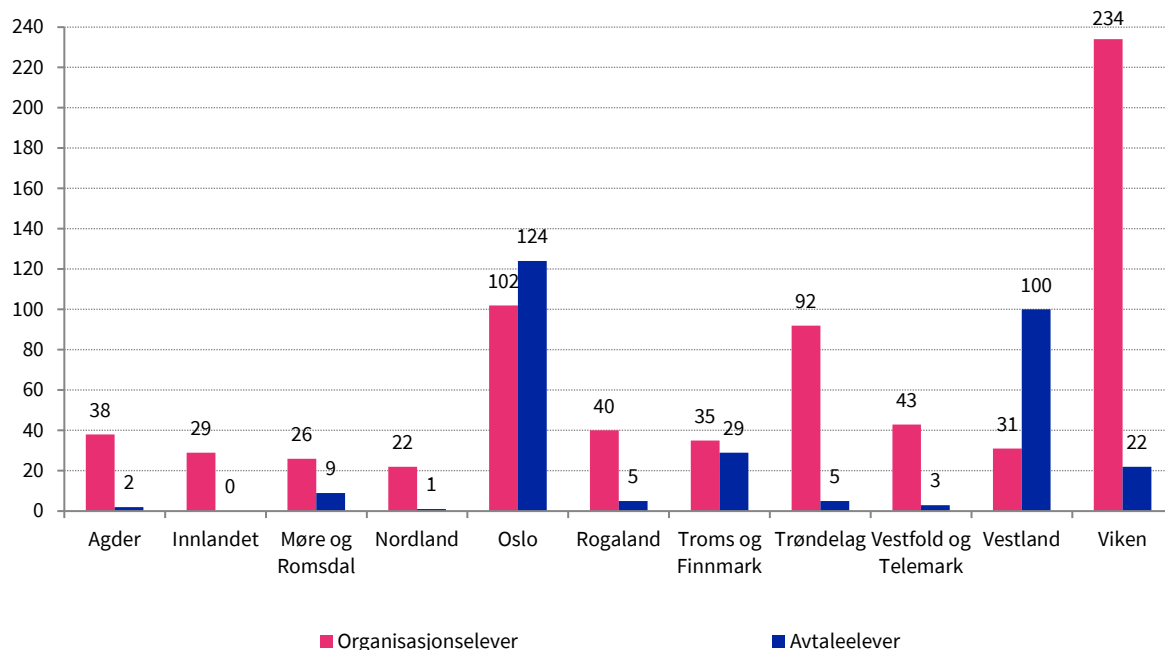
Kilder: Utdanningsdirektoratet (2023) og Lånekassen.

Mens det i de fleste fylker er flest organisasjonselever, skiller Oslo og Vestland seg ut ved å være de eneste fylkene med flest avtaleelever. Troms og Finnmark har også en stor andel

⁷ De 15 Vg3-elevne er ekskludert fra figuren.

elever som reiser på avtale. Innlandet er det eneste fylket hvor ingen elever har reist på utveksling gjennom en avtale. Figur 2-5 viser fordeling mellom avtaleelever og organisasjonselever i de ulike fylkene.

Figur 2-5 Elever på utenlandsopphold fordelt på bostedsfylke og type utveksling. N=992. Antall.

Kilde: Lånekassen

Det kan være verdt å merke seg at et utvekslingssamarbeid, ifølge forskriften paragraf 10, kun kan godkjennes for en elevgruppe på inntil 30 elever per samarbeid (Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte, 2019). Det innebærer at det i fylker med flere enn 30 elever på utveksling gjennom avtale, må finnes mer enn én samarbeidsavtale. Oslo og Vestland har mange ulike avtaler, og dermed også mange elever som reiser på utveksling på denne måten. Fylker med få eller ingen avtaler har naturlig nok få eller ingen elever som reiser som avtaleelever. I noen avtaler er det åpnet for at elever fra hele landet kan søke, og det er sannsynligvis forklaringen på hvorfor det er registrert avtaleelever i Nordland, Rogaland og Vestfold og Telemark, på tross av at det ikke finnes egne avtaler i disse fylkene.⁸ Tilbudet fra utvekslingsorganisasjonene er spesielt viktig for at elevene skal ha mulighet til å reise på utveksling i fylker der det ikke finnes avtaler.

⁸ Oversikt over alle godkjente utvekslingssamarbeid finnes på HK-dirs nettside: <https://hkdir.no/barnehage-grunnskole-og-videregaende-opplaering/godkjente-utvekslingssamarbeid>.

2.4 Hvor reiser elevene?

I dette delkapittelet gir vi en beskrivelse av hvor elevene reiser, både til hvilken verdensdel og til hvilke land. Vi ser også på om det er noe som skiller avtaleelever fra organisasjonselever, samtidig som vi sammenlikner med skoleårene 2015–16 og 2018–19.

Samlet sett, reiser utvekslingselevne til alle verdensdeler⁹, men Europa og Nord-Amerika er helt klart de mest populære områdene. Hele 87 prosent av elevene har reist hit, hvorav 39 prosent til Europa og 48 prosent til Nord-Amerika. Oseania har tatt imot 8 prosent av utvekslingselevne, mens Afrika har tatt imot 4 prosent. De resterende to prosentene er fordelt mellom Asia og Sør-Amerika, se Tabell 2-1.

Tabell 2-1 Verdensdeler med elever på utenlandsopphold. N=992. Antall og prosent.

Verdensdel	Antall	Andel
Afrika	40	4 %
Asia	11	1 %
Europa	382	39 %
Nord-Amerika	475	48 %
Oseania	76	8 %
Sør-Amerika	8	1 %

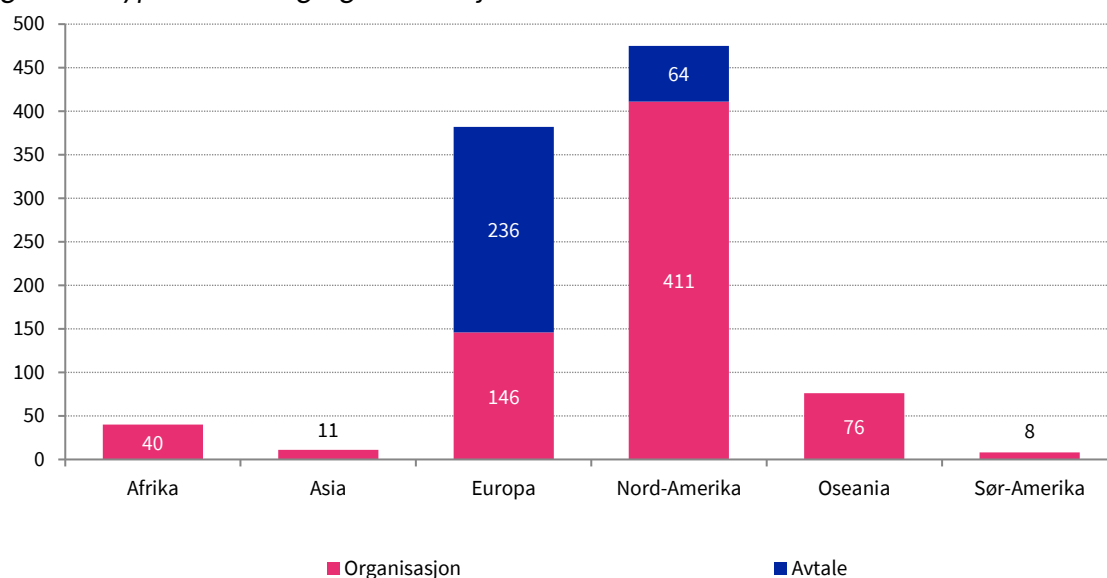
Kilde: Lånekassen

Denne fordelingen samsvarer godt med de destinasjonene elevene valgte skoleåret 2018–19. Majoriteten, 86 prosent, reiste også den gangen til Europa og Nord-Amerika, med Oseania på en tredjeplass, med 9,5 prosent av elevene. Andelen som reiser til Nord-Amerika har imidlertid gått ned de siste årene: Mens noe under halvparten, 48 prosent, reiste til Nord-Amerika i 2022–23, var det 53 prosent som reiste dit i 2018–19 og 58 prosent skoleåret 2015–16. Ifølge 2019-undersøkelsen er det først og fremst USAs synkende popularitet som utvekslingsdestinasjon som er årsaken til at Nord-Amerika tar imot en mindre andel av utvekslingselevne. Siden skoleåret 2015–16 er andelen som reiser til USA redusert med 9,5 prosentpoeng.

Når vi ser på fordeling mellom organisasjon og avtale i 2022–23, reiser avtaleelevne kun til Europa og Nord-Amerika, mens organisasjonselevne drar på utveksling til hele verden, se Figur 2-6. Av de 300 avtaleelevne, reiste 79 prosent til Europa. Avtaleelevne utgjør også flesteparten av utvekslingselevne i Europa, med 62 prosent av de 382 elevene. Både i 2015–16 og i 2018–19 reiste en liten andel av avtaleelevne også til Afrika og Asia, men Europa og Nord-Amerika var helt klart dominerende. Europa var også da den verdensdelen som tok imot størst andel av avtaleelevne, med 86 prosent i 2015–16 og 80 prosent i 2018–19.

⁹ Med unntak av Antarktis.

Figur 2-6 Type utveksling og destinasjon. N=992. Antall.

Kilde: Lånekassen

Skoleåret 2022–23 har elevene reist til 27 ulike land. En helt klar majoritet har imidlertid reist til USA og Storbritannia, som tok imot henholdsvis 45 og 23 prosent av elevene. Dette er de samme to landene som tok imot flest elever også skoleårene 2015–16 og 2018–19.

Tabell 2-2 Land med elever på utenlandsopphold. N=992. Antall og prosent.

Land	Antall	Andel
USA	443	44,7 %
Storbritannia	232	23,4 %
Australia	65	6,6 %
Tyskland	46	4,6 %
Kapp Verde	40	4,0 %
Frankrike	33	3,3 %
Canada	25	2,5 %
Spania	25	2,5 %
Malta	17	1,7 %
Italia	16	1,6 %
New Zealand	11	1,1 %
Japan	10	1,0 %
Irland	7	0,7 %
Costa Rica	4	0,4 %
Argentina	3	0,3 %
Brasil	2	0,2 %
Mexico	2	0,2 %
Østerrike	2	0,2 %
Chile	1	0,1 %
Den dominikanske republikk	1	0,1 %

Finland	1	0,1 %
Guyana	1	0,1 %
Indonesia	1	0,1 %
Nederland	1	0,1 %
Polen	1	0,1 %
Surinam	1	0,1 %
Sveits	1	0,1 %

Kilde: Lånekassen

2.5 Oppsummering

Det er stadig færre elever som reiser på utveksling i videregående opplæring. Antallet er halvert i perioden fra skoleåret 2013–14 til 2022–23. Det er særlig antallet elever som reiser med utvekslingsorganisasjon som synker. Antallet elever som reiser på en utvekslingsavtale er stort sett uforandret i samme periode. Det er likevel fortsatt flest elever som reiser med en utviklingsorganisasjon.

Kvinnene er mer ivrige på å reise på utveksling i videregående enn menn, og utgjør 71 prosent av alle utvekslingselevne.

Det er få elever i videregående som velger å dra på utveksling. Kun 1,6 prosent av den totale elevmassen på Vg2 fikk støtte til utveksling skoleåret 2022–23. Oslo var det fylket der flest elever valgte å dra på utveksling, med 3,3 prosent av elevmassen, mens Innlandet og Rogaland er nederst, der 0,7 prosent av elevene var på utveksling. Oslo og Vestland skiller seg ut som de eneste fylkene med flere avtaleelever enn organisasjonselever.

Europa og Nord-Amerika er, som tidligere, de klart mest populære destinasjonene – 79 prosent av utvekslingselevne reiste hit, med USA og Storbritannia som de mest ettertraktede landene å reise til. Færre reiser imidlertid til USA enn før, noe som fører til at andelen som reiser til Nord-Amerika er redusert med cirka 10 prosentpoeng siden skoleåret 2015–16.

3

3. Tiden før avreise

Dette kapittelet er det første av tre kapitler som er basert på svarene elevene har gitt i undersøkelsen til utvekslings elever skoleåret 2022–23. Dette første kapittelet handler om tiden før avreise, mens vi i de neste kapitlene ser på det som foregår under utenlandsoppholdet og om hvorvidt elevene anbefaler andre å dra på utveksling.

Ifølge forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte (2019), skal utvekslingsorganisasjonen og skoleeier «sikre at eleven og foresatte i forkant av utvekslingsoppholdet har tilgjengelig informasjon om kulturelle, faglige, økonomiske og sikkerhetsmessige forhold knyttet til oppholdet, og gi råd og veiledning etter behov.» Med dette som utgangspunkt, har vi stilt elevene spørsmål om hvor de har funnet informasjon, hva slags informasjon de har fått, hvilke forberedende aktiviteter de har fått tilbud om, innholdet i dem og liknende. Elevenes svar på disse spørsmålene danner bakgrunnen for dette kapittelet. Kapittelet handler også om elevenes motivasjon for å dra på utveksling og bakgrunnen for valget av utvekslingsorganisasjon.

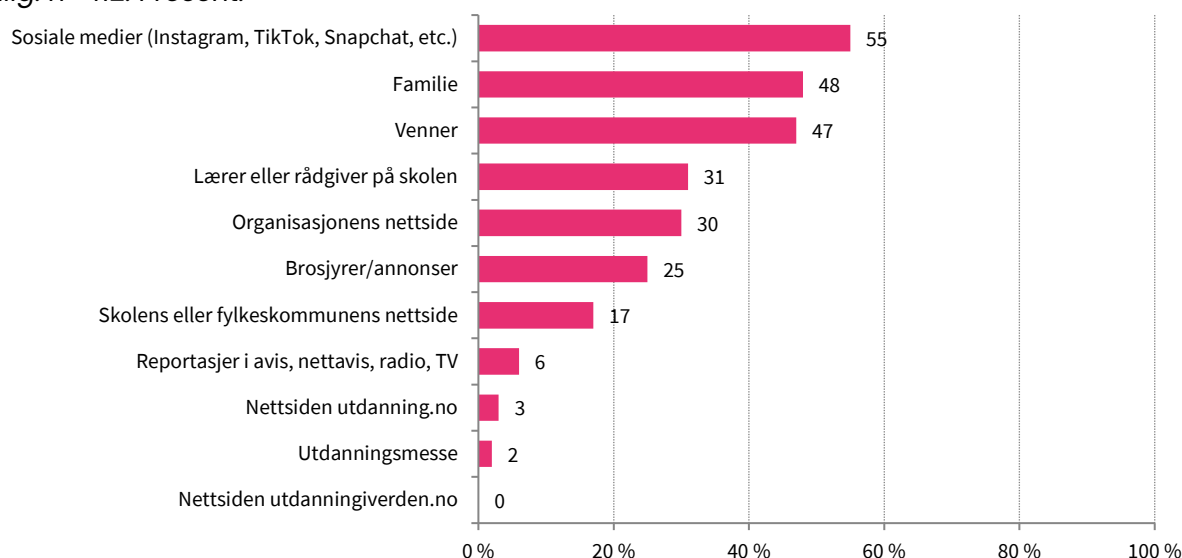
3.1 Informasjon om utvekslingsopphold i utlandet

I *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden* (Meld. St. 21 (2020–2021)) slo Regjeringen Solberg fast at internasjonalt samarbeid skal brukes aktivt i videregående opplæring. Målet er blant annet at internasjonalt samarbeid skal gjøre elevene bedre forberedt for videre studier og arbeidsliv. For å legge til rette for at utveksling brukes aktivt i videregående opplæring, er det viktig at elevene får vite om muligheten til å reise på utveksling. Vi har derfor spurt elevene om hvor de har fått informasjon om utveksling.

Over halvparten av elevene svarer at de har fått informasjon via sosiale medier, mens tett oppunder halvparten svarer henholdsvis familie og venner, se Figur 3-1. Disse tre informasjonskildene toppet også listen i 2019- og 2016-undersøkelsene, men det er nytt at sosiale medier ligger øverst på listen. Mens 55 prosent fikk informasjon via sosiale medier i 2023, var det 37 og 34 prosent som brukte denne informasjonskilden i henholdsvis 2019 og 2016¹⁰.

¹⁰ Svaralternativet er vel å merke omformulert noe siden 2016- og 2019-undersøkelsen. I årets undersøkelse var alternativet formulert som «Sosiale medier (Instagram, TikTok, Snapchat, etc.)», mens det i de to tidligere undersøkelsene var formulert som «Sosiale medier/blogger». Dette kan ha hatt innvirkning på svarprosenten.

Figur 3-1 Hvor fikk du informasjon om muligheten til å reise på utveksling?¹¹ Flere svar mulig. n=412. Prosent.

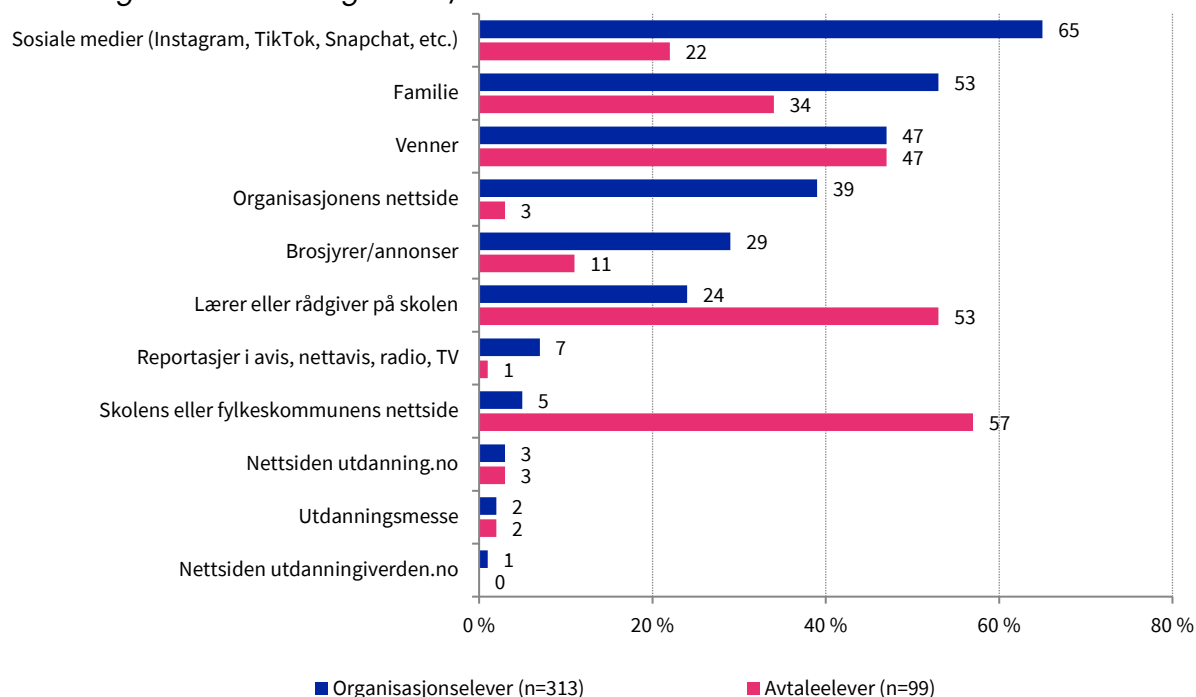

Av de alternativene vi har listet opp, oppgir færrest å ha funnet informasjon på utdanningiverden.no, utdanningsmesse og utdanning.no. Utdanningiverden.no og utdanning.no er nettsider som driftes av HK-dir, og som tidligere ikke har vært oppført som svaralternativer i undersøkelsen. Når det gjelder utdanningsmesser, har de fått mindre betydning de senere årene. I 2016 og 2019 oppga henholdsvis 9 og 12 prosent av respondentene utdanningsmesse som en informasjonskilde, mens det i 2023 kun er to prosent som oppgir dette som en kilde til informasjon. Denne nedgangen skyldes nok i stor grad covid-19-pandemien, som gjorde at store fysiske utdanningsmesser ikke har vært avholdt de siste årene. Fysiske utdanningsmesser har delvis blitt erstattet av digitale utdanningsmesser.

Det er til dels store forskjeller i hvor avtaleelever og organisasjonselever finner informasjon, se Figur 3-2. Avtaleelevene har i mye større grad enn organisasjonselevene brukt lærere eller rådgivere på skolen og skolens/fylkeskommunens nettside som informasjonskilder. Organisasjonselevene har på sin side brukt sosiale medier, organisasjonens nettside og brosjyrer/annonser i mye større grad enn avtaleelevene. Dette kan ikke sies å være overraskende, med tanke på de ulike utvekslingstypenes rekrutteringsarenaer: Organisasjonene er mer avhengige av å nå ut til elevene der de er, gjennom annonser/reklame og liknende, mens det for skolene/fylkeskommunene er mest nærliggende å benytte informasjonskanaler i elevenes eget skolemiljø.

¹¹ Svaralternativet «annet» er fjernet fra figuren. Elevene som i tidligere undersøkelser har valgt dette svaralternativet, har i fritekstsvar i denne undersøkelsen spesifisert informasjonskilder som primært er listet opp som alternativ.

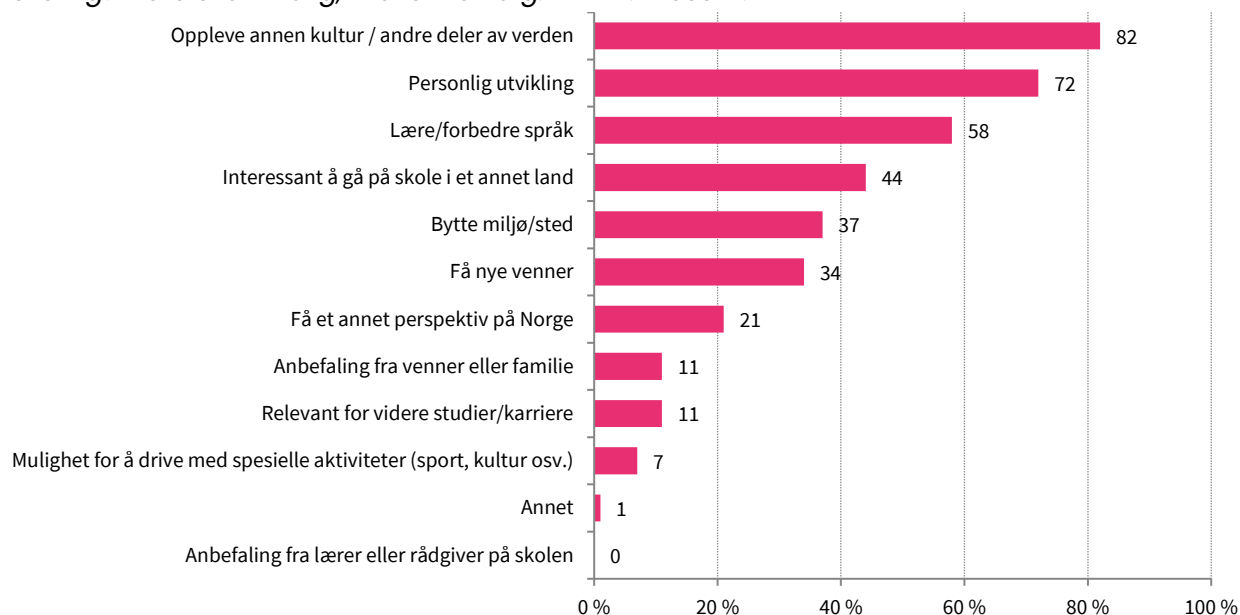
Figur 3-2 Hvor fikk du informasjon om muligheten til å reise på utveksling? Vist for type utveksling. Flere svar mulig. n=313/99. Prosent.

3.2 Motivasjon for å dra på utveksling

Elever motiveres av ulike faktorer. For å få et innblikk i hva som motiverer elevene til å dra på utenlandsopphold, stilte vi spørsmål om hvilke grunner som var viktigst for deres valg om å dra på utveksling.

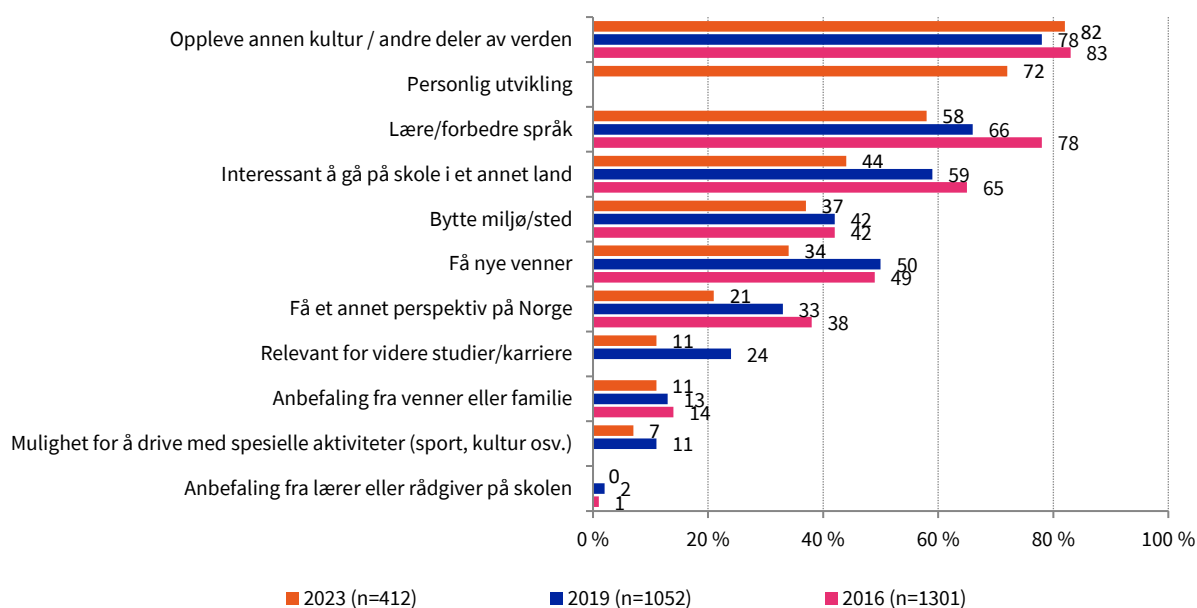
Figur 3-3 Av grunnene som er listet nedenfor, hvilke var viktigst for ditt valg om å reise på utveksling? Flere svar mulig, maks fire valg. n=412. Prosent.

82 prosent av elevene har oppgitt at å oppleve en annen kultur eller andre deler av verden som en viktig grunn til å reise. Deretter kommer personlig utvikling (72 prosent) og lære/forbedre språk (58 prosent) som viktige årsaker, se Figur 3-3.

De overordnede tendensene er like for både organisasjonselever og for avtaleelever – rekkefølgen på hvilke grunner størst andel av elevene har valgt som mest viktig, er stort sett den samme. En av de største forskjellene finner vi i andel som valgte grunnen «interessant å gå på skole i et annet land» som viktig. 60 prosent av avtaleelevene mente dette var en viktig grunn, mens kun 39 prosent av organisasjonselevene mente det samme – en forskjell på 21 prosentpoeng. «Interessant å gå på skole i et annet land» er imidlertid på topp fire av mest valgte grunner for begge elevgrupper (4. plass for organisasjonselevene, og 3. for avtaleelevene). Det samme gjelder for «personlig utvikling». Der finner vi en forskjell på 17 prosentpoeng, hvorav 76 prosent av organisasjonselevene (2. plass) og 59 prosent av avtaleelevene (4. plass) har valgt grunnen som viktig.

Figur 3-4 Historisk utvikling – Av grunnene som er listet nedenfor, hvilke var viktigst for ditt valg om å reise på utveksling?¹² 2016, 2019 og 2023. Flere svar mulig, maks fire valg. Prosent.

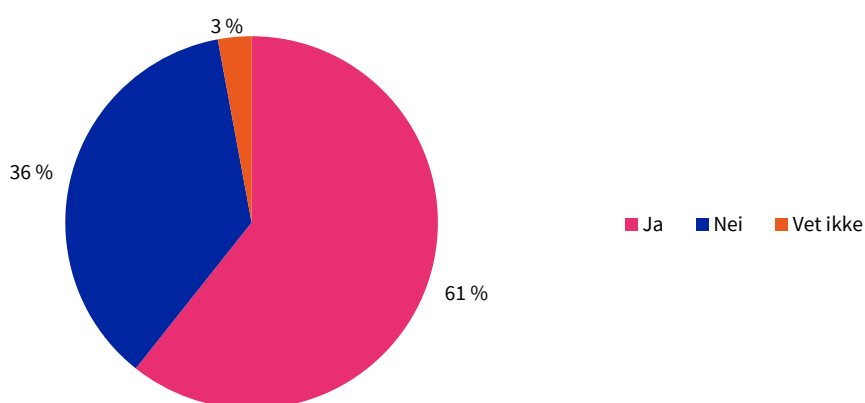
Om vi sammenlikner med de to tidligere undersøkelsene, ser vi de samme tendensene som for 2023-undersøkelsen, se Figur 3-4. Svaralternativet «personlig utvikling» er nytt i 2023-undersøkelsen, men er likevel tatt med i figuren. Fordi spørsmålet har en begrensning på fire valgte svaralternativer, og så mange som 72 prosent (nest flest) valgte «personlig utvikling» som viktig i 2023, er ikke tallene for de ulike årene sammenliknbare. Det er imidlertid de samme grunnene som størst andel av elevene

¹² Svaralternativet «Personlig utvikling» var nytt i 2023. I 2019 var svaralternativene «Mulighet for å drive med spesielle aktiviteter» og «Relevant for videre studier/karriere» nye. I 2016 var også alternativene «Trives ikke på skolen i Norge», «Tror skolene i utlandet er bedre» og «Har utenlandsk familiebakgrunn» inkludert. Disse tre alternativene ble imidlertid fjernet til 2019-undersøkelsen.

valgte som viktig i 2016 og 2019, som i 2023: «Oppleve en annen kultur / andre deler av verden», «Lære/forbedre språk» og «Interessant å gå på skole i et annet land».

Det er nærliggende å tenke at hvorvidt nær familie eller krets har vært på utveksling, har betydning for elevenes motivasjon for og valg om å dra på utveksling. Vi har derfor stilt spørsmål om hvorvidt noen i deres nærmeste familie eller nære krets har vært på utveksling. 6 av 10 svarer «ja» på dette spørsmålet, se Figur 3-5. Det er ingen forskjeller av betydning mellom avtaleelever og organisasjonselver i hva de svarer på dette spørsmålet. I 2016- og 2019-undersøkelsene var det 43 prosent som svarte «ja» på spørsmålet om hvorvidt noen i deres nærmeste familie hadde vært på utveksling. Den store økningen i andelen som svarer ja på dette spørsmålet kan nok forklares med at spørsmålsformuleringen er endret: nær krets er også inkludert i spørsmålet i 2023, ikke kun nær familie. At noen i elevens nærmeste familie eller krets har vært på utveksling ser ut til å ha en positiv innvirkning på elevens valg om å dra på utveksling.

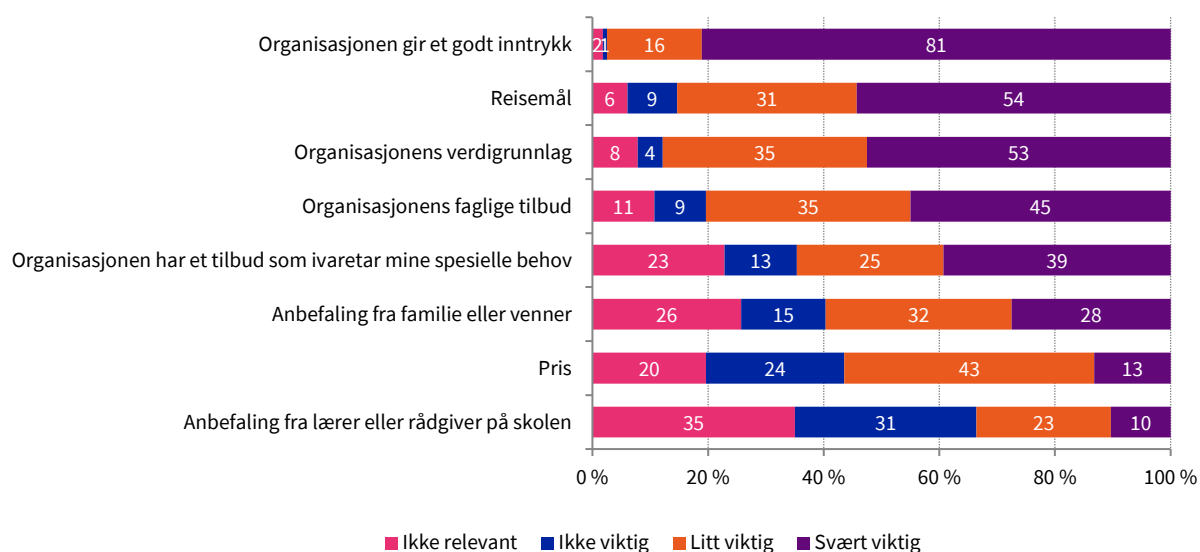
Figur 3-5 Har noen i din nærmeste familie eller nære krets vært på utveksling? n=412. Prosent.

3.3 Valg av utvekslingsorganisasjon

Det er ulike grunner til at elever som reiser på utveksling med en organisasjon har valgt akkurat den organisasjonen de har valgt. For å få et innblikk i hva som motiverer elevene i valget deres, har vi spurt om hvor viktig en rekke grunner var for deres valg av organisasjon. Figur 3-6 viser at hele 81 prosent av elevene vurderer det at organisasjonen gir et godt inntrykk som svært viktig. Reisemål, organisasjonens verdigrunnlag og organisasjonens faglige tilbud er også grunner som et stort flertall av elevene vurderer som litt eller svært viktig. Anbefaling fra lærer og pris er de grunnene som størst andel elever har vurdert som ikke viktig eller ikke relevant.

Figur 3-6 Hvor viktig var følgende grunner til at du valgte å reise med denne organisasjonen? n=280. Prosent.

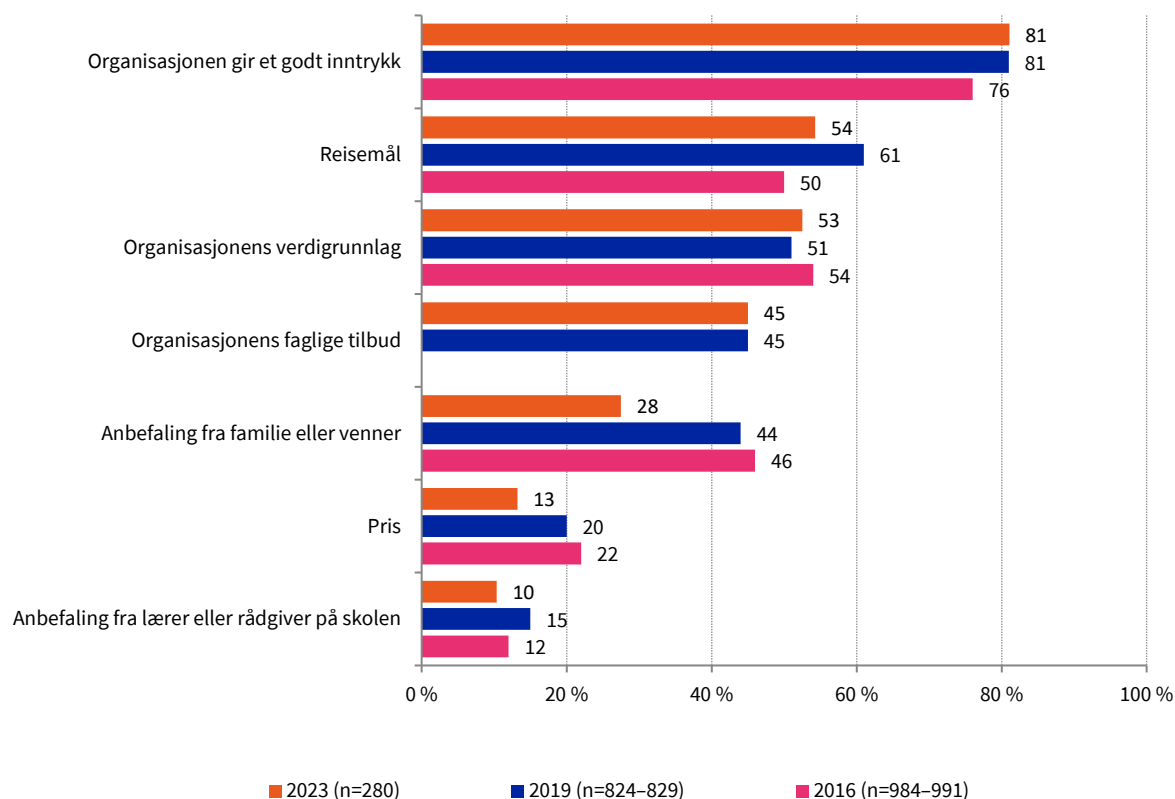

Flere av respondentene oppgir i fritekstsvar at det var viktig for deres valg av organisasjon at vertsfamiliene som tar imot utvekslingselever ikke får betalt, og at det dermed oppleves for elevene som at ordningen er basert på frivillighet. Flere respondenter trekker også frem trygghet som en viktig grunn for valget av utvekslingsorganisasjon.

I Figur 3-6 kommer det frem at 60 prosent av elevene har oppgitt anbefaling fra familie eller venner som en litt eller svært viktig grunn for å velge organisasjonen de reiste med. Figur 3-5, som ble presentert i forrige delkapittel, viste at 61 prosent har noen i sin nærmeste familie eller krets som har vært på utveksling. I Figur 3-1, i kapittel 3.1, kom det frem at nesten halvparten av elevene har fått informasjon om muligheten til å reise på utveksling fra familie og/eller venner. Det er dermed mye som tyder på at erfaringer og råd fra familie og venner er viktige for elevenes valg om å reise på utenlandsopphold.

Vi har sammenliknet elevenes vurdering av hvilke grunner som var viktige for deres valg av utvekslingsorganisasjon, med svarene i de foregående undersøkelsene, se Figur 3-7. Tendensen er den samme – det er de samme grunnene som størst andel mener er svært viktige alle tre årene.

Figur 3-7 Hvor viktig var følgende grunner til at du valgte å reise med denne organisasjonen?¹³ Andel elever for årene 2016, 2018 og 2023 som svarer "svært viktig" på påstandene listet under. Prosent.

Det er like stor andel i 2023 som i 2019 som mener det er svært viktig at organisasjonen gir et godt inntrykk (81 prosent). Andelen som mener at reisemålet er svært viktig, har falt fra 61 prosent i 2019 til 54 prosent i 2023, men er likevel omtrent på nivå med 2016 (50 prosent). Viktigheten av organisasjonens verdigrunnlag (over 50 prosent) og faglige tilbud (45 prosent) har holdt seg relativt stabilt. Det er imidlertid et fall i andelen som mener at anbefaling fra familie eller venner er svært viktig – fra 44 og 46 prosent i henholdsvis 2019 og 2016 til 28 prosent i 2023. Også pris ser ut til å ha stadig mindre betydning. 22 prosent svarte at dette var svært viktig i 2016, 20 prosent i 2019, mens kun 13 prosent svarer det samme i 2023.

3.4 Forberedende informasjon og aktiviteter

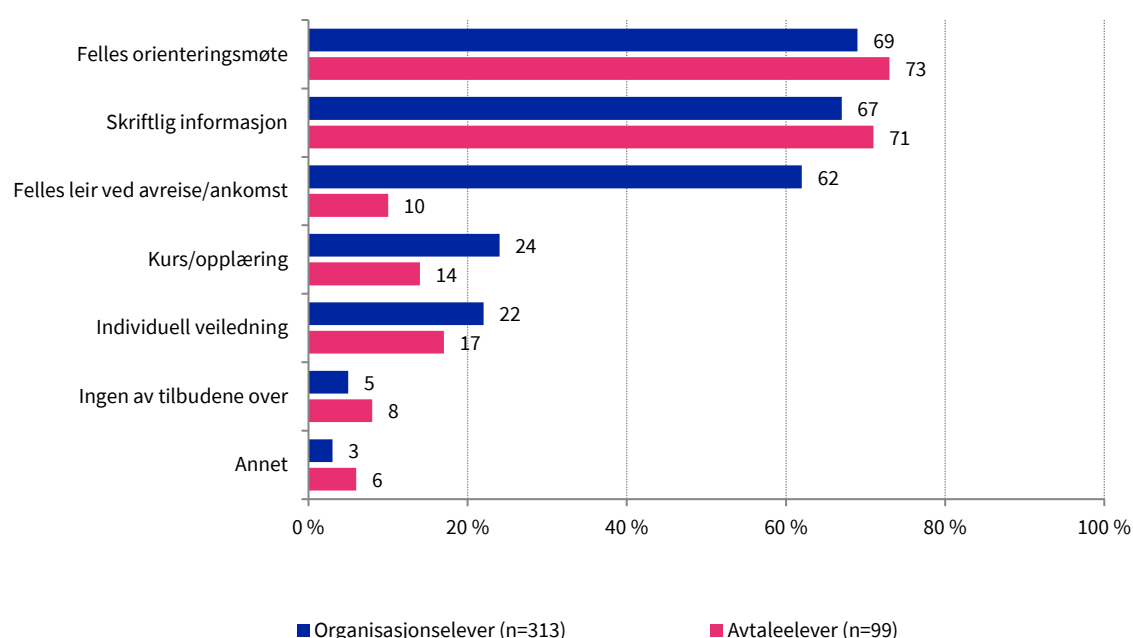
Ifølge forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte (2019), har utvekslingsorganisasjonene og skolene/fylkene med avtaler plikt til å informere. Det innebærer at de skal sikre at elevene og deres foresatte har god informasjon om kulturelle, faglige, økonomiske og

¹³ Svaralternativet «Organisasjonen har et tilbud som ivaretar mine spesielle behov» er nytt for i år, og derfor utelatt fra sammenlikningen i denne figuren. Svaralternativet «Organisasjonens faglige tilbud» var nytt i 2019, og vises derfor ikke for 2016-undersøkelsen.

sikkerhetsmessige forhold knyttet til utvekslingsoppholdet før avreise. Dette sikres blant annet gjennom ulike forberedende aktiviteter.

Figur 3-8 viser hva slags informasjon eller aktiviteter elevene har fått tilbud om å delta på, fordelt på om de reiser på avtale eller med organisasjon. Rundt 70 prosent av elevene, både organisasjonselever (69 prosent) og avtaleelever (73 prosent), fikk tilbud om å delta på et felles orienteringsmøte. Omtrent samme andel oppgir at de har fått skriftlig informasjon i forbindelse med utvekslingsoppholdet, med 67 prosent av organisasjonselevne og 71 prosent av avtaleelevene. Det er særlig felles leir ved avreise/ankomst som skiller seg ut. 62 prosent av organisasjonselevne fikk tilbud om felles leir, mens kun 10 prosent av avtaleelevene fikk det samme tilbudet.

Figur 3-8 Hvilke forberedende aktiviteter fikk du tilbud om å delta på? Flere svar mulig. n=412. Prosent.

5 prosent av organisasjonselevne oppgir at de ikke har fått tilbud om noen av aktivitetene vi listet opp. Det samme gjaldt 8 prosent av avtaleelevene. Totalt 5 prosent av utvekslingsselevne oppgir at de ikke har fått tilbud om noen form for forberedende aktiviteter knyttet til utvekslingsoppholdet sitt – heller ikke andre aktiviteter enn de vi har listet opp. Dette kan tyde på at det er elever som ikke har fått tilbud om den informasjonen de har krav på knyttet til utvekslingsoppholdet sitt. I både 2016 og 2019 var det 2 prosent av organisasjonselevne og 4 prosent av avtaleelevene som oppga at de ikke hadde fått tilbud om forberedende aktiviteter.

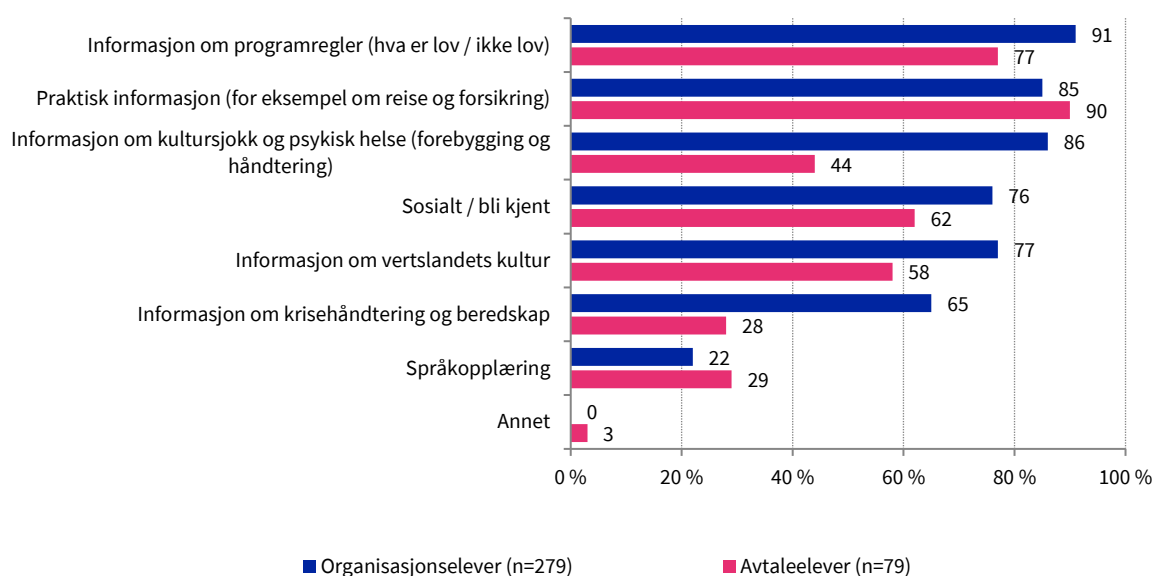
Som oppfølging til spørsmålet om hvilke aktiviteter utvekslingsselevne fikk tilbud om, fikk elevene spørsmål om hvilke aktiviteter de deltok på. Elevene som svarte at de deltok på en aktivitet, fikk spørsmål om hva som var innholdet i de forberedende aktivitetene. Det er til

dels store forskjeller i hva organisasjonselever og avtaleelever svarer at de forberedende aktivitetene inneholdt.

Svært mange av elevene oppgir at de har fått informasjon om programregler og praktisk informasjon knyttet til oppholdet, se Figur 3-9. Andelen som svarer at de har fått informasjon om programregler er større blant organisasjonselevne (91 prosent) enn avtaleelevene (77 prosent).

Når det gjelder informasjon om kultursjokk og psykisk helse er det en nesten dobbelt så stor andel blant organisasjonselevne som blant avtaleelevene, som oppgir at de har fått slik informasjon: hele 86 prosent av organisasjonselevne mot 44 prosent av avtaleelevene. Det samme skillet ser vi når det gjelder krisehåndtering og beredskap, hvor 65 prosent av organisasjonselevne og 28 prosent av avtaleelevene oppgir å ha fått slik informasjon – en forskjell på 37 prosentpoeng. En større andel av organisasjonselevne enn avtaleelevene oppgir også at de har hatt sosiale aktiviteter for å bli kjent og fått informasjon om vertslandets kultur. 29 prosent av avtaleelevene svarer at de har fått forberedende språkopplæring, 7 prosentpoeng flere enn blant organisasjonselevne.

Figur 3-9 Innhold i de forberedende aktivitetene, vist for utvekslingstype. Flere svar mulig. $n=358^{14}$. Prosent.

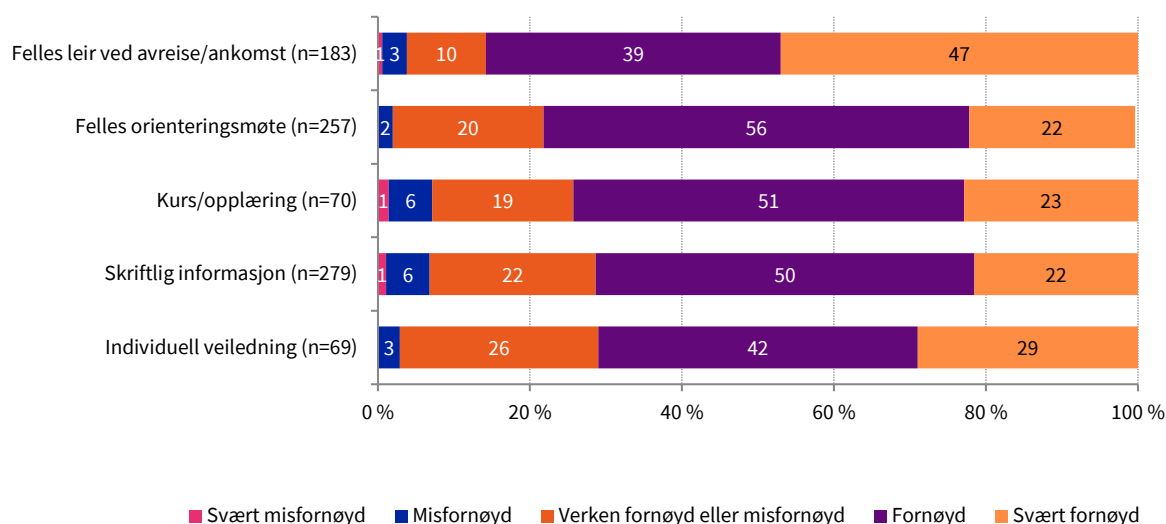

Elever som har svart at de har deltatt på en aktivitet, har også fått spørsmål om hvor fornøyd eller misfornøyd de var med aktiviteten. Figur 3-10 viser at de fleste elevene var fornøyd eller svært fornøyd med aktivitetene de deltok på – mellom 86 og 71 prosent svarer at de var fornøyd eller svært fornøyd.

¹⁴ 54 respondenter oppga at de ikke deltok på noen forberedende aktiviteter. Disse 54 elevene har ikke fått spørsmålet om innholdet i de forberedende aktivitetene.

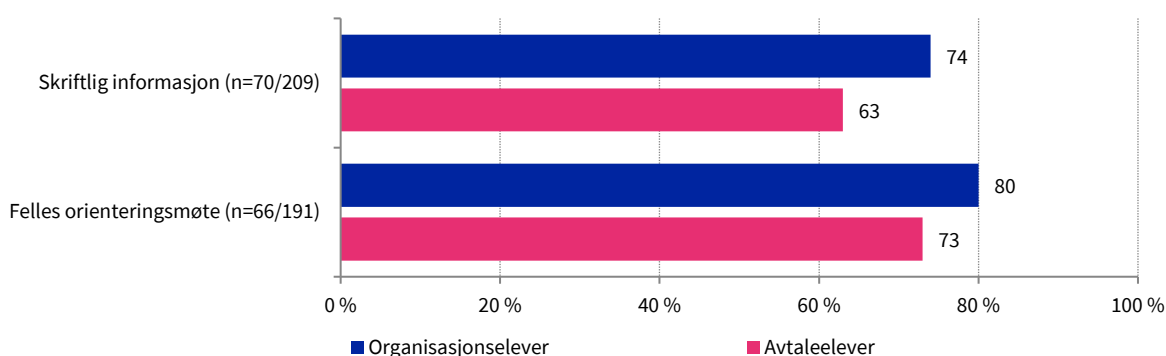
Andelen elever som er misfornøyd med de forberedende aktivitetene er liten. I den grad elevene er misfornøyd, er det kurs/opplæring og skriftlig informasjon som skårer dårligst. Begge har en andel på 7 prosent som svarer misfornøyd eller svært misfornøyd.

Figur 3-10 Tilfredshet med de forberedende aktivitetene¹⁵. Prosent.

Når vi bryter ned på organisasjonselever og avtaleelever, er det for de fleste aktivitetene for få respondenter blant avtaleelevene til at vi kan presentere en sammenlikning av tilfredshet. Det er kun for skriftlig informasjon og felles orienteringsmøte vi har tilstrekkelig antall respondenter (over 30), se Figur 3-11.

Figur 3-11 Andel som har svart fornøyd eller svært fornøyd på spørsmål om tilfredshet med de forberedende aktivitetene, vist for organisasjons- og avtaleelever. Prosent.

Figuren viser at 74 prosent av organisasjonselevene og 63 prosent av avtaleelevene har svart at de var fornøyd eller svært fornøyd med den skriftlige informasjonen. Når det gjelder felles orienteringsmøte svarer 80 prosent av organisasjonselevene og 73 prosent av avtaleelevene at de var fornøyd eller svært fornøyd. For begge disse aktivitetene ser vi at organisasjonselevene er mer fornøyd enn avtaleelevene. Det er likevel for få aktiviteter å basere seg på, for å kunne si noe overordnet om hvorvidt

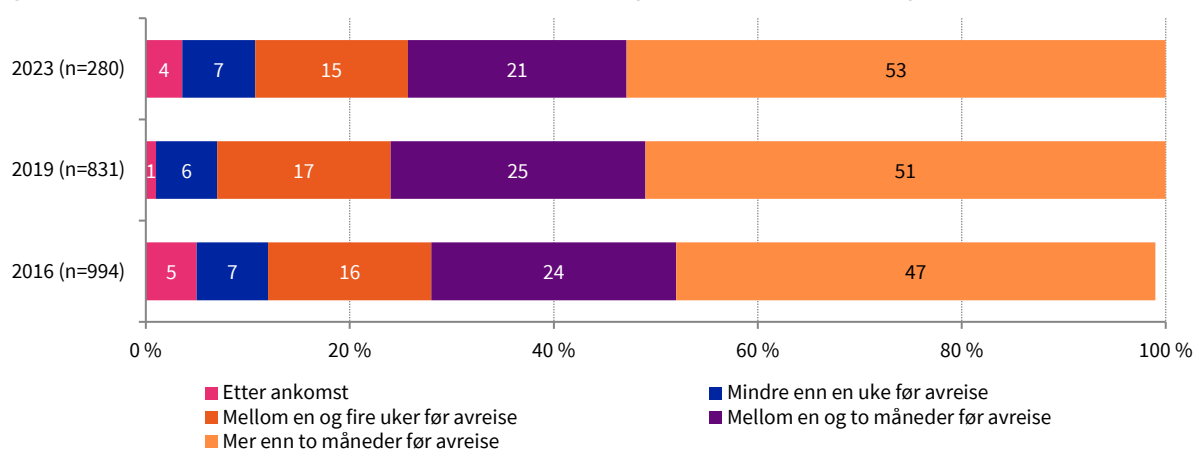
¹⁵ Det er kun elever som har svart at de har deltatt på en bestemt aktivitet som har fått oppfølgingsspørsmålet om hvor fornøyd de har vært med aktiviteten. Antallet respondenter (n) varierer derfor mellom hver variabel i figuren.

organisasjonselevne generelt er mer fornøyde enn avtaleelevne med de forberedende aktivitetene.

3.5 Tidspunkt for informasjon om skole og bosted

For å sikre forutsigbarhet for elevene, bør bosted og skoleplass avklares i god tid før avreise. Elevene som er på utenlandsopphold gjennom en utvekslingsavtale, vet i de aller fleste tilfeller hvilken skole de skal gå på når de søker om utveksling, fordi utvekslingen er basert på en fast avtale mellom en norsk videregående skole og en skole, eller en begrenset liste av skoler, i utlandet. For de fleste elevene som reiser med en utvekslingsorganisasjon, er det derimot ikke avklart hvilken skole de skal gå på når de søker om utveksling. I de fleste tilfeller er det vertsfamiliens adresse som avgjør hvor elevene går på skole, og elevene blir plassert på en offentlig skole i vertsfamiliens skolekrets. Organisasjonselevne har derfor fått spørsmål om når de fikk vite hvilken skole de skulle gå på.

Figur 3-12 Når fikk du vite hvilken skole du skulle gå på? 2016¹⁶, 2019 og 2023. Prosent.

Figur 3-12 viser at over halvparten av organisasjonselevne i 2023 fikk vite hvilken skole de skulle gå på mer enn to måneder før avreise. Cirka 1 av 5 fikk vite skolen mellom en og to måneder før avreise. Henholdsvis 7 og 4 prosent av elevene fikk vite hvilken skole de skulle gå på så sent som under en uke før avreise eller etter ankomst til utvekslingslandet.

Når vi sammenlikner med de foregående årene, er det ikke store forskjeller i når organisasjonselevne har fått vite hvilken skole de skulle gå på – totalt sett har det verken vært en stor forbedring eller forverring.

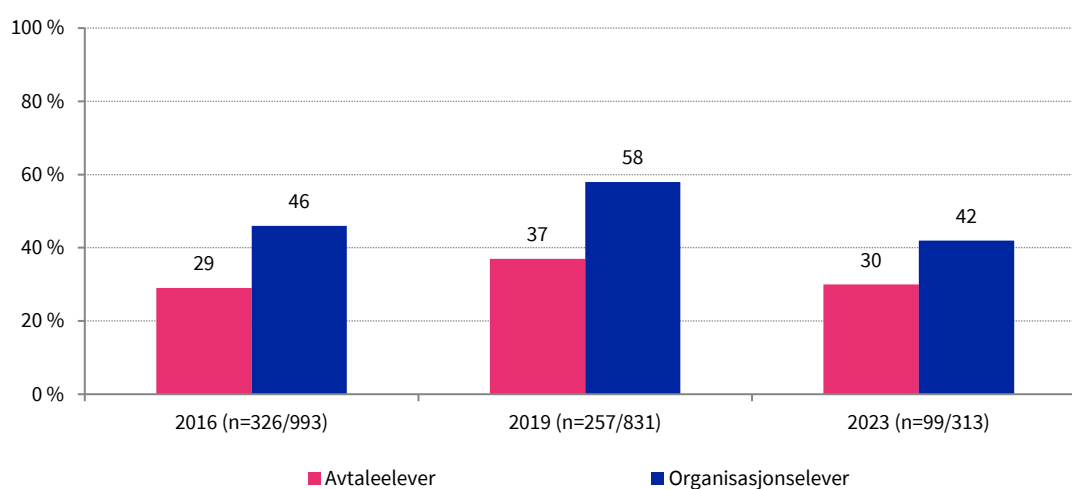
Utvekslingselevne har også fått spørsmål om når de fikk vite hvor de skulle bo. Blant organisasjonselevne hadde 42 prosent av elevene fått vite hvor de skulle bo mer enn to måneder før avreise, mens det samme gjaldt 30 prosent av avtaleelevne. 3 prosent av

¹⁶ 2019- og 2016-tallene i figuren er hentet fra de tidligere rapportene. I 2016-rapporten summerer de oppgitte andelene til 99 prosent.

avtaleelevene og 1 prosent av organisasjonselevne fikk vite hvor de skulle bo først etter ankomst til vertslandet.¹⁷

Når vi ser på utvikling over tid, ser det ut til å være en tendens til at organisasjonselevne får tidligere beskjed om hvor de skal bo, enn avtaleelevene, se Figur 3-13. Andelen som har fått vite hvor de skal bo mer enn to måneder før avreise, er for 2023 omtrent på linje med tallene for 2016. Sammenlikner vi 2023-tallene med 2019, har andelen falt med 16 prosentpoeng fra 58 prosent til 42 prosent for organisasjonselevne og fra 37 prosent til 30 prosent for avtaleelevene.

Figur 3-13 Andel som fikk vite hvor de skulle bo mer enn to måneder før avreise, vist for avtale- og organisasjonselever. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

3.6 Oppsummering

Sosiale medier, familie og venner er de tre informasjonskildene størst andel av elevene svarer at de har fått informasjon fra. Disse tre mest brukte informasjonskildene er de samme som i 2016 og 2019. Avtaleelevene har i mye større grad enn organisasjonselevne fått informasjon fra lærere eller rådgivere på skolen, eller skolens eller fylkeskommunens nettsider. Organisasjonselevne, på sin side, har i større grad enn avtaleelevene brukt sosiale medier, organisasjonens nettside og brosjyrer/annonser for å finne informasjon.

De aller fleste elevene reiser på utveksling for å oppleve en annen kultur eller andre deler av verden. Personlig utvikling og lære/forbedre språk er også grunner svært mange av elevene oppgir som viktig motivasjon for å reise på utveksling. 6 av 10 elever har noen i sin nære familie eller krets som har vært på utveksling.

Organisasjonselevenenes valg av utvekslingsorganisasjon styres i størst grad av at organisasjonen gir et godt inntrykk. Deretter svarer elevene at reisemål, verdigrunnlag og faglig tilbud er viktig.

¹⁷ En feil i spørreundersøkelsen, der et svaralternativ hadde falt ut, gjør at vi ikke kan si noe sikkert om tidspunktet for når de øvrige elevene fikk vite hvor de skulle bo.

Rundt 7 av 10 elever fikk skriftlig informasjon og tilbud om å delta på felles orienteringsmøte før de reiste på utveksling. Elevene har også fått andre tilbud om forberedende aktiviteter. De fleste elevene var fornøyd eller svært fornøyd med den forberedende informasjonen de fikk, eller aktivitetene de deltok på.

Over halvparten av organisasjonselevne fikk vite hvilken skole de skulle gå på mer enn to måneder før avreise. Henholdsvis 7 og 4 prosent av elevene fikk vite hvilken skole de skulle gå på så sent som under en uke før avreise eller etter ankomst til utvekslingslandet.

Blant organisasjonselevne hadde 42 prosent av elevene fått vite hvor de skulle bo mer enn to måneder før avreise, mens det samme gjaldt 30 prosent av avtaleelevne. 3 prosent av avtaleelevne og 1 prosent av organisasjonselevne fikk vite hvor de skulle bo først etter ankomst til vertslandet.

4

4. Under utenlandsoppholdet

Uttekslingsorganisasjonene og skolene/fylkene med utvekslingsavtaler, har ifølge forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte (2019), ansvar for elevens sikkerhet. Det innebærer at elevene skal ha et egnet sted å bo, at de har en stedlig kontaktperson i vertslandet og generelt å sørge for at elevene blir godt ivaretatt under oppholdet.

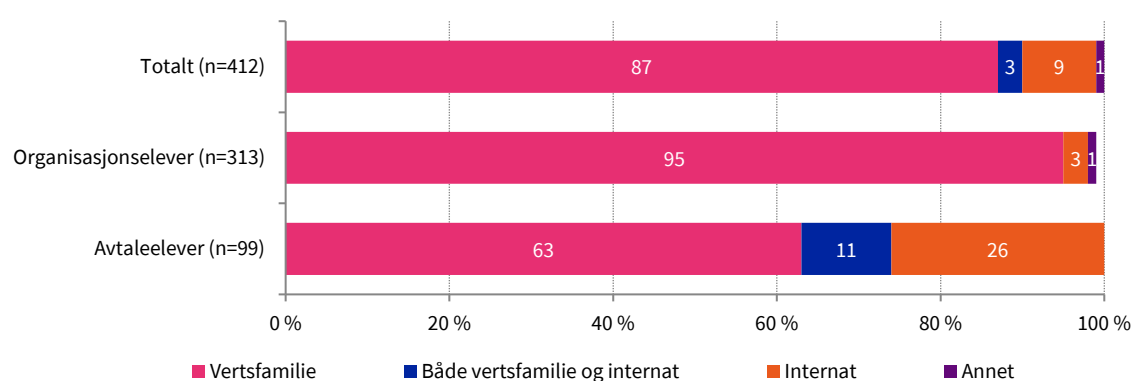
Dette kapitlet, som er det andre av tre kapitler basert på resultatene fra undersøkelsen til utvekslingselever, handler om hvordan elevene har det under utenlandsoppholdet. Først ser vi på hvordan elevene er bosatt, og hvordan de vurderer ulike forhold ved sin bosituasjon hos enten vertsfamilie eller på internat. Deretter ser vi på hvordan elevene vurderer vertsskolen sin. Til slutt tar vi for oss elevenes behov for hjelp og støtte under utenlandsoppholdet og deres erfaringer med støtteapparatet i vertslandet og hjemlandet.

4.1 Bosted under utenlandsoppholdet

Ifølge forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte (2019), er utvekslingsorganisasjoner og skoler/fylker med utvekslingsavtaler ansvarlig for å plassere utvekslingseleven i egnede vertshjem som tilfredsstiller alminnelige krav til økonomi og boforhold i henhold til levestandard i oppholdslandet.

Figur 4-1 viser at elever på utenlandsopphold vanligvis bor hos en vertsfamilie eller på internat. Totalt bodde 87 prosent av elevene som har svart på undersøkelsen hos en vertsfamilie. 9 prosent bodde på internat, mens 3 prosent vekslet mellom å bo hos vertsfamilie og på internat. Rundt 1 prosent var innkvartert på andre måter, som eksempelvis skoleskip, hybel eller leilighet.

Figur 4-1 Bosted under utenlandsoppholdet. n=412. Prosent.

Hva slags bosted elevene har under oppholdet, varierer etter hvilken form for utveksling elevene reiser på. Hele 95 prosent av de som reiser med utvekslingsorganisasjon bor hos vertsfamilie, mens 3 prosent bor på internat. Blant avtaleelevene derimot, bor hele 26 prosent på internat, 63 prosent bor hos vertsfamilie, mens 11 prosent har en boordning der de veksler mellom internat og vertsfamilie.

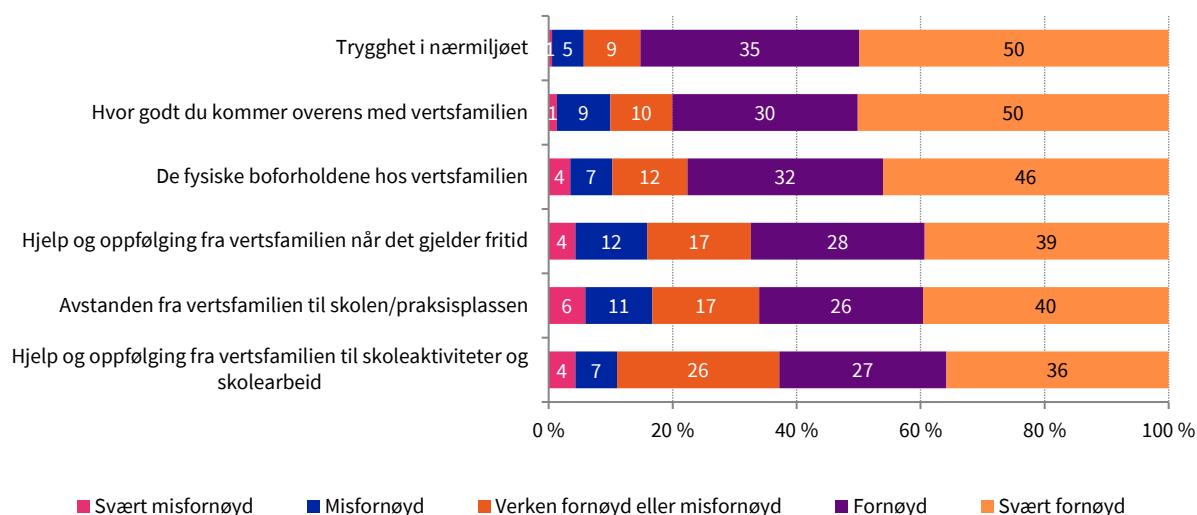
4.1.1 Vertsfamilie

De fleste elevene på utveksling er bosatt i en vertsfamilie. Vanligvis bor eleven hos samme vertsfamilie hele perioden, men enkelte organisasjoner legger opp til at man skal bytte vertsfamilie i løpet av oppholdet. Noen elever har byttet vertsfamilie underveis av andre årsaker.

Til sammen 371 av respondentene har helt eller delvis bodd hos en vertsfamilie i løpet av utenlandsoppholdet. Elevene ble bedt om å vurdere hvor tilfredse de var med ulike sider ved boforholdene hos vertsfamilien, som hvor godt de kommer overens med vertsfamilien, de fysiske boforholdene, hjelp og oppfølging på fritiden og hjelp og oppfølging til skolearbeid. Dette er forhold elevene også fikk spørsmål om i undersøkelsene som ble gjennomført i 2016 og 2019. Nytt i undersøkelsen fra 2023 er at elevene også har fått vurdere hvorvidt de er fornøyde eller misfornøyde med tryggheten i nærmiljøet, og avstanden fra vertsfamilien til skole eller praksisplass.

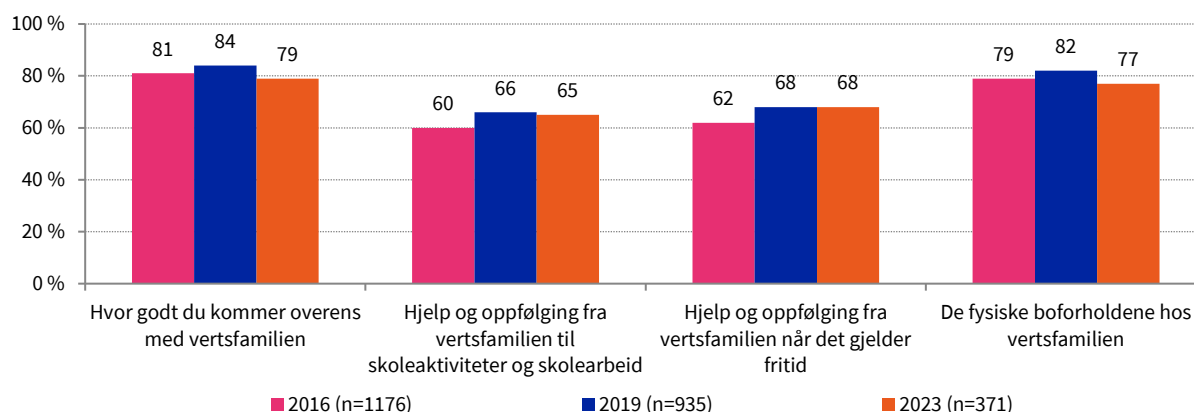
Figur 4-2 viser at de fleste som bor hos vertsfamilie, er fornøyde eller svært fornøyde med bosituasjonen hos vertsfamilien. De fleste elevene føler seg trygge i nærmiljøet (85 prosent), kommer godt overens med vertsfamilien (80 prosent) og er tilfreds med de fysiske boforholdene hos vertsfamilien (78 prosent). Noe færre, 67 prosent, er fornøyde eller svært fornøyde med hjelp og oppfølging fra vertsfamilien når det gjelder fritiden og med avstanden mellom vertsfamilien og skolen/praksisplassen (66 prosent). Det forholdet færrest elever er fornøyd med, er hjelp og oppfølging til skoleaktiviteter og skolearbeid. Likevel er et flertall på 63 prosent av elevene, fornøyde eller svært fornøyde med dette.

Figur 4-2 Vurdering av boforhold i vertsfamilie blant alle som helt eller delvis er bosatt hos vertsfamilie under utenlandsoppholdet. n=371. Prosent.

Det er relativt lave andeler som oppgir at de er misfornøyde eller svært misfornøyde med de ulike boforholdene. Elevene er mest misfornøyde med avstanden mellom bosted og skole (17 prosent), og hjelp og oppfølging fra vertsfamilien på fritiden (16 prosent).

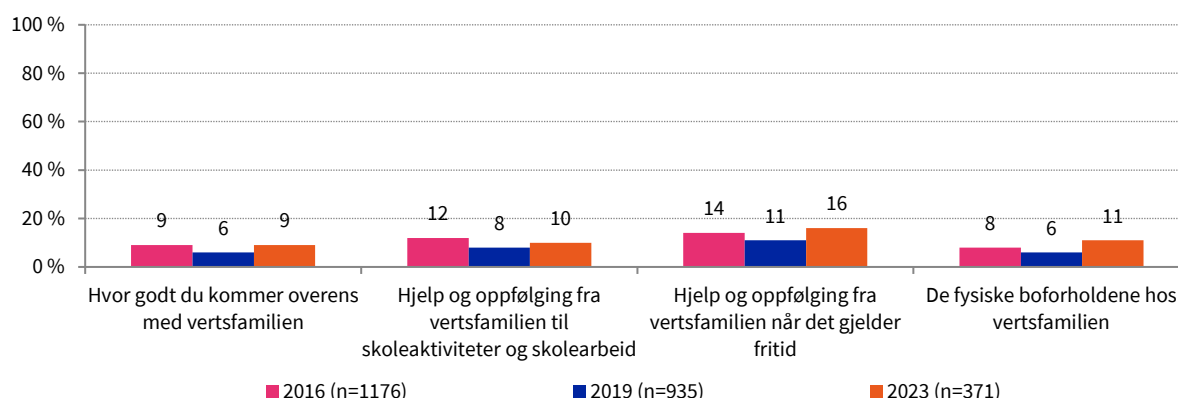
Figur 4-3 Fornøyd eller svært fornøyd med boforhold hos vertsfamilien over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

I figuren over sammenlikner vi resultatene fra 2023 med undersøkelsene fra 2016 og 2019. I 2023 har andelene som er fornøyd eller svært fornøyd med hvor godt de kommer overens med vertsfamilien og de fysiske boforholdene gått ned i forhold til tidligere. Endringen er størst fra 2019. Når det gjelder vurderingen av hjelp og oppfølging til fritid eller skolearbeid, er det omtrent like høy andel som er fornøyd eller svært fornøyd i 2023 som det var i 2019, mens andelene har gått opp i forhold til 2016.

Det er en økning i andelen som er misfornøyd eller svært misfornøyd i 2023 sammenliknet med 2019 for alle fire forhold (Figur 4-4). Andelen som er misfornøyd med hjelp og oppfølging fra vertsfamilien når det gjelder fritid og de fysiske boforholdene, er høyere i 2023 enn i både 2016 og 2019. Andelen som ikke kommer godt overens med vertsfamilien er på samme nivå som i 2016, mens de som er misfornøyd med hjelp og oppfølging til skolearbeid er noe lavere enn i 2016.

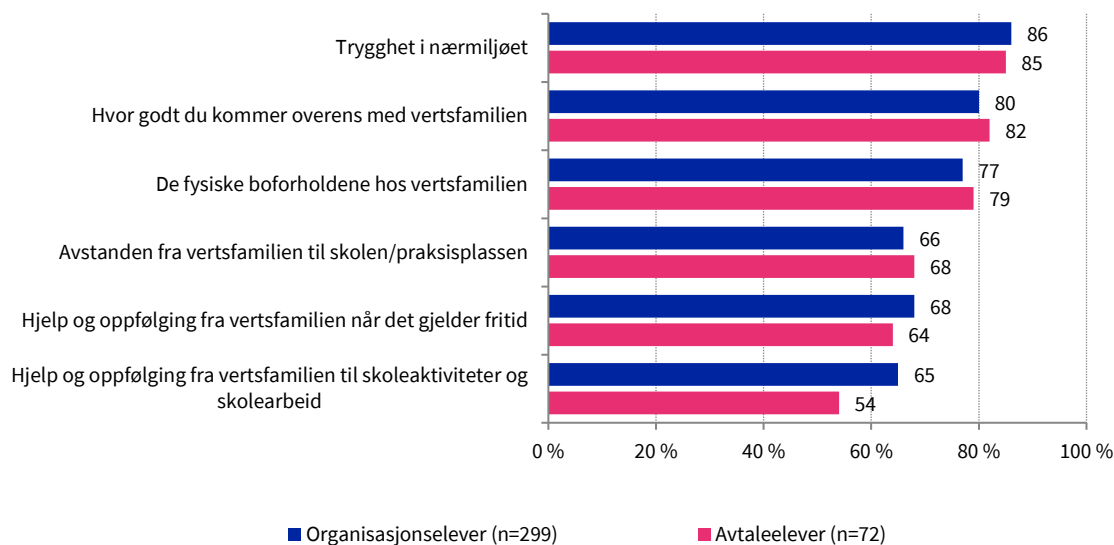
Figur 4-4 Misfornøyd eller svært misfornøyd med boforhold hos vertsfamilien over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

Det er ikke veldig store forskjeller mellom elever som reiser med utvekslingsorganisasjon og elever som reiser med avtale når det gjelder deres vurdering av forhold knyttet til vertsfamilien. Trygghet i nærmiljøet, hvor godt de kommer overens med vertsfamilien og fysiske boforhold er vurdert høyest av begge elevgruppene. Enkelte mindre forskjeller

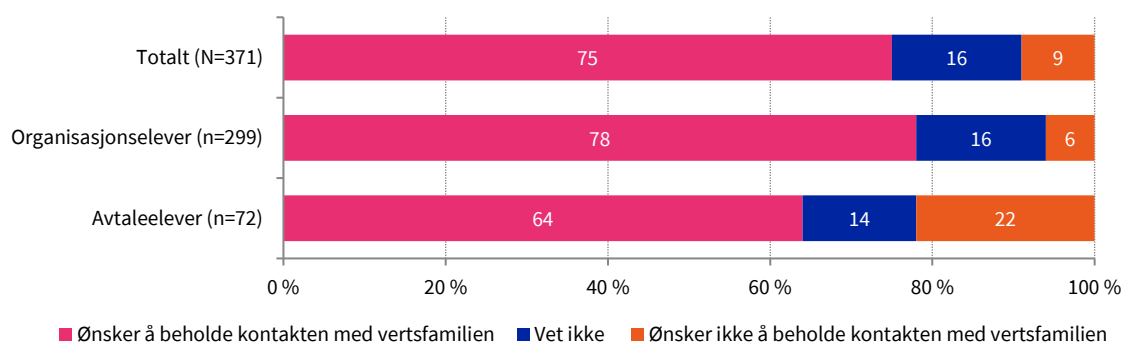
finner vi likevel. Organisasjonselevne er noe mer fornøyd med hjelp og oppfølging fra vertsfamilien til skolearbeid og fritid. Forskjellen er størst når det gjelder hjelp og oppfølging av skolearbeid, der 65 prosent av organisasjonselevne og 54 prosent av avtaleelevne er fornøyd med oppfølgingen de får. Avtaleelever er noe mer fornøyd med de fysiske boforholdene, avstanden fra bosted til skole eller praksisplass og hvor godt de kommer overens med vertsfamilien.

Figur 4-5 Fornøyd eller svært fornøyd med boforholdene hos vertsfamilien, per utvekslingstype. n=371. Prosent.

Som et siste og mer overordnet mål på elevens forhold til vertsfamilien, ser vi på om utvekslingselevne ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien etter endt utenlandsopphold. Dette kan være en god indikator på hvor tilfreds eleven er med boforholdene hos vertsfamilien, uavhengig av hvorvidt de har vært misfornøyd med ett eller flere forhold ved bosituasjonen.

Figur 4-6 Ønske om å beholde kontakt med vertsfamilien etter avsluttet utenlandsopphold, totalt og blant avtale- og organisasjonselevne. n=371. Prosent

De fleste elevene ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien etter avsluttet utenlandsopphold. Totalt ønsker 75 prosent å beholde kontakten. Det er omtrent på samme nivå som tidligere år. Det var 76 prosent i 2016 og 77 prosent i 2019 som ønsket å

beholde kontakten etter utenlandsoppholdet. 9 prosent ønsker ikke å beholde kontakten, noe som er en høyere andel enn tidligere. Både i 2016 og 2019 var det 6 prosent som ikke ønsket kontakt med vertsfamilien etter utenlandsoppholdet.

Det er en høyere andel av elevene som reiser med utvekslingsorganisasjon enn gjennom avtale som ønsker å holde kontakten med vertsfamilien. Mens 78 prosent av organisasjonselevne vil beholde kontakten, er tilsvarende andel blant avtaleelevene 64 prosent.

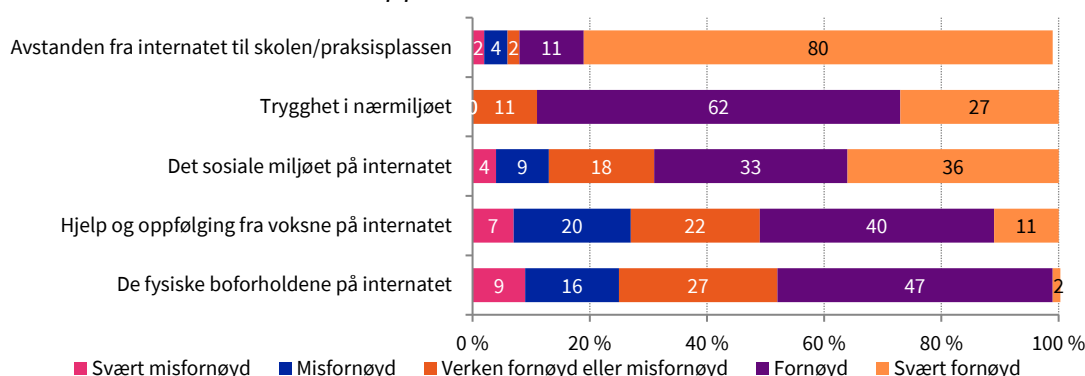
Hvorvidt elevene ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien eller ikke, handler gjerne både om hvor vellykket plasseringen har vært og kjemien mellom eleven og vertsfamilien, men også om hvor sterke relasjoner som har fått utvikle seg. Varigheten på utenlandsoppholdet kan se ut til å ha betydning. Det er vesentlig lavere andel av avtaleelevene med planlagt opphold på under 6 måneder som ønsker å beholde kontakten, enn blant de med lengre opphold. Det ser ut til at de elevene som har bodd med vertsfamilien gjennom hele oppholdet, oftere ønsker å beholde kontakten enn de som har hatt en boform som kombinerer vertsfamilie og internat.

4.1.2 Internat

En del elever er innkvartert på internat under utenlandsoppholdet. Til sammen 45 av elevene som har svart på undersøkelsen fra 2023 bodde helt eller delvis på internat. Av disse var 34 avtaleelever og 11 organisasjonselever. Siden det er såpass få organisasjonselever som har bodd på internat, kan vi ikke sammenlikne organisasjons- og avtaleelever.

Elevene som bor helt eller delvis på internat, ble bedt om å vurdere ulike forhold ved denne boformen. Spørsmål om å vurdere de fysiske boforholdene ved internatet, hjelp og oppfølging fra voksne på internatet og det sosiale miljøet har også blitt stilt tidligere. Det er nytt i 2023-undersøkelsen at elevene vurderer trygghet i nærmiljøet, og avstanden fra internatet til skolen eller praksisplassen.

Figur 4-7 Vurdering av boforhold i internat, blant elever som helt eller delvis er innkvartert på internat under utenlandsoppholdet. n=45. Prosent.

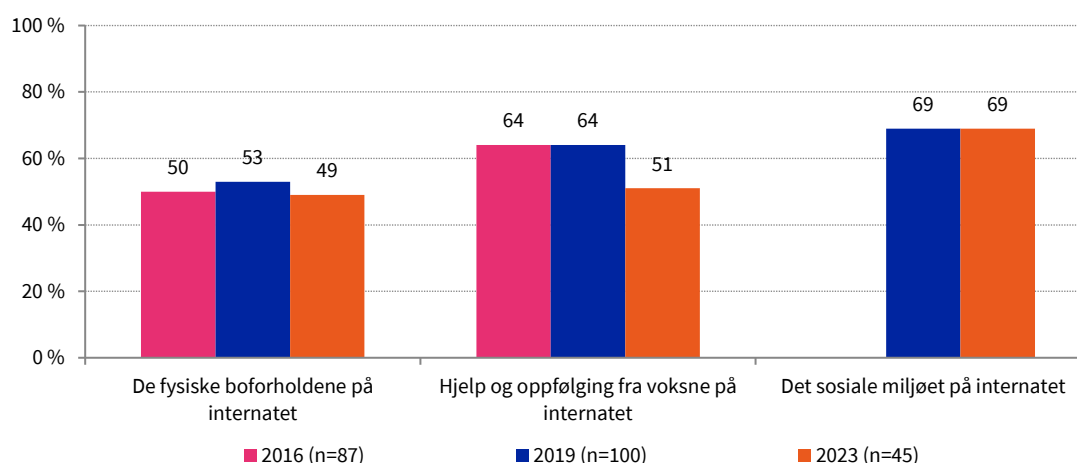

Det er stor spredning i svarene når internatelevne vurderer de ulike forholdene knyttet til denne boformen. Elevene er særlig fornøyd med avstanden fra bostedet til skolen. Hele 91

prosent av elevene er fornøyd med avstanden, hvorav 80 prosent er svært fornøyd. Dette er kanskje ikke så overraskende, ettersom internatene vanligvis ligger på eller i nær tilknytning til opplæringsinstitusjonen. Det er også en høy andel, 89 prosent, som oppgir at de er fornøyd eller svært fornøyd med følelsen av trygghet i nærmiljøet. 69 prosent er fornøyd eller svært fornøyd med det sosiale miljøet på internatet.

Bare rundt halvparten av elevene er fornøyd eller svært fornøyd med hjelp og oppfølging fra voksne på internatet og de fysiske boforholdene. Henholdsvis 27 og 25 prosent av internatelevne er misfornøyd eller svært misfornøyd med disse forholdene. 11 prosent er misfornøyd eller svært misfornøyd med det sosiale miljøet på internatet. Det er ingen elever som svarte at de var misfornøyd når de vurderte tryggheten i nærmiljøet.

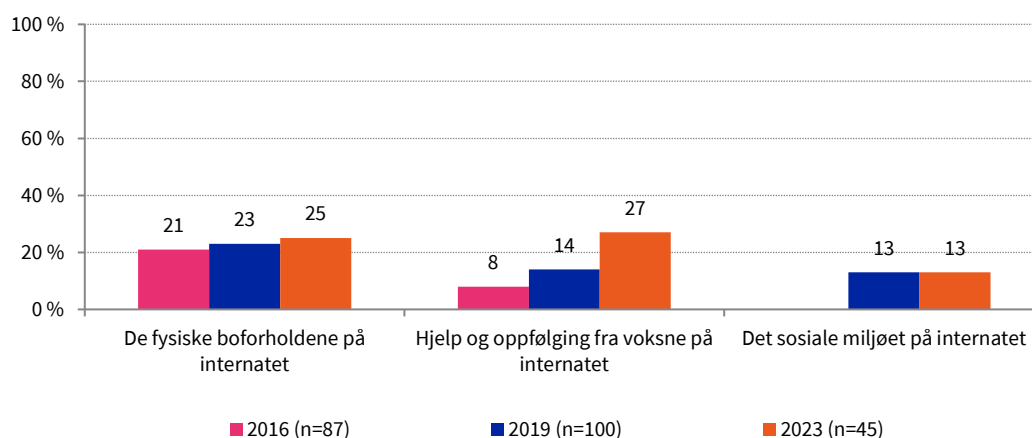
Figur 4-8 Fornøyd eller svært fornøyd med boforhold på internat over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

Når vi sammenlikner vurderingene av boforholdene på internatet over tid, der vi kan gjøre dette, i figur 4-8, ser vi at det er en lavere andel som er fornøyd eller svært fornøyd med hjelp og oppfølging fra voksne på internatet i forhold til tidligere år. Andelen har falt fra 64 prosent i 2016 og 2019 til 51 prosent i 2023. Det er ingen endring i hvordan elevene vurderer det sosiale miljøet på internatet i forhold til 2019 (spørsmålet ble ikke stilt i 2016). Det er en liten reduksjon fra 2019 i andelen som er fornøyd eller svært fornøyd med de fysiske boforholdene på internatet, men vurderingene er omtrent på samme nivå i 2023 som i 2016.

Vi ser en tydelig økning over tid av andelen som er misfornøyd eller svært misfornøyd med hjelp og oppfølging fra voksne på internatet, se Figur 4-9. Andelen har økt fra 8 prosent til 27 prosent i perioden. Det er også en liten økning i andelen som er misfornøyd eller svært misfornøyd med de fysiske boforholdene på internatet. Det er vanskelig å si om endringene skyldes at forholdene er forverret, eller om det er elevenes forventninger som har blitt høyere.

Figur 4-9 Misfornøyd eller svært misfornøyd med boforhold på internat over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

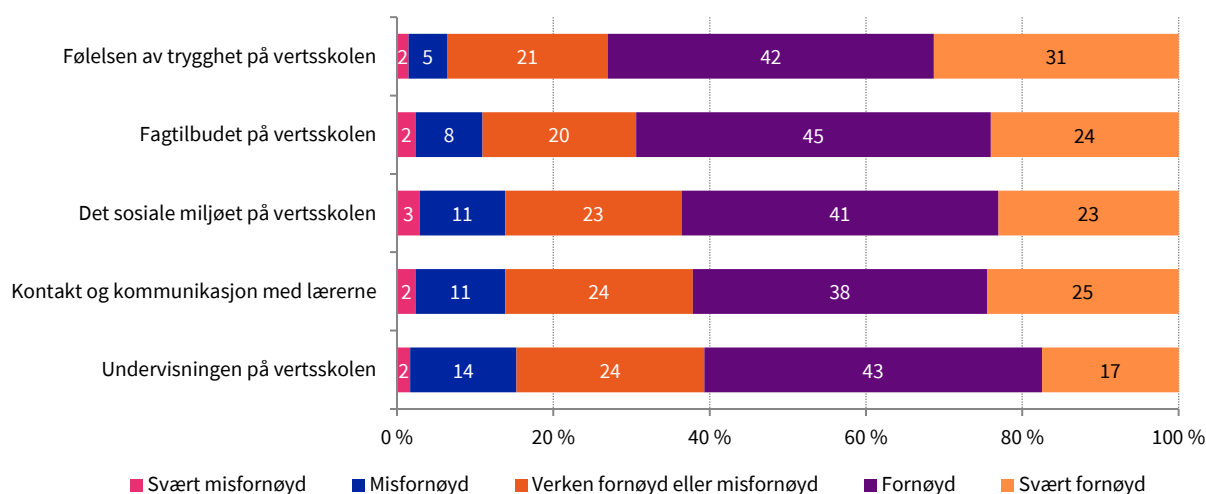

4.2 Vertsskolen

Undervisningssituasjonen som elevene deltar i, er selvsagt en sentral del av elevenes erfaringer i utvekslingsoppholdet. For avtaleelevene er det allerede fra før de søker om å delta, avklart hvilken skole de skal gå på, siden den norske videregående skolen har inngått en direkte avtale med en skole, eller en begrenset liste av skoler, i utlandet. Elevene som reiser med en utvekslingsorganisasjon har ikke i like stor grad kontroll over hvilken skole de skal gå på i utlandet, fordi det ofte er vertsfamiliens adresse som avgjør hvor eleven får skoleplass.

Alle utvekslingselevne ble bedt om å vurdere ulike sider ved vertsskolen sin. De har vurdert fagtilbudet, det sosiale miljøet, kontakt og kommunikasjon med lærere og undervisningen, slik de også har vurdert i tidligere undersøkelser. Nytt av året er at de har vurdert følelsen av trygghet på vertsskolen.

Figur 4-10 Vurdering av vertsskolen blant alle utvekslingselever. n=412. Prosent.

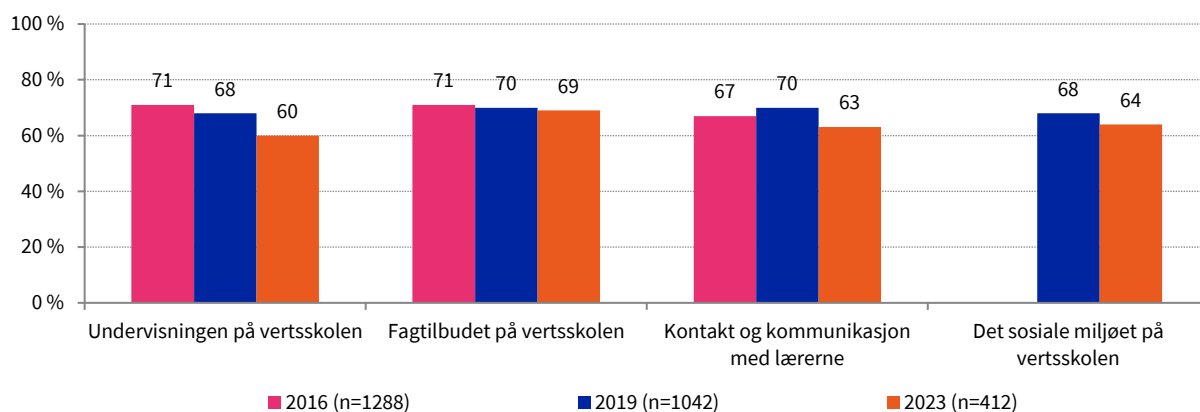
De fleste elevene er generelt fornøyd med vertsskolen. 73 prosent av elevene er fornøyd eller svært fornøyd med følelsen av trygghet på vertsskolen, 69 prosent er fornøyd eller svært fornøyd med fagtilbudet, mens 64 prosent er fornøyd eller svært fornøyd med det sosiale miljøet på vertsskolen.

Det er få elever som er misfornøyd med vertsskolen sin, og en svært lav andel som er svært misfornøyd. Andelene som enten er misfornøyd eller svært misfornøyd varierer fra 7 prosent til 16 prosent. Det som flest elever er misfornøyd med, er undervisningen på vertsskolen (16 prosent) etterfulgt av det sosiale miljøet (14 prosent) og kontakten og kommunikasjonen med lærere (13 prosent).

Sammenlikner vi med tidligere undersøkelser, ser vi at elevenes tilfredshet med ulike aspekter ved vertsskolen har gått ned. I 2016 var 71 prosent fornøyd eller svært fornøyd med undervisningen på vertsskolen, mens bare 60 prosent er det samme i 2023.

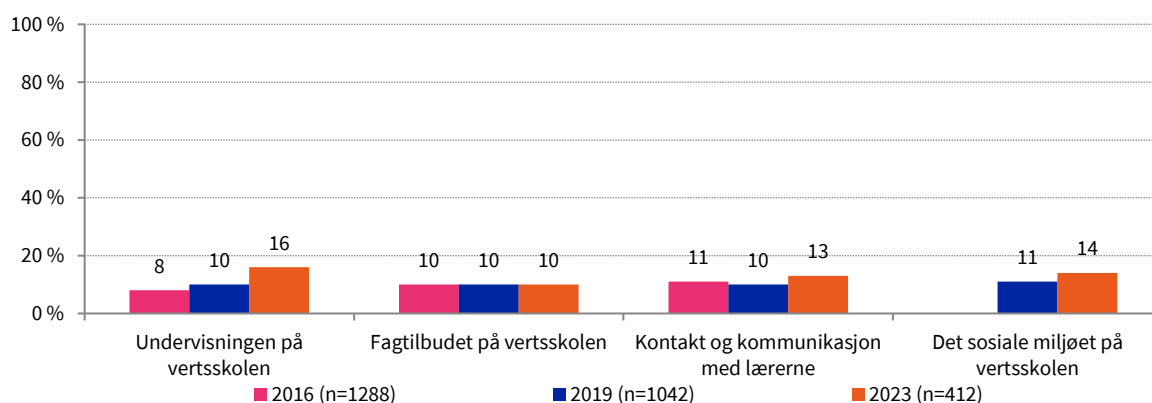
Sammenlignet med undersøkelsen i 2019 har andelen av elever som er fornøyd eller svært fornøyd med kontakten og kommunikasjonen med lærerne gått ned fra 70 til 63 prosent, mens vurderingen av det sosiale miljøet på skolen har gått ned fra 68 til 64 prosent.

Figur 4-11 Fornøyd eller svært fornøyd med vertsskolen over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

Andelen som er misfornøyd eller svært misfornøyd med undervisningen har økt vesentlig, og vi kan også ane en økning i andelen som er misfornøyd med det sosiale miljøet og kontakten med lærerne.

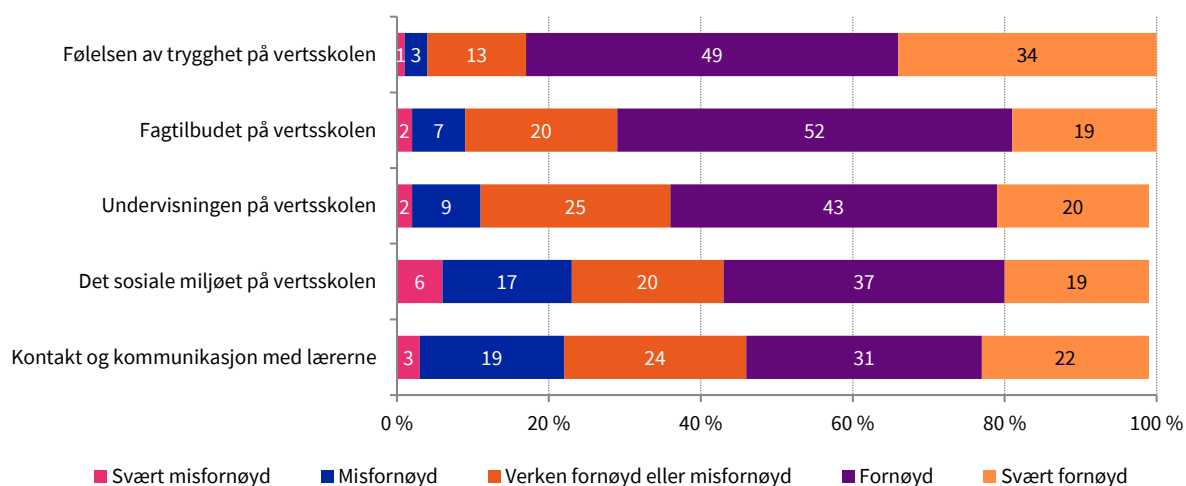
Figur 4-12 Misfornøyd eller svært misfornøyd med vertsskolen over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.

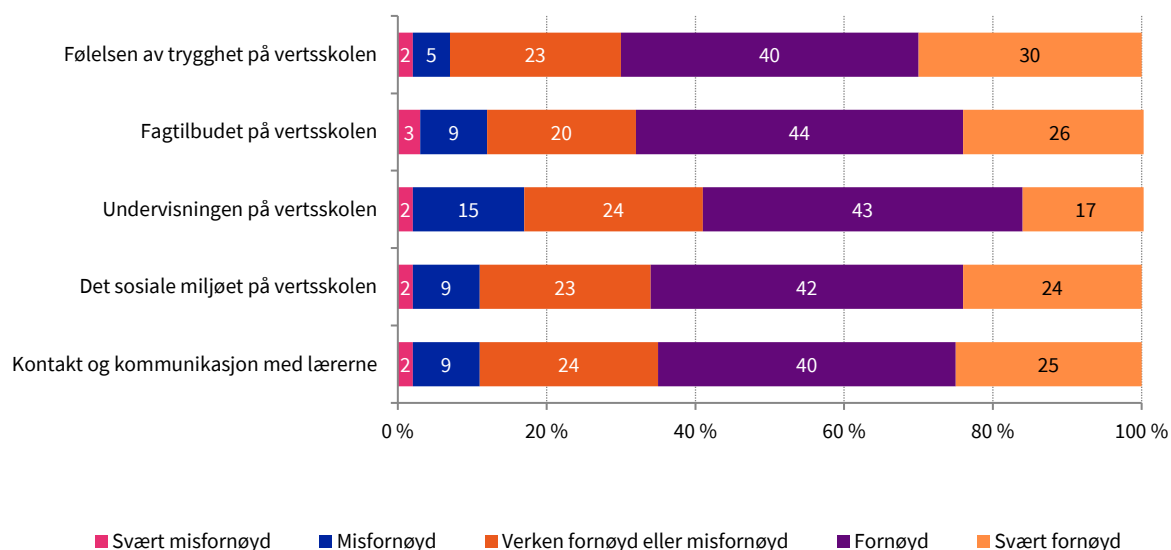
Når vi sammenlikner organisasjonselever og avtaleelever, finner vi noen forskjeller i vurdering av vertsskolen. Elevene som reiser med en utvekslingsorganisasjon, er i større grad enn avtaleelevene fornøyd med det sosiale miljøet på skolen, kontakt og kommunikasjon med lærerne og undervisningen.

Avtaleelevene opplever på sin side en langt høyere grad av trygghet på vertsskolen. 83 prosent av disse elevene føler seg trygge på skolen, se Figur 4-13, mens denne andelen blant de som reiser med utvekslingsorganisasjon er på 70 prosent, se Figur 4-14.

Figur 4-13 Vurdering av vertsskolen blant avtaleelever. $n=99$. Prosent.

Figur 4-14 Vurdering av vertsskolen blant organisasjonselever. $n=313$. Prosent

Det er også forskjeller mellom avtaleelever og organisasjonselever når det gjelder deres vurdering av det sosiale miljøet og kontakt og kommunikasjon med lærerne. 66 prosent av organisasjonselevene er fornøyd eller svært fornøyd med det sosiale miljøet, mens 56 prosent av avtaleelevene svarer det samme. Når det gjelder kontakt og kommunikasjon med lærerne, er 65 prosent av organisasjonselevene fornøyd eller svært fornøyd, mens 53 prosent av avtaleelevene svarer det samme.

Det er svært små forskjeller mellom elevgruppene når det gjelder hvor fornøyde de er med fagtilbudet og undervisningen. 70 prosent av organisasjonselevne og 71 prosent av avtaleelevne er fornøyde eller svært fornøyde med fagtilbudet. Mens 60 prosent av organisasjonselevne svarer at de er fornøyde eller svært fornøyde med undervisningen, svarer 63 prosent av avtaleelevne det samme.

Når vi undersøker den andre enden av skalaen, altså hva elevene er mest misfornøyde med, ser vi at undervisningen på vertsskolen er den faktoren som flest organisasjonselever er misfornøyd eller svært misfornøyd med. Slår vi sammen andelene her, er det totalt 17 prosent som er misfornøyd. 12 prosent er misfornøyd med fagtilbudet på skolen, mens 11 prosent er misfornøyd med det sosiale miljøet eller kontakt og kommunikasjon med lærerne. Avtaleelevne, på sin side, er mest misfornøyde med det sosiale miljøet på vertsskolen. 23 prosent er misfornøyd med dette. 22 prosent er misfornøyd med kontakten og kommunikasjonen med lærerne, 11 prosent med undervisningen og 9 prosent med fagtilbudet på vertsskolen.

4.3 Støtte under utenlandsoppholdet

Uttekslingsorganisasjonen og den norske skoleeieren har ansvar for elevenes sikkerhet under oppholdet, og skal ha representanter i vertslandet som kan bistå elevene hvis det oppstår problemer, konflikter eller nødsituasjoner underveis.

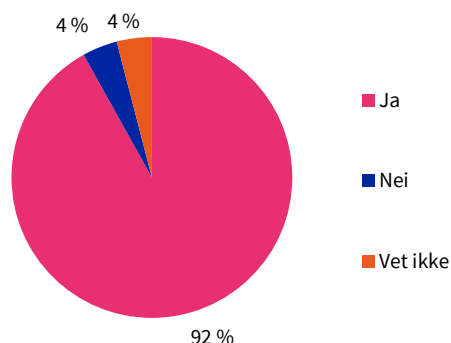
Dette delkapittelet handler om elevenes kontakt og erfaringer med støtteapparatet under oppholdet i utlandet. Siden organisasjonselever og avtaleelever har ulike rettigheter, blir resultatene for de to gruppene presentert hver for seg.

4.3.1 Støtte til avtaleelever

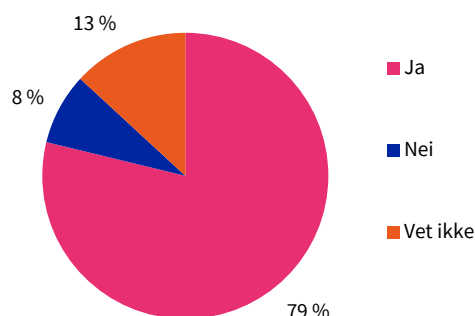
Elever som reiser på utveksling gjennom et utvekslingssamarbeid, skal følges til skolen av en ansatt i Norge, eller ha en kontaktperson ved samarbeidsskolen i utlandet.

Undersøkelsen viser at av de 99 elevene som reiste på utveksling gjennom avtale, ble 92 prosent fulgt av ansatte fra skolen eller fylket i Norge til skolen i utlandet, og 79 prosent oppgir at de har kontaktperson ved skolen i utlandet. 8 prosent oppgir at de ikke har kontaktperson ved vertsskolen, mens 13 prosent ikke vet om de har det, se Figur 4-15.

Figur 4-15 Avtaleelever som ble fulgt til skolen i utlandet av en ansatt fra skole eller skoleeier. n=99. Prosent.

Figur 4-16 Avtaleelever med kontaktperson ved skolen i utlandet. n=99. Prosent.

Når vi ser svarene på de to spørsmålene i sammenheng, se Tabell 4-1, ser vi at alle avtaleelevene som har svart på undersøkelsen er ivaretatt i henhold til deres rettigheter, ved at de enten har blitt fulgt til skolen eller hatt kontaktperson på skolen i vertslandet. Det er altså ingen elever som har svart nei eller vet ikke både på spørsmålet om de har en kontaktperson i utlandet og på spørsmålet om de ble fulgt. Tabellen viser at de fleste elevene, 71 prosent, både ble fulgt fra hjemlandet og hadde kontaktperson i utlandet. 8 prosent hadde bare kontaktperson i utlandet, og ble ikke fulgt eller vet ikke om de ble fulgt, mens 21 prosent ble fulgt til skolen i utlandet, men har ikke kontaktperson ved vertsskolen, eller er usikre på om de har en slik kontaktperson.

Tabell 4-1 Avtaleelevers støtte under oppholdet. n=99. Prosent

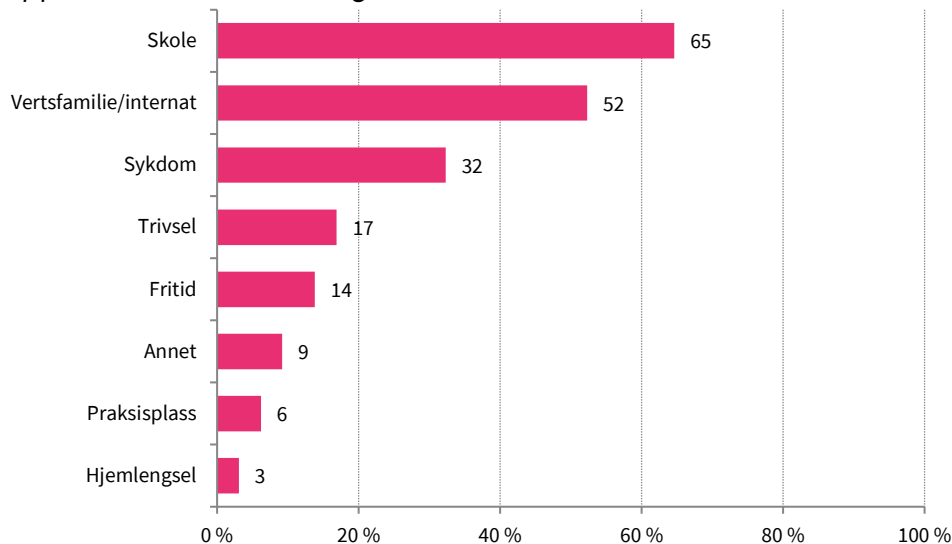
		Kontaktperson ved skole i utlandet	
		Ja	Nei/vet ikke
Fulgt av en ansatt fra skole/fylkeskommune	Ja	71 %	21 %
	Nei/vet ikke	8 %	0%

Mange av avtaleelevene har hatt behov for å kontakte en eller begge kontaktpersonene i løpet av oppholdet. 54 prosent har kontaktet den ansatte fra fylket eller skolen i Norge under oppholdet, mens 52 prosent har kontaktet kontaktpersonen ved skolen i utlandet. 39 prosent av avtaleelever har hatt kontakt med både hjemland og utland i løpet av utenlandsoppholdet, og til sammen 66 prosent av elevene hadde kontakt med minst en av kontaktpersonene.

Det er ulike grunner til at elevene tok kontakt, og noen elever kan ha tatt kontakt av flere forskjellige årsaker eller ved ulike anledninger. Problemstillinger knyttet til skole var den vanligste årsaken, og hele 65 prosent av elevene oppgir dette som en av grunnene til at de kontaktet kontaktpersonen, se Figur 4-17. Deretter følger problemstillinger knyttet til bosted, det vil si vertsfamilie eller internat, med 52 prosent. Ellers er det relativt mange, 32 prosent, som har tatt kontakt på grunn av sykdom. 17 prosent oppgir trivsel som årsak, og

3 prosent hjemlengsel. 14 prosent tok kontakt på grunn av fritid, mens 6 prosent på grunn av praksisplass.

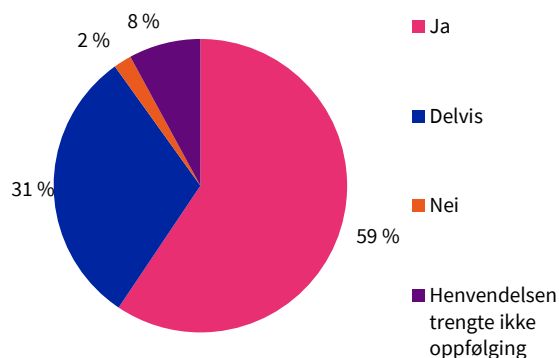
Figur 4-17 Årsaker til at avtaleelevene har henvendt seg til kontaktperson i løpet av oppholdet. Flere svar mulig. n=65. Prosent.

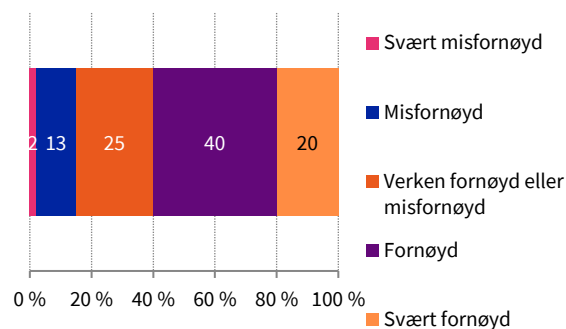
9 prosent oppgir at det var andre årsaker til at de tok kontakt enn de vi hadde gitt som alternativer. Noen av årsakene elevene oppga var blant annet hjemreise eller annen reise, kontakt med lærer i hjemlandet, uhell, eller at man hadde lagt opp til regelmessige møter/statusoppdateringer med kontaktpersonen.

En del av henvendelsene fra elevene trengte oppfølging. Elevene som hadde vært i kontakt med kontaktperson i hjemland eller utland, fikk spørsmål om hvorvidt de hadde fått oppfølging dersom henvendelsen trengte å følges opp, se Figur 4-18.

Figur 4-18 Fulgte kontaktpersonen opp avtaleelevers henvendelser. n=65. Prosent.

Figur 4-19 Vurdering av oppfølgingen fra avtaleelever. n=60. Prosent.

De fleste, 59 prosent, opplevde at henvendelsen ble fulgt opp, mens 31 prosent opplevde at den bare delvis ble fulgt opp. 2 prosent opplevde at den ikke ble fulgt opp, mens 8 prosent svarer at henvendelsen ikke trengte oppfølging.

De som hadde hatt henvendelser som trengte oppfølging, ble i undersøkelsen bedt om å vurdere oppfølgingen, se Figur 4-19. 60 prosent var enten fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen de fikk av kontaktpersonen, mens 15 prosent var misfornøyd eller svært misfornøyd.

Det var hovedsakelig elevene som ikke hadde fått eller bare delvis hadde fått oppfølging, som var misfornøyd med oppfølgingen. De som svarte ja på at de hadde fått oppfølging derimot, var i hovedsak fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen de hadde fått.

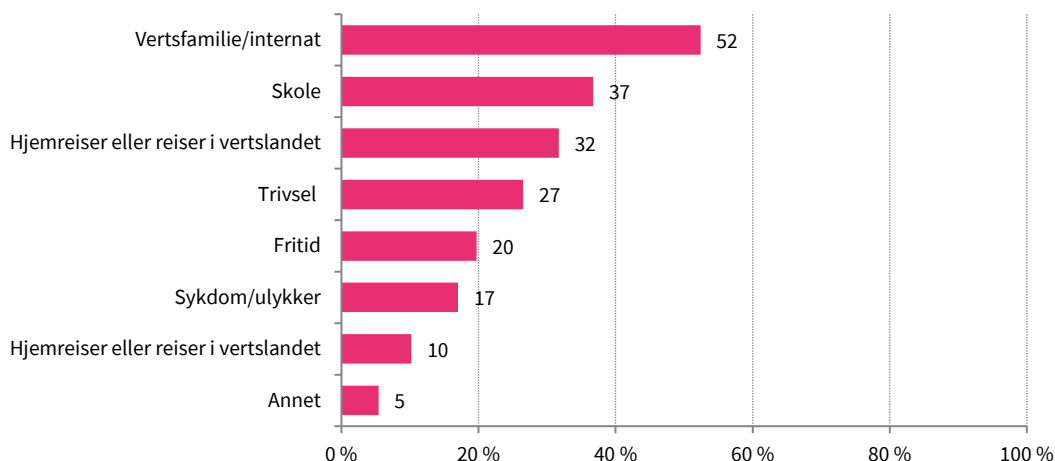
4.3.2 Støtte til organisasjonselever

Uttekslingsorganisasjonene har ansvar for at organisasjonselevne har en kontaktperson i vertslandet mens de er på utvekslingsopphold. Kontaktpersonen skal holde jevnlig kontakt med eleven og hjelpe ved eventuelle problemer med bosituasjonen eller skole.

Av de 313 elevene som reiste med utvekslingsorganisasjon, oppgir 279 (89 prosent) at de har blitt tildelt en kontaktperson. 17 elever mener de ikke har fått en kontaktperson, og like mange vet ikke om de har fått det.

44 prosent av alle organisasjonselevne har hatt behov for å kontakte kontaktpersonen under oppholdet. Disse ble spurt om årsakene til at de tok kontakt.

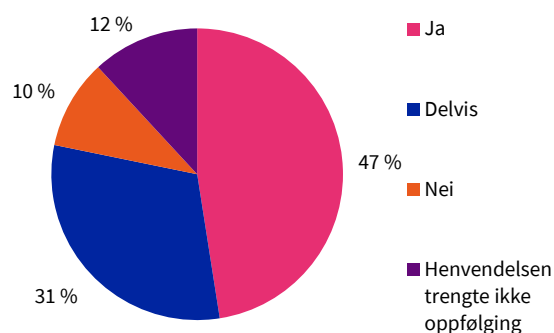
Figur 4-20 Årsaker til at organisasjonselevne har henvendt seg til kontaktpersonen under oppholdet. Flere svar mulig. n=147. Prosent.

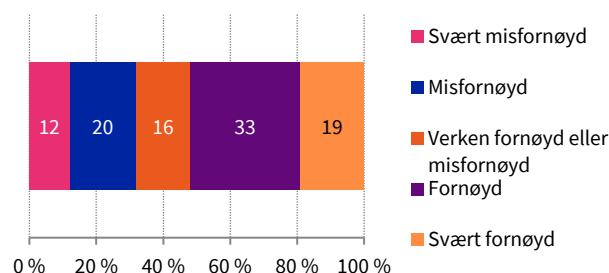
Bosituasjonen er den viktigste årsaken til at organisasjonselevne tok kontakt. Deretter følger problemstillinger knyttet til skole, hjemreise eller reiser i vertslandet og trivsel. 5 prosent oppgir at det var andre årsaker til kontakten. Her har elevene blant annet oppgitt i fritekstsvar at det var lagt opp til regelmessige møter med kontaktperson, at kontakten har vært knyttet til fag- og skolevalg i Norge, bytte av vertsfamilie og ulike praktiske årsaker.

Elevene som hadde tatt kontakt med kontaktpersonen ble også spurt om henvendelsen ble fulgt opp av kontaktpersonen, og om å vurdere oppfølgingen de hadde fått.

Figur 4-21 Fulgte kontaktpersonen opp organisasjonselevs henvendelser. n=147. Prosent.

Figur 4-22 Vurdering av oppfølgingen fra kontaktperson. n=130. Prosent.

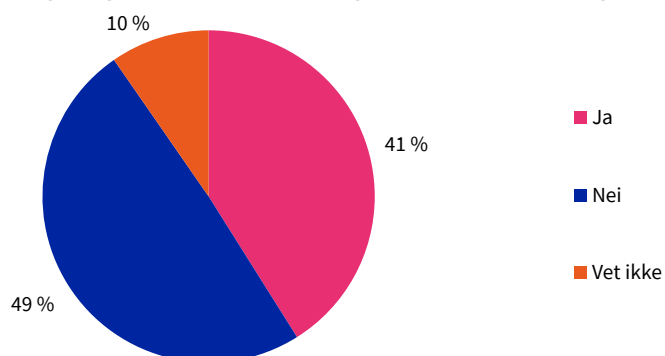

78 prosent oppgir at henvendelsen helt eller delvis ble fulgt opp, mens 12 prosent har oppgitt at henvendelsen ikke trengte oppfølging. Av de som hadde henvendelser som trengte oppfølging, var 52 prosent fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen de fikk fra sin kontaktperson. 32 prosent var misfornøyd eller svært misfornøyd.

Det store flertallet av organisasjonselevne som har fått oppfølging er fornøyd med oppfølgingen de har fått. Som forventet, er de som ikke fikk oppfølging hovedsakelig misfornøyd, mens de fleste som fikk delvis oppfølging er litt misfornøyd eller nøytrale.

I utgangspunktet skal de fleste utfordringer, eller andre behov for hjelp som elevene har under oppholdet, kunne løses ved å kontakte kontaktpersonen, skolen eller organisasjonen i utlandet. I noen tilfeller vil eleven eller elevens foresatte likevel ha behov for å kontakte utvekslingsorganisasjonen i Norge i løpet av oppholdet. Det er viktig at organisasjonen i Norge har beredskap til å hjelpe hvis eleven ikke får hjelp lokalt.

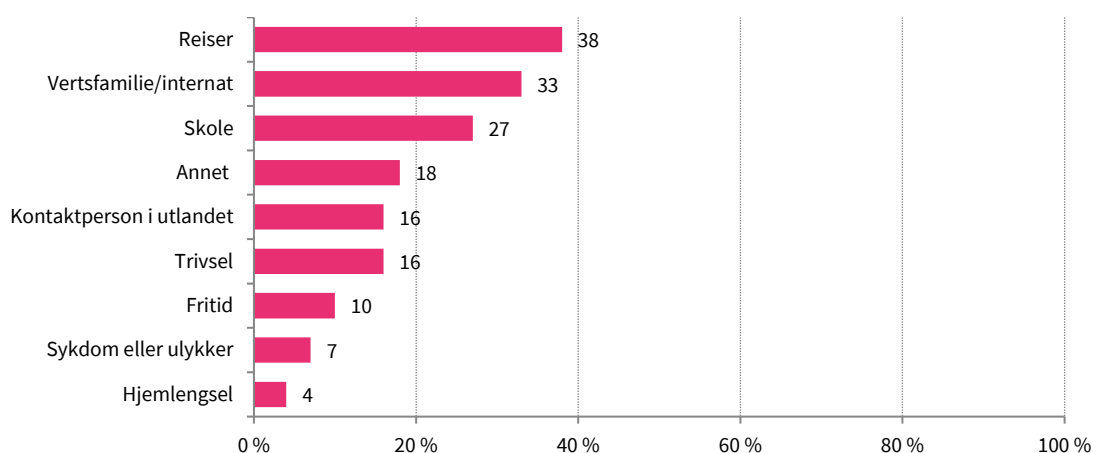
Figur 4-23 Organisasjonselevnes og foresattes behov for å kontakte utvekslingsorganisasjonen i Norge under utvekslingsoppholdet. n=280. Prosent.

41 prosent av organisasjonselevne eller deres foresatte har hatt behov for å kontakte organisasjonen i Norge, 49 prosent har svart at de ikke hatt behov for dette, mens 10 prosent av elevene ikke vet om det har vært kontakt.

Det er ulike årsaker til at elever eller foresatte har kontaktet organisasjonen i Norge. Den vanligste grunnen til kontakten er reiser. 38 prosent oppgir at dette var en årsak til kontakt, se Figur 4-24. Dette er et nytt svaralternativ i 2023-undersøkelsen fordi mange elever oppga reise under spesifisering av andre årsaker i 2019. Her omfattes forskjellige typer reiser, som hjemreiser på grunn av dødsfall eller begravelser i hjemlandet, eller reiser i eller utenfor vertslandet som må meldes til eller innvilges av organisasjonen. Deretter følger problemstillinger knyttet til boforholdene (vertsfamilie eller internat) med 33 prosent og skole med 27 prosent.

Figur 4-24 Årsaker til at organisasjonselever og deres foresatte har kontaktet organisasjonen i Norge under utenlandsoppholdet. n=115. Prosent.

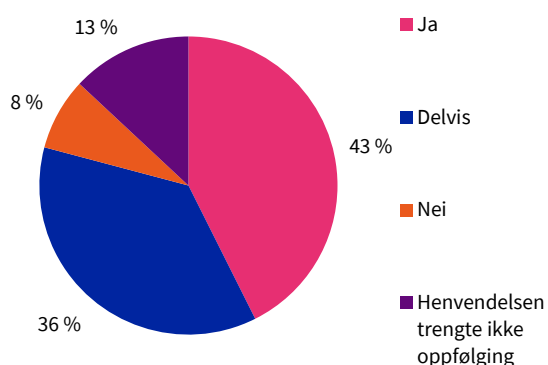

Relativt mange oppgir at kontakten hadde andre årsaker enn de som ble gitt som alternativer i undersøkelsen. Elevene oppgir mange ulike grunner, som for eksempel håndtering av ulike situasjoner og hjelp til ulike former for papirarbeid. Her nevnes for eksempel depositum, forsikring, Lånekassen, godkjenning av fag fra utlandet, problemer med visumet, stipend, ta førerkort eller bytte dato på billetter. Andre tok kontakt grunnet kanselleringer av forhåndsbetalte aktiviteter, manglende fag eller at organisasjonen ikke gjorde det den reklamerte for.

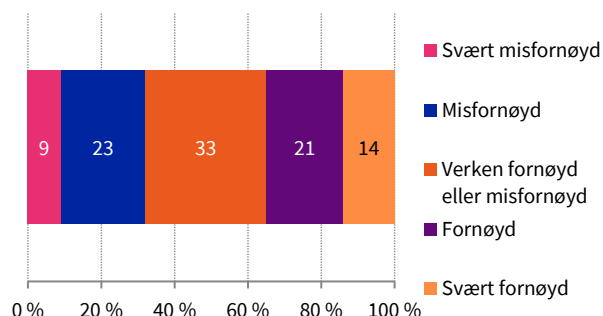
De som hadde hatt kontakt med organisasjonen i Norge under utenlandsoppholdet, ble spurt om henvendelsen ble fulgt opp, og om å vurdere oppfølgingen de hadde fått. 87 prosent av de som henvendte seg til organisasjonen, hadde henvendelser som trengte oppfølging. 79 prosent mener henvendelsen helt eller delvis ble fulgt opp, se Figur 4-25. Av de elevene som hadde henvendelser som trengte oppfølging, er 35 prosent fornøyd eller svært fornøyd med oppfølgingen, mens 32 prosent var misfornøyd eller svært misfornøyd, se Figur 4-26.

De fleste som var fornøyd med oppfølgingen hadde svart ja på at henvendelsen ble fulgt opp. Noen få var misfornøyd selv om de hadde fått oppfølging, men det store flertallet av de misfornøyd var blant de som ikke eller bare delvis hadde fått oppfølging.

Figur 4-25 Fulgte utvekslingsorganisasjonen opp henvendelsen? n=115. Prosent.

Figur 4-26 Vurdering av oppfølgingen fra utvekslingsorganisasjonen i Norge. n=100. Prosent.

4.4 Elever som har avbrutt utenlandsoppholdet

Av og til avbryter elever utenlandsoppholdet tidligere enn planlagt. Det er nytt i årets undersøkelse at det er stilt egne spørsmål til elever som har avbrutt oppholdet.

Tolv av elevene som svarte på undersøkelsen oppgir at de har avbrutt utvekslingsoppholdet. Disse utgjør 3 prosent av respondentene. Av disse tolv elevene var ni på utveksling gjennom organisasjon.

Elevene som avbrøt, hadde vært ute i alt fra under en måned til opptil ni måneder, mens flertallet dro hjem en gang mellom én og seks måneder etter ankomst.

Grunnene til at elevene har reist hjem er flere og sammensatte. Mer enn halvparten oppgir at trivsel var en hovedårsak, mens halvparten oppgir internat eller vertsfamilie som hovedgrunn. I tillegg har flere svart at grunnen var knyttet til skole, fritid, sykdom, hjemlengsel og andre hendelser.

Flertallet av elevene som avbrøt utenlandsoppholdet bodde helt eller delvis hos en vertsfamilie under oppholdet. Disse elevene er vesentlig mindre tilfreds med boforholdene i vertsfamilien enn elevene i vertsfamilie som ikke har avbrutt oppholdet. Et flertall ønsker ikke å beholde kontakten med vertsfamilien og mange er usikre på om de anbefaler utveksling til andre.

4.5 Oppsummering

De fleste utvekslingselevne bor i vertsfamilie og er i stor grad fornøyd med boforholdene der. Andelen elever som er fornøyd med hvor godt de kommer overens med vertsfamilien og de fysiske boforholdene, ser ut til å ha gått noe ned siden 2016. 3 av 4 elever ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien etter utvekslingsoppholdet, og andelen er høyere blant organisasjonselevne enn blant avtaleelevene.

Et flertall av elevene er tilfreds med vertsskolen, både når det gjelder trygghet, fagtilbudet, undervisningen, det sosiale miljøet og kommunikasjon med lærerne. Tilfredsheten ser likevel ut til å ha gått noe ned siden 2016. Avtaleelevene føler seg oftere trygge på skolen og er i noe større grad enn organisasjonselevene fornøyd med fagtilbudet.

Organisasjonselevene er mer fornøyd med det sosiale miljøet på skolen, kontakt og kommunikasjon med lærere og undervisningen.

Mange utvekslingselever har hatt behov for hjelp og støtte under utenlandsoppholdet, men ikke alle opplever at de har fått god nok oppfølging. Organisasjonselevene ser ut til å være mindre fornøyd med oppfølgingen enn avtaleelevene.

Noen elever har avbrutt utvekslingsoppholdet før tiden. Trivsel og boforhold er hovedårsakene. De fleste var bosatt i vertsfamilie og flere av dem var lite tilfredse med boforholdene. De fleste elevene som har avbrutt oppholdet ønsker ikke å beholde kontakten med vertsfamilien i ettertid.

5

5. Anbefalinger fra elever

I de tidligere kapitlene har vi sett nærmere på ulike forhold og deler av tiden før avreise og under utvekslingsoppholdet. I dette kapitlet, som er det siste av de tre kapitlene som presenterer resultater fra undersøkelsen, skal vi se nærmere på elevenes helhetsvurdering av utenlandsoppholdet. For å få et inntrykk av elevenes overordnede vurdering av oppholdet, ble elevene bedt om å vurdere om de vil anbefale andre å dra på utveksling. Dette gir et bilde av hvor vellykket oppholdet er, på tross av eventuelle utfordringer underveis. Selv om noen elever er kritiske til ulike forhold ved oppholdet, kan de likevel være fornøyde med oppholdet i sin helhet.

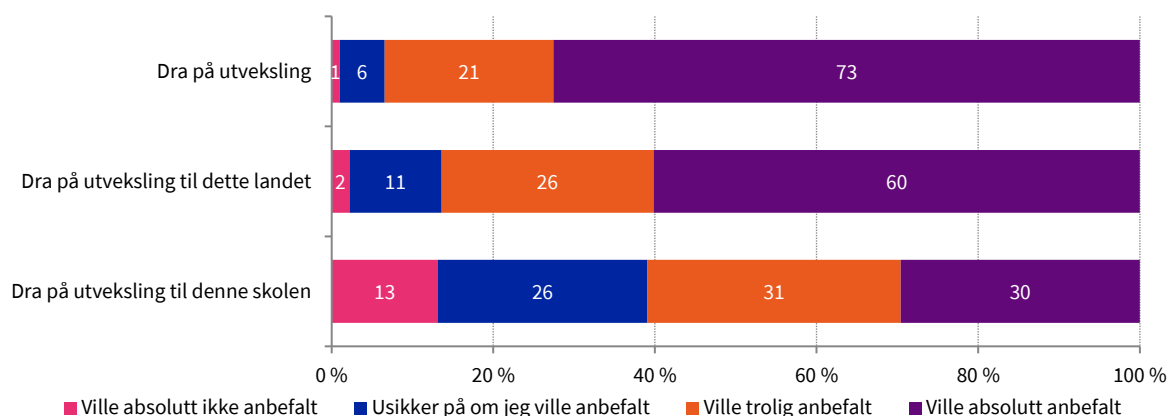
I dette kapitlet ser vi altså på hva elevene som er på utveksling vil anbefale andre. Anbefalingene er knyttet til å dra på utveksling generelt, dra på utveksling til elevens vertsland og å dra på utveksling til elevens vertsskole. I tillegg ble elevene som reiste med utvekslingsorganisasjon, spurt om de ville anbefale andre å reise med den samme organisasjonen som de selv hadde gjort.

5.1 Utvekslingselevens anbefalinger

De fleste utvekslingselevne anbefaler andre å dra på utveksling. Totalt er det 94 prosent av elevene som trolig eller absolutt ville anbefalt andre å reise på utveksling. 86 prosent vil trolig eller absolutt anbefale å dra på utveksling til deres vertsland.

Det er en langt lavere andel som vil anbefale utveksling til vertsskolen. Her er det 61 prosent som trolig eller absolutt ville anbefalt andre å reise til samme skole som de selv har gått på.

Figur 5-1 Utvekslingselever som anbefaler utveksling. n=412. Prosent.

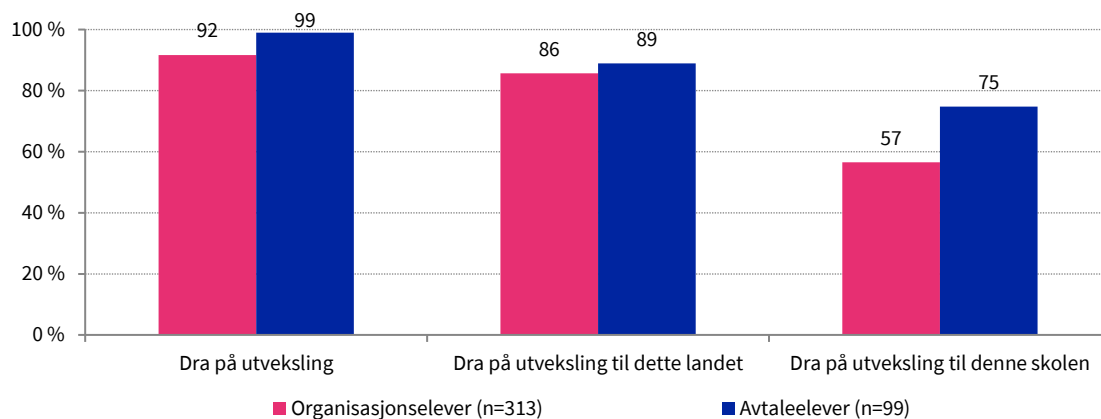

Når vi sammenlikner organisasjonselever med avtaleelever, ser vi noen forskjeller i anbefalingene, se Figur 5-2. Jevnt over ser det ut til at elever som skoleåret 2022–23 reiste i regi av skolen eller fylkeskommunen i noe større grad vil anbefale å dra på utveksling enn de som reiser med en utvekslingsorganisasjon. Senere i dette kapitlet vil vi også se at

anbefalingene fra organisasjonselevne har gått noe ned over tid, mens anbefalingene fra avtaleelevne har gått opp.

Forskjellen er særlig stor når det kommer til å anbefale vertsskolen eller praksisplassen. 75 prosent av avtaleelevne og 57 prosent av organisasjonselevne anbefaler andre å dra på utveksling til deres skole eller praksisplass. Det er grunn til å tro at dette kan henge sammen med at avtaleelevne reiser på opplegg der det er direkte avtaler mellom den norske videregående skolen og skolen i utlandet. Elevene går på skoler som den norske skolen gjerne har hatt samarbeid med gjennom flere år. Organisasjonselever er ofte plassert i mer tilfeldige skoler, avhengig av vertsfamiliens bosted. Selv om kvaliteten på skolene ikke kan sikres på samme måte, kan elevene få mye læring av å gå på en helt vanlig skole i et annet land, spesielt med tanke på kulturforståelse, språklæring og så videre.

Figur 5-2 Andel av elever som reiser med utvekslingsorganisasjon eller med skole/fylkeskommune som anbefaler utveksling. n=412. Prosent.

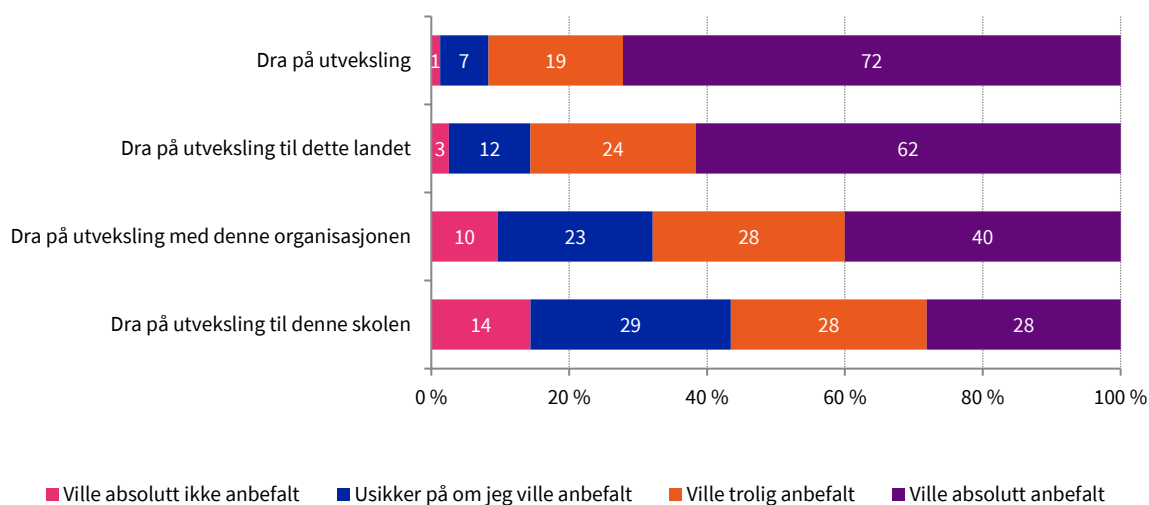

5.1.1 Anbefalinger fra organisasjonselever

De fleste elevene som reiste med en utvekslingsorganisasjon, har gode opplevelser knyttet til utvekslingsoppholdet i utlandet. 91 prosent av organisasjonselevne vil trolig eller absolutt anbefale andre å dra på utveksling, hvorav 72 prosent absolutt vil anbefale dette. 86 prosent vil trolig eller absolutt anbefale å dra på utveksling til elevens vertsland, hvorav 62 prosent absolutt vil anbefale landet, se Figur 5-3.

Det er vesentlig lavere andeler som anbefaler å reise med deres organisasjon eller til deres vertsskole. 68 prosent vil trolig eller absolutt anbefale andre å reise med denne organisasjonen, hvorav 40 prosent absolutt anbefaler den. Totalt 56 prosent anbefaler skolen, hvorav 28 prosent absolutt. Her minner vi om at de fleste elevene som reiser med utvekslingsorganisasjon, blir plassert på skoler avhengig av hvor vertsfamilien bor.

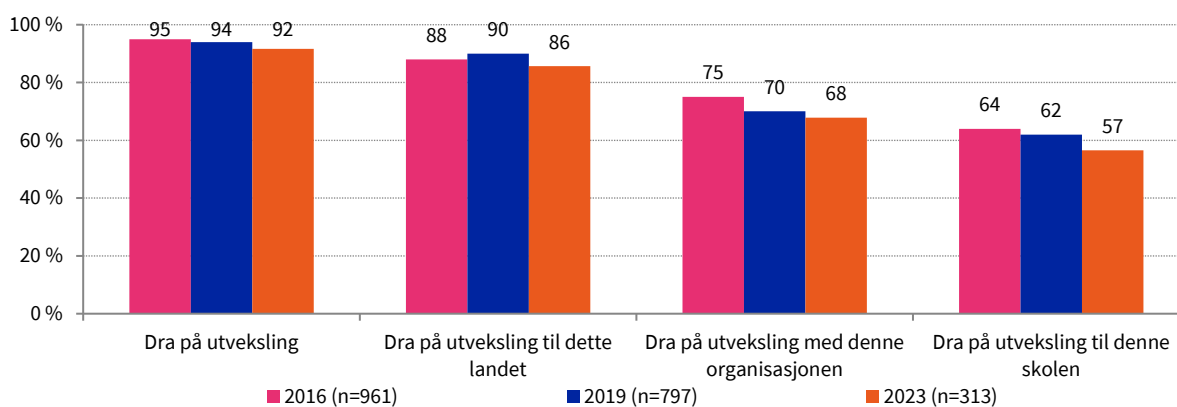
Figur 5-3 Anbefaling om utveksling fra elever som reiser med utvekslingsorganisasjon. n=313. Prosent.

Det er imidlertid ikke alle organisasjonselever som vil anbefale skolen de gikk på eller organisasjonen de reiste med. 14 prosent vil absolutt ikke anbefale utveksling til deres vertsskole og 10 prosent vil absolutt ikke anbefale andre å reise med deres organisasjon. Det er svært få elever som absolutt ikke vil anbefale andre å dra på utveksling generelt eller til dette landet.

Når vi ser på organisasjonselevers anbefalinger over tid, ser vi at anbefalingene har gått noe ned i perioden, se Figur 5-4. Særlig gjelder dette anbefalingene om å dra på utveksling til elevenes vertsskole eller å reise med samme organisasjonen elevene selv har reist med. Mens 64 prosent anbefalte utveksling til vertsskolen i 2016, var andelen i 2023 falt til 57 prosent. Og mens 75 prosent anbefalte å reise på utveksling med den samme organisasjonen i 2016, var andelen på 68 prosent i 2023.

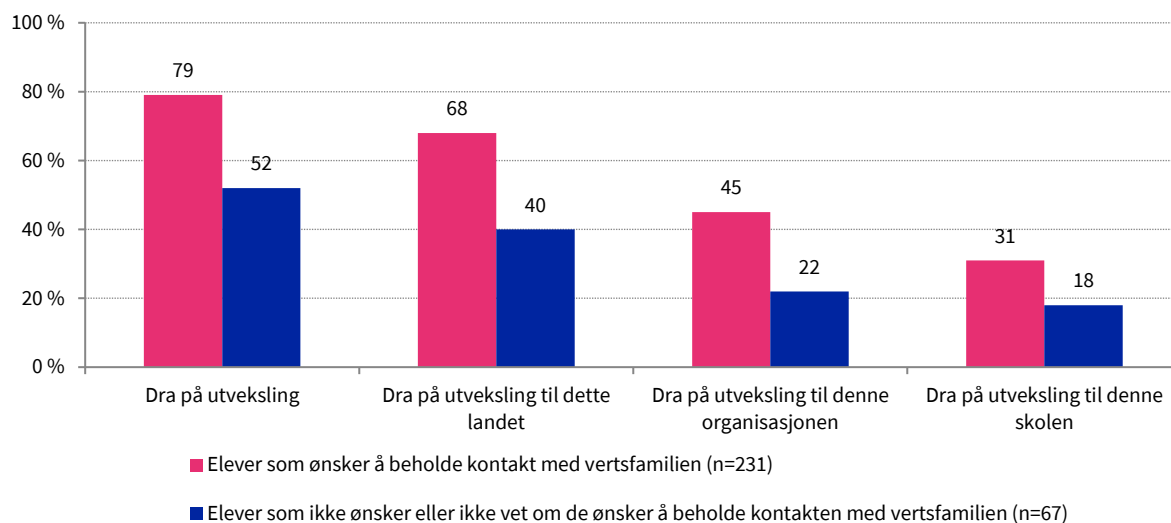
Figur 5-4 Organisasjonselevers anbefalinger om utveksling over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent for svaralternativene absolutt eller trolig vil anbefale å...

Det kan også se ut til at det er noe lavere andel enn tidligere som anbefaler utveksling til dette landet eller å dra på utveksling generelt, selv om forskjellene her ikke er like tydelige.

Det er lett å tenke seg at boforhold og forholdet til vertsfamilien, som vi skrev om i, vil være relevante faktorer for vurderingen av den totale opplevelsen og utbyttet av å dra på utvekslingsopphold til utlandet. Figur 5-5 viser at elevene som ønsker å beholde kontakten med vertsfamiliene etter endt utenlandsopphold, oftere anbefaler andre å dra på utveksling enn de øvrige elevene. Øvrige elever omfatter her både de som ikke ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien og de som ikke vet om de ønsker å beholde kontakten.

Figur 5-5 Andel som absolutt anbefaler utveksling, vist for elever som ønsker å holde kontakt med vertsfamilien etter endt opphold og elever som ikke ønsker/ikke vet om de ønsker å beholde kontakten. Prosent av organisasjonselever som bor i vertsfamilie.

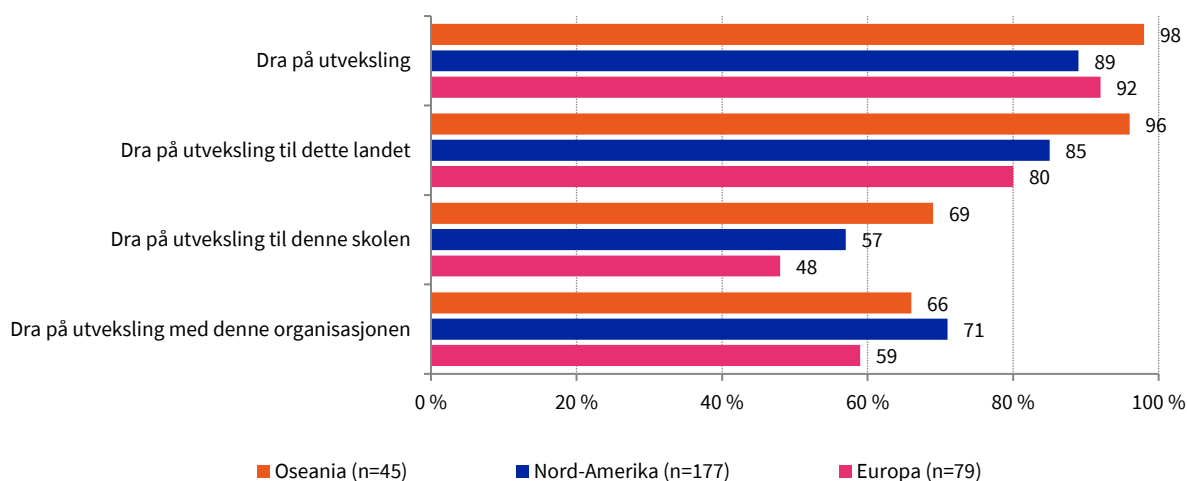
79 prosent av de som ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien vil absolutt anbefale andre å dra på utveksling, mens bare 52 prosent av de øvrige elevene gjør det samme. Forskjellene mellom elever som ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien og de som ikke vil/ikke vet om de vil beholde kontakten, gjelder også når det kommer til å anbefale utveksling til landet, utveksling med organisasjonen og dra på utveksling til skolen.

Vi finner samme tendens når det gjelder boforholdene i vertsfamilien. De elevene som er fornøyd med boforholdene i vertsfamilien, vil langt oftere absolutt anbefale andre å dra på utveksling, enn de som ikke er fornøyd. Det gjelder både å anbefale å dra på utveksling generelt, dra på utveksling til dette landet, dra på utveksling til denne skolen og å reise med denne organisasjonen.

Verdensdelen elevene er på utveksling i, ser også i noen grad ut til å ha betydning for hvorvidt elevene anbefaler utveksling, se Figur 5-6. Vi har kun sett på Oseania, Europa og Nord-Amerika, siden det er for få elever som har reist til de andre verdensdelene til at vi kan vise resultater for dem. Det er elever på utveksling i Oseania (i hovedsak Australia) som i særlig grad vil anbefale å dra på utveksling (98 prosent), å dra på utveksling til dette landet (96 prosent) og som vil anbefale skolen (69 prosent). Elever som er på utveksling i Nord-Amerika er de som oftest anbefaler organisasjonen de reiser med.

Det er en høyere andel av elevene som er på utveksling i Europa som vil anbefale å dra på utveksling generelt, sammenliknet med elevene som er i Nord-Amerika. Elevene i Europa gir imidlertid lavest skår når det gjelder å anbefale skolen, organisasjonen og landet.

Figur 5-6 Organisasjonselevers anbefalinger, per verdensdel. Oseania, Nord-Amerika og Europa. Prosent.

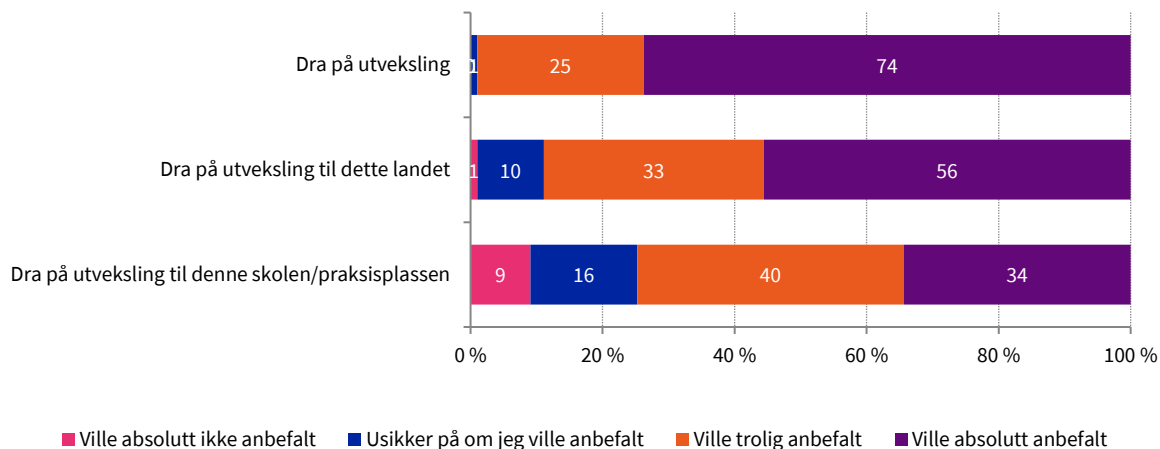

5.1.2 Anbefalinger fra avtaleelever

I det forrige delkapittelet tok vi for oss organisasjonselevenenes anbefalinger knyttet til ulike deler ved utvekslingsoppholdet. Her tar vi for oss hva slags anbefalinger avtaleelevene har til fremtidige elever.

De fleste elevene som reiste med avtale gjennom skolen eller fylkeskommunen, ser også ut til å ha gode opplevelser knyttet til utvekslingsoppholdet i utlandet, se Figur 5-7.

Figur 5-7 Anbefaling om utveksling fra elever som reiser med avtale gjennom skole eller fylkeskommune. n=99. Prosent.

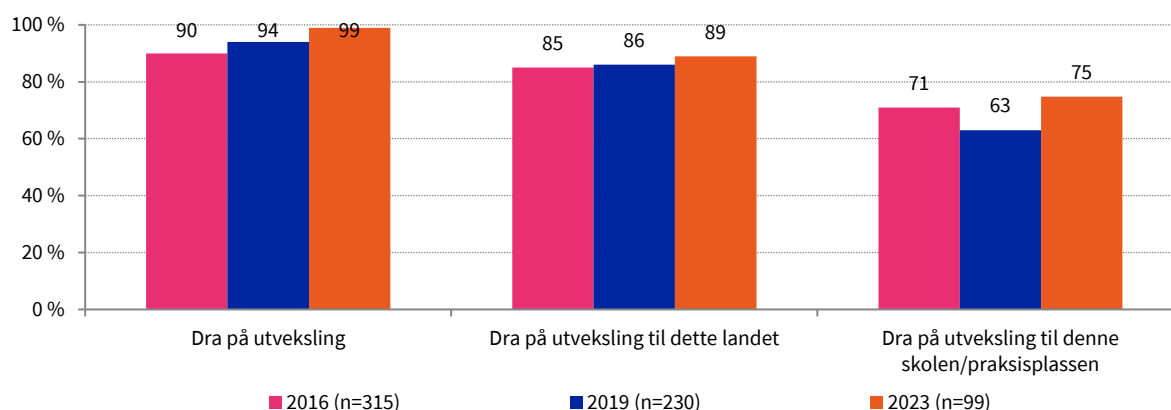

Nesten alle anbefaler andre å dra på utveksling. 99 prosent vil trolig eller absolutt anbefale utveksling, hvorav 74 prosent absolutt anbefaler dette. Det er også mange avtaleelever som anbefaler vertslandet. Totalt 89 prosent anbefaler dette trolig eller absolutt, hvorav 56

prosent absolutt anbefaler utveksling til dette landet. Noe færre vil anbefale vertsskolen eller praksisplassen. Det er likevel 74 prosent som trolig eller absolutt vil anbefale skolen eller praksisplassen, hvorav 34 prosent absolutt anbefaler den.

Det er også noen avtaleelever som ikke er fornøyde. 9 prosent vil absolutt ikke anbefale å reise på utveksling til denne skolen eller praksisplassen. Dette til tross for at avtaleelevene går på skoler eller har praksisplasser der skolen eller fylkeskommunen i Norge har en avtale og har godkjent innholdet i undervisningen.

Figur 5-8 Avtaleelevers anbefalinger om å dra ut på utveksling, over tid. 2016, 2019, 2023. Prosent.

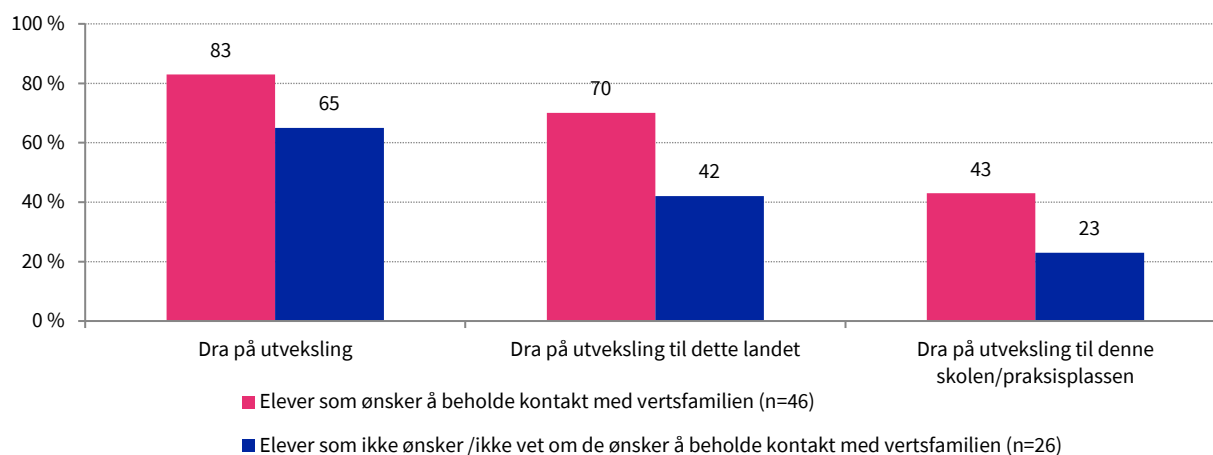

Når vi ser på anbefalingene til avtaleelevene over tid, ser vi at andelen som anbefaler har gått noe opp i perioden. Andelen som anbefaler å dra på utveksling generelt har økt fra 90 prosent i 2016 til 99 prosent i 2023. Andelen som anbefaler å dra på utveksling til dette landet har økt fra 85 til 89 prosent. Andelen som anbefaler å dra på utveksling til denne skolen eller praksisplassen har gått fra 71 prosent i 2016 og ned til 63 prosent i 2019 og opp til 75 prosent i 2023.

Hvorvidt avtaleelevene anbefaler andre å dra på utveksling, ser ut til å henge sammen med forholdet de har til vertsfamilien (Figur 5-9), slik vi også så hos organisasjonselevene (Figur 5-5). Av de som ønsker å beholde kontakten med vertsfamilien i etterkant av oppholdet, er det 83 prosent av avtaleelevene som absolutt vil anbefale andre å dra på utveksling, mens tilsvarende andel blant de som ikke vil beholde kontakten eller ikke vet om de vil beholde kontakten er på 65 prosent.

Når det gjelder å anbefale andre å dra på utveksling til dette landet eller til denne skolen/praksisplassen, finner vi enda større forskjell mellom de to gruppene. Mens 70 prosent av de som vil beholde kontakten med vertsfamilien absolutt anbefaler utveksling til landet, gjør 42 prosent av de som ikke vil beholde eller vet om de vil beholde kontakten det samme. Og når det kommer til å anbefale skolen ligger andelene i de to gruppene på henholdsvis på 43 og 23 prosent.

Figur 5-9 Andel som absolutt vil anbefale utveksling, vist for elever som ønsker å holde kontakt med vertsfamilien etter endt opphold og elever som ikke ønsker/ikke vet om de ønsker å beholde kontakten. Prosent av avtaleelever som har bodd i vertsfamilie.

5.2 Oppsummering

Mye tyder på at de fleste utvekslingselevne har hatt en positiv helhetsopplevelse, selv om de kan ha vært misfornøyde med ett eller flere spesifikke forhold. Hele 94 prosent av utvekslingselevne anbefaler andre å dra på utveksling, og 86 prosent anbefaler utveksling til vertslandet de selv har vært i.

Det er en høyere andel av avtaleelevene enn av organisasjonselevne som trolig eller absolutt anbefaler utveksling generelt eller til vertslandet. Det har imidlertid ikke alltid vært slik. I 2016 var det en høyere andel av organisasjonselevne enn avtaleelevene som anbefalte andre å dra på utveksling generelt, eller på utveksling til dette landet. Også i 2019 var det en høyere andel av organisasjonselevne som anbefalte eget vertsland. Trenden for de to gruppene har gått hver sin vei – mens andelen av avtaleelevene som anbefaler utveksling har gått noe opp i perioden, har andelen av organisasjonselevne som anbefaler utveksling gått noe ned.

Om utvekslingselever anbefaler andre å dra på utveksling generelt, til deres vertsland, deres vertsskole, og eventuelt reise med deres organisasjon eller ikke, ser ut til å henge sammen med forholdet eleven har til vertsfamilien og vurdering av boforholdene under oppholdet. De som har et godt forhold til vertsfamilien og er fornøyde med boforholdene i vertsfamilien, anbefaler utveksling oftere enn de som ikke har et godt forhold til dem eller ikke er fornøyd med boforholdene. Anbefalingene ser også ut til å henge samme med elevenes vurderinger av ulike forhold ved vertsskolen, men i noe mindre grad.

6

6. Veien videre

Fordi det er få elever som har vært på utveksling, og vi har en lavere svarprosent enn i tidligere undersøkelser, har vi i årets notat ikke brutt ned elevenes svar på organisasjon eller fylke. HK-dir vil likevel bruke dataene fra undersøkelsen i oppfølging av organisasjonene og utvekslingssamarbeidene.

Etter brukerundersøkelsen i 2019 har HK-dir innført flere nye tiltak for å bedre elevenes personlige sikkerhet og trygghet. Blant annet må organisasjonene årlig rapportere om antall elever som har byttet vertsfamilie eller avbrutt oppholdet. HK-dir har i 2023 publisert en mer detaljert veileder til forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte for å tydeliggjøre hva som kreves av utvekslingsorganisasjonene og utvekslingssamarbeidene, blant annet når det gjelder rekruttering og opplæring av vertsfamilier og kontaktpersoner. Et annet tiltak som ble iverksatt etter forrige undersøkelse, er årlige brukerundersøkelser blant utvekslingselevne. Disse undersøkelsene vil gi viktig informasjon om elevenes erfaringer og opplevelser.

Det er også i årets undersøkelse noen elever som i åpne svar har oppgitt at de har hatt det svært vanskelig, spesielt med tanke på omstendigheter i vertsfamiliene. Enkelte elever melder om helseproblemer, både fysiske og psykiske, som følge av blant annet dårlig renhold og vedlikehold av hjemmet, og trakasserende vertsforeldre eller -søsken. Flere melder også om dårlig oppfølging fra organisasjonene når vanskelige situasjoner oppstår.

Informasjon fra undersøkelsen og de åpne svarene vil bli brukt av HK-dir til å vurdere om det er vilkår for godkjenning som det er behov for flere opplysninger om, og i hvilken grad utvekslingsorganisasjonene og utvekslingssamarbeidene fortsatt oppfyller vilkårene for godkjenning. HK-dir vil ha direkte oppfølging av organisasjonene og utvekslingssamarbeidene der det er behov. HK-dir sørger imidlertid for at alle personidentifiserbare opplysninger behandles i tråd med personvernregelverket. Det innebærer at alle respondenter forblir anonyme, også i den videre oppfølgingen av utvekslingsorganisasjonene og fylkene eller skolene med utvekslingssamarbeid.

Referanser

- Aftenposten. (2012, 14. januar). *Et amerikansk mareritt*. Aftenposten. Hentet 04.10.2023 fra <https://www.aftenposten.no/norge/i/Gnem/Et-amerikansk-mareritt>
- Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte. (2019). *Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjon og utvekslingssamarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole* (FOR-2019-0614-734). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-14-734>.
- Hellevik, O. (2016, 27. juni). *Lave svarprosjenter fører ikke nødvendigvis til skjeve resultater*. Forskning.no. <https://forskning.no/statistikk-innvandring-kronikk/kronikk-lave-svarprosjenter-forer-ikke-nodvendigvis-til-skjeve-resultater/1167716>.
- Høgestøl, A. (2019). *Utfordrende og utbytterikt. Norske elever på utenlandsopphold i Vg2*. Utarbeidet av ideas2evidence på oppdrag fra Diku. (Diku rapportserie 12/2019). Hentet 18.9.2023 fra <https://kudos.dfo.no/dokument/30284/utfordrende-og-utbytterikt-norske-elever-pa-utenlandsopphold-i-vg2-rapportserie-nr-122019>.
- Meld. St. 21 (2020–2021). *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden*. Kunnskapsdepartementet. Hentet 29.9.2023 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20202021/id2840771/>.
- Lånekassen. (2023a). *Studenter i utlandet*. Statens Lånekasse for utdanning. Hentet 9. august 2023 fra <https://statistikk.lanekassen.no/statistikk/studenter-i-utlandet/#antall-norske-studenter-i-utlandet>.
- Lånekassen. (2023b). *Elever i utlandet*. Statens Lånekasse for utdanning. Hentet 9. august 2023 fra <https://statistikk.lanekassen.no/statistikk/elever-i-utlandet/#Uttekslingsselever>.
- Porter, S.R. & Whitcomb, M.E. (2005). Non-response in student surveys: The Role of Demographics, Engagement and Personality. *Research in Higher Education*, 46(2), 127–152. <https://doi.org/10.1007/s11162-004-1597-2>.
- Rambøll. (2018). *Brukerundersøkelse om lengre utvekslingsopphold i videregående opplæring*. Rambøll Management Consulting.
- Ryssevik, J, Dahle, M. & Høgestøl, A. (2016). «Det beste året i mitt liv». *Brukerundersøkelse av norske elever på utenlandsopphold i Vg2*. Utarbeidet av ideas2evidence på oppdrag fra SIU. (SIU rapportserie 04/2016). Hentet 18.9.2023 fra http://ideas2evidence.com/sites/default/files/SIU-Rapport-Det-Beste-lav_Oppslag.pdf.

TV2. (2017a, 22. januar). *Tim (18) opplevde marerittet hos vertsfamilien i USA*. TV2. Hentet 04.10.2023 fra <https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/tim-18-opplevde-marerittet-hos-vertsfamilien-i-usa/8855702/>.

TV2. (2017b, 22. januar). *Uttekslingsstudent Katrine (18): – Jeg ble truet da jeg ville bytte vertsfamilie*. TV2. Hentet 04.10.2023 fra <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/uttekslingsstudent-kathrine-18-jeg-ble-truet-da-jeg-ville-bytte-vertsfamilie/8856257/>.

TV2. (2017c, 23. januar). *Uttekslingsstudent Mathias kom hjem med dårlig karakter: – Vertsfamilien min låste meg inne i kjelleren i en uke*. TV2. Hentet 04.10.2023 fra <https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/vertsfamilien-min-laste-meg-inne-i-kjelleren-i-en-uke/8880633/>.

Utdanningsdirektoratet. (2023). *Elevtall i videregående skole – fylker og skoler*. Hentet 11. mai 2023 fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/elevtall-i-videregaende-skole/elevtall-fylker-og-skoler/>.

Figurliste

Figur 2-1 Historisk utvikling i antall utvekslings elever og utvekslingsstudenter. Skoleårene 2013-14 til 2022-23. Antall.....	14
Figur 2-2 Andel menn og kvinner i videregående opplæring på Vg2 skoleåret 2022-23 og andel menn og kvinner i Vg2 på utenlandsopphold skoleåret 2022-23. Prosent.	16
Figur 2-3 Andel menn og kvinner innen de ulike utvekslingstypene. N=992. Prosent.....	17
Figur 2-4 Andel av alle elever på Vg2 i hvert fylke på utenlandsopphold. N=977. Prosent* ...	17
Figur 2-5 Elever på utenlandsopphold fordelt på bostedsfylke og type utveksling. N=992. Antall.....	18
Figur 2-6 Type utveksling og destinasjon. N=992. Antall.	20
Figur 3-1 Hvor fikk du informasjon om muligheten til å reise på utveksling? Flere svar mulig. n=412. Prosent.	24
Figur 3-2 Hvor fikk du informasjon om muligheten til å reise på utveksling? Vist for type utveksling. Flere svar mulig. n=313/99. Prosent.	25
Figur 3-3 Av grunnene som er listet nedenfor, hvilke var viktigst for ditt valg om å reise på utveksling? Flere svar mulig, maks fire valg. n=412. Prosent.	25
Figur 3-4 Historisk utvikling - Av grunnene som er listet nedenfor, hvilke var viktigst for ditt valg om å reise på utveksling? 2016, 2019 og 2023. Flere svar mulig, maks fire valg. Prosent.	26
Figur 3-5 Har noen i din nærmeste familie eller nære krets vært på utveksling? n=412. Prosent.	27
Figur 3-6 Hvor viktig var følgende grunner til at du valgte å reise med denne organisasjonen? n=280. Prosent.	28
Figur 3-7 Hvor viktig var følgende grunner til at du valgte å reise med denne organisasjonen? Andel elever for årene 2016, 2018 og 2023 som svarer "svært viktig" på påstandene listet under. Prosent.	29
Figur 3-8 Hvilke forberedende aktiviteter fikk du tilbud om å delta på? Flere svar mulig. n=412. Prosent.....	30
Figur 3-9 Innhold i de forberedende aktivitetene, vist for utvekslingstype. Flere svar mulig. n=358. Prosent.	31
Figur 3-10 Tilfredshet med de forberedende aktivitetene. Prosent.	32
Figur 3-11 Andel som har svart fornøyd eller svært fornøyd på spørsmål om tilfredshet med de forberedende aktivitetene, vist for organisasjons- og avtaleelever. Prosent.....	32
Figur 3-12 Når fikk du vite hvilken skole du skulle gå på? 2016, 2019 og 2023. Prosent.	33
Figur 3-13 Andel som fikk vite hvor de skulle bo mer enn to måneder før avreise, vist for avtale- og organisasjonselever. 2016, 2019 og 2023. Prosent.....	34
Figur 4-1 Bosted under utenlandsoppholdet. n=412. Prosent.....	37
Figur 4-2 Vurdering av boforhold i vertsfamilie blant alle som helt eller delvis er bosatt hos vertsfamilie under utenlandsoppholdet. n=371. Prosent.....	38
Figur 4-3 Fornøyd eller svært fornøyd med boforhold hos vertsfamilien over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.....	39

Figur 4-4 Misfornøyd eller svært misfornøyd med boforhold hos vertsfamilien over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.....	39
Figur 4-5 Fornøyd eller svært fornøyd med boforholdene hos vertsfamilien, per utvekslingstype. n=371. Prosent.....	40
Figur 4-6 Ønske om å beholde kontakt med vertsfamilien etter avsluttet utenlandsopphold, totalt og blant avtale- og organisasjonselever. n=371. Prosent.....	40
Figur 4-7 Vurdering av boforhold i internat, blant elever som helt eller delvis er innkvartert på internat under utenlandsoppholdet. n=45. Prosent.....	41
Figur 4-8 Fornøyd eller svært fornøyd med boforhold på internat over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.	42
Figur 4-9 Misfornøyd eller svært misfornøyd med boforhold på internat over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.....	43
Figur 4-10 Vurdering av vertsskolen blant alle utvekslingselever. n=412. Prosent.....	43
Figur 4-11 Fornøyd eller svært fornøyd med vertsskolen over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.	44
Figur 4-12 Misfornøyd eller svært misfornøyd med vertsskolen over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent.	44
Figur 4-13 Vurdering av vertsskolen blant avtaleelever. n=99. Prosent.	45
Figur 4-14 Vurdering av vertsskolen blant organisasjonselever. n=313. Prosent.....	45
Figur 4-15 Avtaleelever som ble fulgt til skolen i utlandet av en ansatt fra skole eller skoleeier. n=99. Prosent.	47
Figur 4-16 Avtaleelever med kontaktperson ved skolen i utlandet. n=99. Prosent.	47
Figur 4-17 Årsaker til at avtaleelevene har henvendt seg til kontaktperson i løpet av oppholdet. Flere svar mulig. n=65. Prosent.....	48
Figur 4-18 Fulgte kontaktpersonen opp avtaleelevers henvendelser. n=65. Prosent.	48
Figur 4-19 Vurdering av oppfølgingen fra avtaleelever. n=60. Prosent.	48
Figur 4-20 Årsaker til at organisasjonselevene har henvendt seg til kontaktpersonen under oppholdet. Flere svar mulig. n=147. Prosent.	49
Figur 4-21 Fulgte kontaktpersonen opp organisasjonselevers henvendelser. n=147. Prosent.	50
Figur 4-22 Vurdering av oppfølgingen fra kontaktperson. n=130. Prosent.	50
Figur 4-23 Organisasjonselevenes og foresattes behov for å kontakte utvekslingsorganisasjonen i Norge under utvekslingsoppholdet. n=280. Prosent.....	50
Figur 4-24 Årsaker til at organisasjonselever og deres foresatte har kontaktet organisasjonen i Norge under utenlandsoppholdet. n=115. Prosent.	51
Figur 4-25 Fulgte utvekslingsorganisasjonen opp henvendelsen? n=115. Prosent.....	52
Figur 4-26 Vurdering av oppfølgingen fra utvekslingsorganisasjonen i Norge. n=100. Prosent.	52
Figur 5-1 Utvekslingselever som anbefaler utveksling. n=412. Prosent.	55
Figur 5-2 Andel av elever som reiser med utvekslingsorganisasjon eller med skole/fylkeskommune som anbefaler utveksling. n=412. Prosent.....	56
Figur 5-3 Anbefaling om utveksling fra elever som reiser med utvekslingsorganisasjon. n=313. Prosent.	57

Figur 5-4 Organisasjonselevers anbefalinger om utveksling over tid. 2016, 2019 og 2023. Prosent for svaralternativene absolutt eller trolig vil anbefale å.....	57
Figur 5-5 Andel som absolutt anbefaler utveksling, vist for elever som ønsker å holde kontakt med vertsfamilien etter endt opphold og elever som ikke ønsker/ikke vet om de ønsker å beholde kontakten. Prosent av organisasjonselever som bor i vertsfamilie.....	58
Figur 5-6 Organisasjonselevers anbefalinger, per verdensdel. Oseania, Nord-Amerika og Europa. Prosent.....	59
Figur 5-7 Anbefaling om utveksling fra elever som reiser med avtale gjennom skole eller fylkeskommune. n=99. Prosent.....	59
Figur 5-8 Avtaleelevers anbefalinger om å dra ut på utveksling, over tid. 2016, 2019, 2023. Prosent.	60
Figur 5-9 Andel som absolutt vil anbefale utveksling, vist for elever som ønsker å holde kontakt med vertsfamilien etter endt opphold og elever som ikke ønsker/ikke vet om de ønsker å beholde kontakten. Prosent av avtaleelever som har bodd i vertsfamilie.....	61

Tabelliste

Tabell 2-1 Verdensdeler med elever på utenlandsopphold. N=992. Antall og prosent.....	19
Tabell 2-2 Land med elever på utenlandsopphold. N=992. Antall og prosent.	20
Tabell 4-1 Avtaleelevers støtte under oppholdet. n=99. Prosent	47
Tabell 0-1 Undersøkelsesår, utvalg og svarprosent. Antall og prosent.	71
Tabell 0-2 Svarprosent for hver verdensdel. Prosent.....	72
Tabell 0-3 Svarprosent for hvert kjønn. Prosent.	72
Tabell 0-4 Svarprosent for hver type utveksling. Prosent.	72
Tabell 0-5 Svarprosent for hvert fylke. Prosent.	73
Tabell 0-6 Antall spørsmål til de ulike målgruppene (type utveksling)	74
Tabell 0-7 Type utveksling, selvrapportert i spørreskjema og data fra Lånekassen. Antall...	74

Vedlegg 1

Utdypende om datainnsamling, metode og utvalg

Datainnsamlingen

Dette notatet er basert på en spørreundersøkelse blant elever i videregående opplæring, som har mottatt støtte fra Lånekassen til utenlandsopphold for skoleåret 2022–23. Det var 992 elever som fikk støtte til utenlandsopphold fra Lånekassen dette skoleåret.

HK-dir fikk kontaktinformasjon til elevene fra Lånekassen. 13. mars 2023 fikk elevene tilsendt et informasjonsskriv på e-post med informasjon om formålet med undersøkelsen, personvern og hvem som var ansvarlig for undersøkelsen. Tilsvarende informasjon ble lagt ut på nettsiden [utdanningiverden.no](https://www.utdanningiverden.no)¹⁸. Sammen med informasjon om undersøkelsen, ble elevene informert om at HK-dir vil donere 20 kroner til Redd Barnas arbeid med utdanning for hver besvarelse som kom inn.

Undersøkelsen var tilgjengelig i perioden 15. mars til 26. april 2023. Det ble sendt tre påminnelser i perioden, henholdsvis 22. mars, 12. april og 20. april. Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av det nettbaserte spørreundersøkelsesverktøyet Questback.

Av elevene som svarte på undersøkelsen, var 95 prosent fremdeles på utveksling da de svarte på undersøkelsen. 2 prosent hadde fullført planlagt utveksling, mens 3 prosent av elevene hadde avbrutt utvekslingsoppholdet. Elevene som avbrøt oppholdet fikk likevel resten av spørsmålene i undersøkelsen.

Utvalget

Undersøkelsen ble sendt til de 992 elevene som fikk støtte fra Lånekassen til utenlandsopphold i videregående opplæring for skoleåret 2022–23. Elevene i utvalget har enten reist på utenlandsopphold gjennom et godkjent utvekslingssamarbeid eller gjennom en godkjent utvekslingsorganisasjon.

Et utvekslingssamarbeid er en avtale mellom en norsk videregående skole og en videregående skole i utlandet om at norske elever kan ha et studieopphold ved den utenlandske skolen. Studieoppholdet er som regel i Vg2. I dette utvalget var 15 av elevene i Vg3, mens de resterende var elever på Vg2. Skoleeiere som har elever på utveksling, er underlagt de samme kravene for å få godkjent utdanningssamarbeidet, uavhengig av hvilket trinn elevene tilhører. Elevene i Vg3 er derfor tatt med i utvalget. Utveksling gjennom en utvekslingsorganisasjon gir bare rett til utdanningsstøtte når utvekslingen gjennomføres på Vg2. Til tross for at 15 av de 992 elevene er Vg3-elever, omtaler vi i flere sammenhenger utvalget som elever på utveksling i Vg2.

¹⁸ <https://www.utdanningiverden.no/hva-venter-du-paa/vidaregaande/utveksling-til-utlandet-paa-vg2>

Svarprosent

Av de 992 elevene som fikk tilsendt invitasjon til undersøkelsen, fikk vi 412 svar¹⁹. Dette utgjør en svarprosent på 42 prosent. Dette er betydelig lavere enn de to tidligere undersøkelsene som er gjennomført mot samme målgruppe. For 2019-undersøkelsen var svarprosenten 70 prosent, mens den for 2016-undersøkelsen var 72 prosent.

Tabell 0-1 Undersøkelsesår, utvalg og svarprosent. Antall og prosent.

Undersøkelsesår	Størrelse på utvalget	Antall respondenter	Svarprosent
2016	1 885	1361 ²⁰	72 %
2019	1 578	1 111 ²¹	70 %
2023	992	412	42 %

I 2016- og 2019-rapportene er fullførte og ufullførte skjema imidlertid slått sammen til en total svarprosent. For 2023-undersøkelsen er ikke dette gjort fordi verktøyet som ble brukt til å gjennomføre spørreundersøkelsen, Questback, ikke lagrer svar fra ufullførte skjema. Distribusjonsloggen i Questback viser at det er 64 respondenter som har startet på skjemaet, men ikke fullført. Dersom disse svarene hadde blitt lagret, som i 2016- og 2019-undersøkelsene, ville undersøkelsen hatt en svarprosent på 48 prosent.

Det er vanskelig å si hva det er som har ført til den lave svarprosenten, sammenliknet med de foregående undersøkelsene mot samme målgruppe. Vi har i stor grad benyttet de samme metodene for å få svar på denne undersøkelsen som sist: elevene fikk tilsendt informasjon i forkant, organisasjonene og fylkeskommunene fikk mulighet til å orientere elevene på forhånd, støtte til Redd Barna ble brukt som insentiv, det ble sendt purringer til dem som ikke svarte og HK-dirs logo ble brukt i undersøkelsen. Det er imidlertid kjent at det har blitt stadig vanskeligere å få svar på undersøkelser de senere årene (Hellevik, 2016).

Det var også langt færre elever som reiste på utveksling i skoleåret 2022-2023 enn tidligere år, noe som gjør at vi har færre respondenter enn ved de tidligere undersøkelsene. Dette medfører at det er en del nedbrytninger og analyser vi ikke har stort nok tallgrunnlag til. Vi har satt en nedre grense for analyser på 30 personer.

Respondentene

For å få et bilde av hvem respondentene i undersøkelsen er, har vi i tabellene under brutt ned svarprosenten på ulike kjennetegn ved elevene.

Som vi ser av Tabell 0-2, er det ganske stor variasjon i svarprosenten blant dem som har reist til de ulike verdensdelene. Av elevene som reiste på utenlandsopphold til et afrikansk

¹⁹ Bruttoutvalget til undersøkelsen var 992 elever, men til fire av disse hadde vi e-postadresser som ikke fungerte.

²⁰ I 2016-rapporten er fullførte og ufullførte skjema slått sammen til en total svarprosent på 72,2 prosent. Totalt 1277 respondenter fullførte skjemaet og 84 elever fullførte deler av skjemaet.

²¹ I 2019-rapporten er fullførte og ufullførte skjema slått sammen til en total svarprosent på 70,4 prosent. Totalt 1030 respondenter fullførte skjemaet, mens 81 respondenter fullførte deler av skjemaet.

land, er det bare 10 prosent som har svart. I motsatt ende av skalaen kan vi se at 64 prosent av dem som reiste til Asia svarte på undersøkelsen. Det er imidlertid få elever som har reist til disse destinasjonene, som også gjør at svarprosenten varierer mer. Majoriteten av elevene har reist til Europa og Nord-Amerika. I tabellen under ser vi at svarprosenten blant disse elevgruppene er på henholdsvis 42 og 41 prosent – noe som samsvarer med den totale svarprosenten for undersøkelsen. Vi har skrevet mer om hvor elevene reiser i delkapittel 2.4.

Når vi bryter ned på kjønn, ser vi at kvinnene som har fått tilsendt undersøkelsen i betydelig større grad har svart enn mennene. Det er kun 26 prosent av mennene som reiste på utenlandsopphold som har svart, mot 48 prosent av kvinnene, se Tabell 0-3. Det er imidlertid en kjent sak at kvinner i større grad enn menn tenderer til å svare på spørreundersøkelser (Porter & Whitcomb, 2005).

Det er også forskjeller mellom elever som har reist på avtale og elever som har reist med organisasjon. Tabell 0-4 viser at 45 prosent av elevene som har reist med utvekslingsorganisasjon har svart, mens det kun er 33 prosent av elevene som reiste på utvekslingssamarbeid i regi av fylkeskommunen eller skolen som svarte.

Til sist, i Tabell 0-5, har vi brutt ned svarprosenten på fylke. Svarprosenten strekker seg fra 59 prosent for elever fra Innlandet, som har den høyeste svarprosenten (59 prosent), mens elever fra Oslo har den laveste svarprosenten (35 prosent).

Tabell 0-2 Svarprosent for hver verdensdel. Prosent.

Verdensdel	Svarprosent
Afrika	10 %
Asia	64 %
Europa	42 %
Nord-Amerika	41 %
Oseania	59 %
Sør-Amerika	13 %

Tabell 0-3 Svarprosent for hvert kjønn. Prosent.

Kjønn	Svarprosent
Kvinne	48 %
Mann	26 %

Tabell 0-4 Svarprosent for hver type utveksling. Prosent.

Type utveksling	Svarprosent
Uttekslingsavtale	33 %
Uttekslingsorganisasjon	45 %

Tabell 0-5 Svarprosent for hvert fylke. Prosent.

Fylke	Svarprosent
Agder	40 %
Innlandet	59 %
Møre og Romsdal	51 %
Nordland	48 %
Oslo	35 %
Rogaland	38 %
Troms og Finnmark	42 %
Trøndelag	46 %
Vestfold og Telemark	41 %
Vestland	39 %
Viken	44 %

Elever som har reist med følgende utvekslingsorganisasjoner har svart på undersøkelsen:

- AFS Norge Internasjonal Utveksling
- Akademiet Utveksling
- EF Education First
- Explorius Education
- FRAM Education
- Memento Education
- MyEducation
- Rotary
- Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet / A+ World Academy
- STS Education
- Universal Players Global (UPG Norge)
- Youth For Understanding (YFU)

Class Abroad og Steinerskoleforbundet har også hatt elever på utveksling skoleåret 2022–23, men ingen elever herfra har svart på undersøkelsen.

Spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen bestod av totalt 48 spørsmål. På de fleste spørsmålene med svaralternativer, har alternativene vært kodet til å rotere slik at rekkefølgen på svaralternativene er tilfeldig og ulik for ulike respondenter.

Undersøkelsen var delt inn i ulike stier, noe som innebærer at hvilket svaralternativ respondenten velger i flere tilfeller avgjør hvilke påfølgende spørsmål vedkommende får, og dermed totalt antall spørsmål. Målgruppen for undersøkelsen er både elever som er på utveksling gjennom en godkjent utvekslingsorganisasjon (organisasjonselever) og elever som er på utveksling gjennom et godkjent utvekslingssamarbeid gjennom skolen

(avtaleelever). Tabellen under viser fordeling av spørsmål til de to målgruppene for undersøkelsen.

Tabell 0-6 Antall spørsmål til de ulike målgruppene (type utveksling)

Målgruppe	Antall spørsmål
Felles for både organisasjonselever og avtaleelever	28
Kun avtaleelever	5
Kun organisasjonselever	15

Elever som har fått feil spørsmål

Totalt har 412 elever svart på spørreundersøkelsen. Ifølge data fra Lånekassen har 313 av disse reist med utvekslingsorganisasjon, mens 99 har reist på avtale om utvekslingssamarbeid gjennom skolen.

Som nevnt var undersøkelsen delt inn i ulike stier. Første spørsmål i undersøkelsen hadde som formål å skille de to ulike elevgruppene fra hverandre og var formulert som følger: «Du har fått støtte fra Lånekassen for å dra på utveksling til utlandet skoleåret 2022–2023. Var dette for utveksling gjennom skolen din / fylkeskommunen eller gjennom en utvekslingsorganisasjon?». Tabellen under gjengir fordeling av svar på spørsmål 1, samt data fra Lånekassen.

Tabell 0-7 Type utveksling, selvrapportert i spørreskjema og data fra Lånekassen. Antall.

	Uttekslings- organisasjon	Uttekslings- samarbeid (skolen)	Totalt
Selvrapportert i spørreskjema (spm. 1)	280	132	412
Data fra Lånekassen	313	99	412

Kilde: Lånekassen og spørreundersøkelsen til elevene

Som vi kan se av tabellen over, stemmer ikke dataene vi har fått fra Lånekassen overens med det elevene selv har oppgitt i undersøkelsen. Enkelte elever har også oppgitt i fritekstsvar at de har oppdaget at de har svart feil på spørsmål 1, men at de ikke har kunnet gå tilbake og endre svar fordi tilbakeknappen i undersøkelsen ikke har vært aktivert.

Det er altså 33 respondenter som har fått spørsmål beregnet på avtaleelever, men som skulle hatt spørsmålene rettet mot organisasjonselever. 28 spørsmål var som nevnt felles for både organisasjonselevne og avtaleelevne, 5 spørsmål var rettet kun til avtaleelever og 15 spørsmål gikk kun til organisasjonselever. Disse 33 elevene har derfor svart på 5 særspørsmål i stedet for 15.

I analysene har vi valgt å legge tallene fra Lånekassen til grunn. Det innebærer at vi har redigert noe i rådataene. På de fem spørsmålene som kun skulle til avtaleelever²², har vi fjernet svarene fra de 33 organisasjonselevne og flyttet dem, der det har vært mulig, til tilsvarende spørsmål beregnet på organisasjonselever²³. Det er altså 11 spørsmål til elever som har vært på utveksling gjennom organisasjon som har færre respondenter på grunn av denne feilen. Antallet respondenter blant organisasjonselevne veksler derfor mellom 280 personer og 313 personer.

²² Q3, Q37, Q38, Q39 og Q51.

²³ Fra Q37 til Q40, fra Q38 til Q41, fra Q39 til Q42 og fra Q51 til Q50. Svaret på Q3 er slettet for disse elevne. Se spørreskjemaet i vedlegg 2 for mer detaljer om hvilke spørsmål det gjelder.

Vedlegg 2

Spørreskjema 2023

organisasjon + avtale

Q1) * Du har fått støtte fra Lånekassen for å dra på utveksling til utlandet skoleåret 2022–2023. Var dette for utveksling gjennom skolen din / fylkeskommunen eller gjennom en utvekslingsorganisasjon?

Skolen/fylkeskommunen
Uttekslingsorganisasjon

organisasjon + avtale

Q2) * Hva passer best for deg?

Jeg er på utveksling nå
Jeg har fullført planlagt utveksling
Jeg har avbrutt planlagt utveksling
Jeg har ikke vært på utveksling enda

avtale

Q3) * Hva er/var planlagt varighet på utvekslingsoppholdet?

Kortere enn en måned
1–3 måneder
4–6 måneder
7–9 måneder
10–12 måneder

organisasjon + avtale

Q4) * Du svarte at du har avbrutt utvekslingsoppholdet. Hvor lenge var du på utveksling før oppholdet ble avbrutt?

Kortere enn en måned
1–3 måneder
4–6 måneder
7–9 måneder
10–12 måneder

organisasjon + avtale

Q5) * Du svarte at du har avbrutt utvekslingsoppholdet. Hva var hovedårsaken til at du avbrøt oppholdet? (flere svar mulig)

Utfordringer knyttet til...

- ☐ Praksisplass
- ☐ Sykdom
- ☐ Hjemlengsel
- ☐ Skole
- ☐ Fritid
- ☐ Trivsel
- ☐ Vertsfamilie/internat
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

6) Nå kommer noen spørsmål om hvorfor du reiste på utveksling.

organisasjon + avtale

Q7) * Hvor fikk du informasjon om muligheten til å reise på utveksling? (flere svar mulig)

- ☐ Lærer eller rådgiver på skolen
- ☐ Familie
- ☐ Organisasjonens nettside
- ☐ Nettsiden utdanningiverden.no
- ☐ Utdanningsmesse
- ☐ Skolens eller fylkeskommunens nettside
- ☐ Brosjyrer/annonser
- ☐ Nettsiden utdanning.no
- ☐ Venner
- ☐ Sosiale medier (Instagram, TikTok, Snapchat, etc.)
- ☐ Reportasjer i avis, nettavis, radio, TV
- ☐ Annet, spesifiser:

organisasjon + avtale

Q8) * Av grunnene som er listet nedenfor, hvilke var viktigst for ditt valg om å reise på utveksling?

Velg maks fire av alternativene på listen

- ☐ Anbefaling fra lærer eller rådgiver på skolen
- ☐ Personlig utvikling
- ☐ Lære/forbedre språk
- ☐ Få et annet perspektiv på Norge
- ☐ Opplive annen kultur / andre deler av verden
- ☐ Få nye venner
- ☐ Mulighet for å drive med spesielle aktiviteter (sport, kultur osv.)
- ☐ Anbefaling fra venner eller familie
- ☐ Bytte miljø/sted
- ☐ Relevant for videre studier/karriere
- ☐ Interessant å gå på skole i et annet land
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q9) * Har noen i din nærmeste familie eller nære krets vært på utveksling?

Her tenker vi både på utveksling i videregående skole og på universitet eller høyskole.

- Ja
- Nei
- Vet ikke

10) Nå kommer noen spørsmål om tiden før avreise.

organisasjon

Q11) * Hva er din utvekslingsorganisasjon?

AFS Norge Internasjonal Utveksling
 Akademiet Utveksling
 Class Abroad
 EF Education First
 Explorius Education
 FRAM Education
 Memento Education
 MyEducation
 Rotary
 Steinerskoleforbundet
 Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet / A+ World Academy
 STS Education
 Universal Players Global (UPG Norge)
 Youth For Understanding (YFU)

organisasjon

Q12) * Hvor viktig var følgende grunner til at du valgte å reise med denne organisasjonen?

Ikke Litt Svært Ikke
 viktig viktig viktig relevant

Pris

Reisemål

Organisasjonen gir et godt inntrykk

Organisasjonens verdigrunnlag

Organisasjonens faglige tilbud

Organisasjonen har et tilbud som ivaretar mine spesielle behov

Anbefaling fra lærer eller rådgiver på skolen

Anbefaling fra familie eller venner

organisasjon

Q13) Eventuelle andre grunner til at du valgte denne organisasjonen:

organisasjon

Q14) * Før du reiste, søkte du skolen eller fylkeskommunen din om godkjenning av opplæringsåret i utlandet (såkalt forhåndstilsagn). Hadde du behov for hjelp med denne søknaden?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

organisasjon

Q15) * Du svarte at du trengte hjelp med søknaden. Hvem fikk du hjelp av? (Flere svar mulig)

- ☐ Rådgiver på skolen
- ☐ Foreldre/søsken
- ☐ Utvekslingsorganisasjonen
- ☐ Kontaktlærer/faglærer på skolen
- ☐ Venner
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q16) * Hvilke forberedende aktiviteter fikk du tilbud om å delta på før du reiste ut? (flere svar mulig)

- ☐ Felles orienteringsmøte
- ☐ Kurs/opplæring
- ☐ Skriftlig informasjon
- ☐ Individuell veiledning
- ☐ Felles leir ved avreise/ankomst
- ☐ Ingen av tilbudene over
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q17) * Hvilke forberedende aktiviteter deltok du på før du reiste ut? (flere svar mulig)

- ☐ Felles orienteringsmøte
- ☐ Felles leir ved avreise/ankomst
- ☐ Kurs/opplæring
- ☐ Individuell veiledning
- ☐ Jeg deltok ikke på noen forberedende aktiviteter
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q18) * Hva var innholdet i de forberedende aktivitetene? (Flere svar mulig)

- ☐ Informasjon om kultursjokk og psykisk helse (forebygging og håndtering)
- ☐ Informasjon om programregler (hva er lov / ikke lov)
- ☐ Informasjon om krisehåndtering og beredskap
- ☐ Informasjon om vertslandets kultur
- ☐ Praktisk informasjon (for eksempel om reise og forsikring)
- ☐ Språkopplæring
- ☐ Sosialt / bli kjent
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

19) Du svarte at du deltok på en eller flere forberedende aktiviteter før du reiste ut.

organisasjon + avtale

Q20) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med orienteringsmøtet?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon + avtale

Q21) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med leiren?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon + avtale

Q22) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med kurset/opplæringen?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon + avtale

Q23) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med den individuelle veiledningen?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon + avtale

Q24) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med den skriftlige informasjonen?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon + avtale

Q25) Du svarte at du er misfornøyd med en eller flere av de forberedende aktivitetene. Beskriv hva du er misfornøyd med:

organisasjon

Q26) * Når fikk du vite hvilken skole du skulle gå på?

Mer enn to måneder før avreise
Mellom en og to måneder før avreise
Mellom en og fire uker før avreise
Mindre enn en uke før avreise
Etter ankomst

organisasjon + avtale

Q27) * Når fikk du vite hvor du skulle bo?

Mer enn to måneder før avreise
 Mellom en og to måneder før avreise
 Mindre enn en uke før avreise
 Etter ankomst

28) Nå kommer noen spørsmål om hvordan du har hatt det under utenlandsoppholdet.

organisasjon + avtale

Q29) * Hvordan bor/bodde du under utvekslingsoppholdet?

Vertsfamilie
 Internat
 Kombinasjon av vertsfamilie og internat
 Leilighet/hybel
 Skoleskip
 Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q30) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende sider ved bosituasjonen hos vertsfamilien?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd
Hvor godt du kommer overens med vertsfamilien					
Hjelp og oppfølging fra vertsfamilien til skoleaktiviteter og skolearbeid					
Hjelp og oppfølging fra vertsfamilien når det gjelder fritid					
De fysiske boforholdene hos vertsfamilien					
Trygghet i nærmiljøet					
Avstanden fra vertsfamilien til skolen/praksisplassen					

organisasjon + avtale

Q31) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende sider ved bosituasjonen på internatet?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd
Hjelp og oppfølging fra voksne på internatet					
Det sosiale miljøet på internatet					
De fysiske boforholdene på internatet					
Trygghet i nærmiljøet					
Avstanden fra internatet til skolen/praksisplassen					

organisasjon + avtale

Q32) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende sider ved bosituasjonen?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd
Hjelp og oppfølging fra voksne					
De fysiske boforholdene i leiligheten / på hybelen					
Trygghet i nærmiljøet					
Avstanden fra leiligheten/hybelen til skolen/praksisplassen					

organisasjon

Q33) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende sider ved bosituasjonen?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd
Hjelp og oppfølging fra voksne					
Det sosiale miljøet på skoleskipet					
De fysiske boforholdene på skoleskipet					
Trygghet om bord					

organisasjon + avtale

Q34) Er det andre sider ved bosituasjonen du ønsker å trekke fram?

organisasjon + avtale

Q35) * Ønsker du å holde kontakt med din vertsfamilie etter endt utvekslingsopphold?

Ja
Nei
Vet ikke

organisasjon + avtale

Q36) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende sider ved vertsskolen?

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd
Undervisningen på vertsskolen					
Fagtilbudet på vertsskolen					
Kontakt og kommunikasjon med lærerne					
Det sosiale miljøet på vertsskolen					
Følelsen av trygghet på vertsskolen					

Alle elever som reiser på utveksling gjennom fylkes- og skoleavtaler skal følges av en ansatt fra skolen i Norge eller ha en kontaktperson ved samarbeidsskolen i utlandet.

avtale

Q37) * Hva passer best for deg?

Vet
Ja Nei ikke

Jeg ble fulgt av en ansatt fra fylket/skolen i Norge til skolen i utlandet
Jeg fikk kontaktperson ved skolen i utlandet

avtale

Q38) * Har du hatt behov for å kontakte...

Ja Nei

den ansatte fra fylket/skolen i Norge?

kontaktpersonen ved skolen i utlandet?

avtale

Q39) * Hva var grunnen(e) til at du tok kontakt? (flere svar mulig)

- ☐ Skole
- ☐ Praksisplass
- ☐ Trivsel
- ☐ Sykdom
- ☐ Fritid
- ☐ Hjemlengsel
- ☐ Vertsfamilie/internat
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

Uttekslingsorganisasjonen har ansvar for at alle utvekslingselever har en kontaktperson i vertslandet mens de er på utvekslingsopphold. Kontaktpersonen skal holde jevnlig kontakt med deg og hjelpe deg hvis du får problemer med vertsfamilie/internat eller skole.

organisasjon

Q40) * Har du fått tildelt en kontaktperson?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

organisasjon

Q41) * Har du hatt behov for å kontakte denne personen?

- Ja
- Nei

organisasjon

Q42) * Hva var grunnen(e) til at du tok kontakt? (flere svar mulig)

- ☐ Hjemreiser eller reiser i vertslandet
- ☐ Sykdom eller ulykker
- ☐ Hjemlengsel
- ☐ Fritid
- ☐ Trivsel
- ☐ Vertsfamilie/internat
- ☐ Skole
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon + avtale

Q43) * Hvis henvendelsen trengte oppfølging, fulgte kontaktpersonen opp henvendelsen din?

- Ja
- Nei
- Delvis
- Henvendelsen trengte ikke oppfølging

organisasjon + avtale

Q44) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med oppfølgingen du fikk?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

organisasjon

Q45) * Har du eller dine foresatte hatt behov for å kontakte utvekslingsorganisasjonen i Norge under utvekslingsoppholdet?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

organisasjon

Q46) * Hva var grunnen(e) til at du eller dine foresatte tok kontakt? (flere valg mulig)

- ☐ Kontaktperson i utlandet
- ☐ Fritid
- ☐ Skole
- ☐ Sykdom eller ulykker
- ☐ Reiser
- ☐ Trivsel
- ☐ Vertsfamilie/internat
- ☐ Hjemlengsel
- ☐ Annet, vennligst spesifiser:

organisasjon

Q47) * Hvis henvendelsen trengte oppfølging, fulgte organisasjonen opp henvendelsen?

- Ja
- Nei
- Delvis
- Henvendelsen trengte ikke oppfølging

organisasjon

Q48) * Hvor fornøyd eller misfornøyd er du/dere med oppfølgingen?

Svært misfornøyd Misfornøyd Verken fornøyd eller misfornøyd Fornøyd Svært fornøyd

49) Nå kommer noen oppsummerende spørsmål.

organisasjon

Q50) * Ut fra de erfaringene du har gjort deg så langt, ville du anbefalt andre å:

	Usikker		
Ville	på om		
absolutt	jeg	Ville	Ville
ikke	ville	trolig	absolutt
anbefalt	anbefalt	anbefalt	anbefalt

Dra på utveksling

Dra på utveksling til dette landet

Dra på utveksling til denne skolen

Dra på utveksling med denne organisasjonen

avtale

Q51) * Ut fra de erfaringene du har gjort deg så langt, ville du anbefalt andre å:

	Usikker		
Ville	på om		
absolutt	jeg	Ville	Ville
ikke	ville	trolig	absolutt
anbefalt	anbefalt	anbefalt	anbefalt

Dra på utveksling

Dra på utveksling til dette landet

Dra på utveksling til denne skolen/praksisplassen

organisasjon + avtale

Q52) Er det noen erfaringer fra oppholdet eller råd til andre som skal på utveksling som du særlig ønsker å trekke fram?

Det kan være positive eller negative erfaringer, eller en opplevelse som har vært spesielt lærerik. Beskriv kort dersom du har noe på hjertet.

organisasjon + avtale

Q53) Eventuelle kommentarer til undersøkelsen (frivillig):

